

Bruselj, 30. april 2024
(OR. en)

9220/24

Medinstitucionalna zadeva:
2022/0051(COD)

CODEC 1168
DRS 43
SUSTDEV 55
COMPET 470
PE 124

INFORMATIVNI DOPIS

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Zadeva:	Predlog DIREKTIVE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti in spremembi Direktive (EU) 2019/1937 – izid prve obravnave v Evropskem parlamentu (Strasbourg, 22. do 25. april 2024)

I. UVOD

Svet, Evropski parlament in Komisija so se v skladu z določbami člena 294 PDEU in Skupno izjavo o praktičnih ureditvah za postopek soodločanja¹ večkrat neformalno sestali, da bi dogovor o tej zadevi dosegli v prvi obravnavi.

¹ UL J C 145, 30.6.2007, str. 5.

V zvezi s tem je predsednik Odbora za pravne zadeve (JURI) Adrián VÁZQUEZ LÁZARA (Renew, ES) v imenu odbora JURI predstavil sporazumni predlog spremembe (predlog spremembe 430) navedenega predloga direktive, za katerega je poročevalka Lara WOLTERS (S&D, NL) pripravila osnutek poročila. Dogovor o tem predlogu spremembe je bil dosežen na navedenih neformalnih sestankih. Drugih predlogov sprememb ni bilo.

II. GLASOVANJE

Poslanci in poslanke so na glasovanju na plenarnem zasedanju 24. aprila 2024 sprejeli sporazumno spremembo (sprememba 430) navedenega predloga direktive. Tako spremenjeni predlog Komisije predstavlja stališče Parlamenta v prvi obravnavi, ki je del zakonodajne resolucije iz priloge k temu dopisu.²

Stališče Parlamenta odraža predhodni dogovor med institucijami, zato bi ga moral biti Svet pripravljen odobriti.

Akt bi bil nato sprejet v obliki, ki ustreza stališču Parlamenta.

V različici stališča Parlamenta iz zakonodajne resolucije so spremembe predloga Komisije označene na naslednji način: deli, ki so bili besedilu Komisije dodani, so označeni s ***krepkim in poševnim tiskom***, znak „■“ pa označuje črtano besedilo.

P9_TA(2024)0329

Skrbni pregled v podjetjih glede trajnostnosti

Zakonodajna resolucija Evropskega parlamenta z dne 24. aprila 2024 o predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti in spremembi Direktive (EU) 2019/1937 (COM(2022)0071 – C9-0050/2022 – 2022/0051(COD))

(Redni zakonodajni postopek: prva obravnava)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju predloga Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu (COM(2022)0071),
- ob upoštevanju člena 294(2), člena 50(1), točke (g) člena 50(2) in člena 114 Pogodbe o delovanju Evropske unije, na podlagi katerih je Komisija podala predlog Parlamentu (C9-0050/2022),
- ob upoštevanju člena 294(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije,
- ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora z dne 14. julija 2022¹,
- ob upoštevanju začasnega dogovora, ki ga je odobril pristojni odbor na podlagi člena 74(4) Poslovnika, in zaveze predstavnika Sveta v pismu z dne 15. marca 2024, da bo odobril stališče Evropskega parlamenta v skladu s členom 294(4) Pogodbe o delovanju Evropske unije,
- ob upoštevanju člena 59 Poslovnika,
- ob upoštevanju mnenj Odbora za zunanje zadeve, Odbora za mednarodno trgovino, Odbora za ekonomske in monetarne zadeve, Odbora za zaposlovanje in socialne zadeve, Odbora za okolje, javno zdravje in varnost hrane, Odbora za razvoj, Odbora za industrijo, raziskave in energetiko ter Odbora za notranji trg in varstvo potrošnikov,
- ob upoštevanju poročila Odbora za pravne zadeve (A9-0184/2023),

¹ UL C 443, 22.11.2022, str. 81..

1. sprejme stališče v prvi obravnavi, kakor je določeno v nadaljevanju²;
2. poziva Komisijo, naj mu zadevo ponovno predloži, če svoj predlog nadomesti, ga bistveno spremeni ali ga namerava bistveno spremeniti;
3. naroči svoji predsednici, naj stališče Parlamenta posreduje Svetu, Komisiji in nacionalnim parlamentom.

² To stališče nadomesti spremembe, sprejete 1. junija 2023 (Sprejeta besedila, P9_TA(2023)0209).

Stališče Evropskega parlamenta, sprejeto v prvi obravnavi 24. aprila 2024 z namenom sprejetja Direktive (EU) 2024/... Evropskega parlamenta in Sveta o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti in spremembi Direktive (EU) 2019/1937 in Uredbe (EU) 2023/2859

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 50(1), člena 50(2), **točka (g)**, in člena 114 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora¹,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom²,

¹ UL C 443, 22.11.2022, str. 81.

² Stališče Evropskega parlamenta z dne 24. aprila 2024.

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) ***V členu 2 Pogodbe o Evropski uniji (PEU)*** je navedeno, da Unija temelji na ***vrednotah*** spoštovanja človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, pravne države in spoštovanja človekovih pravic, kot je določeno v Listini EU o temeljnih pravicah. Te temeljne vrednote, ki so bile podlaga za nastanek Unije, pa tudi univerzalnost in nedeljivost človekovih pravic ter spoštovanje načel Ustanovne listine Združenih narodov (ZN) in mednarodnega prava, bi morali voditi delovanje Unije na mednarodni ravni. To delovanje vključuje spodbujanje trajnostnega gospodarskega, socialnega in okoljskega razvoja držav v razvoju.
- (2) ***V skladu s členom 191 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU)*** so med prednostnimi nalogami Unije visoka raven varstva okolja in izboljšanje njegove kakovosti ter spodbujanje temeljnih evropskih vrednot, kot je določeno v sporočilu Komisije z dne 11. decembra 2019 o evropskem zelenem dogovoru. Ti cilji zahtevajo sodelovanje ne le javnih organov, temveč tudi zasebnih akterjev, predvsem podjetij.

- (3) Komisija se je v svojem sporočilu z dne 14. januarja 2020 o močni socialni Evropi za pravičen prehod zavezala, da bo izboljšala evropsko socialno tržno gospodarstvo, da bi dosegla pravičen prehod na trajnostnost ***in zagotovila, da nihče ne bo prezrt***. Ta direktiva bo prispevala tudi k evropskemu stebru socialnih pravic, ki spodbuja pravice, ki zagotavljajo poštene delovne pogoje. Je del politik in strategij Unije v zvezi s spodbujanjem dostojnega dela po vsem svetu, tudi v globalnih vrednostnih verigah, kot je navedeno v sporočilu Komisije z dne 23. februarja 2022 o dostojnem delu po vsem svetu.
- (4) Ravnanje podjetij v vseh sektorjih gospodarstva je ključnega pomena za uspeh ciljev Unije glede trajnostnosti, saj se podjetja Unije, predvsem velika, zanašajo na globalne vrednostne verige. Prav tako je v interesu podjetij, da varujejo človekove pravice in okolje, predvsem glede na vse večjo zaskrbljenost potrošnikov in vlagateljev v zvezi s temi vprašanji. Na ravni Unije in nacionalni ravni že obstaja več pobud za spodbujanje podjetij, ki podpirajo preobrazbo, usmerjeno v vrednost.

- (5) V obstoječih mednarodnih standardih o odgovornem ravnanju podjetij je določeno, da bi morala podjetja varovati človekove pravice, in opisano, kako bi morala obravnavati varstvo okolja v svojem poslovanju in vrednostnih verigah. Vodilna načela ZN o podjetništvu in človekovih pravicah (vodilna načela ZN) priznavajo odgovornost podjetij za izvajanje skrbnega pregleda človekovih pravic, tako da prepoznavajo, preprečujejo in ublažijo negativne vplive svojega poslovanja na človekove pravice ter prevzamejo odgovornost za obravnavanje teh vplivov. V teh vodilnih načelih ZN je navedeno, da bi se morala podjetja izogibati kršitvam človekovih pravic ter da bi morala obravnavati negativne vplive na človekove pravice, ki so jih povzročila, so k njim prispevala ali so z njimi povezana v okviru svojega poslovanja, poslovanja hčerinskih družb ter poslovanja neposrednih in posrednih poslovnih partnerjev.

- (6) Koncept skrbnega pregleda na področju človekovih pravic je bil opredeljen in nadalje razvit v smernicah Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) za večnacionalna podjetja, ki so uporabo skrbnega pregleda razširile na teme okolja in upravljanja. Smernice OECD o skrbnem pregledu za odgovorno ravnanje podjetij (smernice za odgovorno ravnanje podjetij) in sektorske smernice so mednarodno priznani okviri, ki določajo praktične ukrepe za skrbni pregled, ki podjetjem pomagajo prepoznavati, preprečevati in ublažiti dejanske in morebitne vplive v njihovem poslovanju, **dobavnih** verigah in drugih poslovnih odnosih ter prevzeti odgovornost za obravnavanje teh vplivov. Koncept skrbnega pregleda je vključen tudi v priporočila tristranske deklaracije o načelih večnacionalnih podjetij in socialne politike, ki jih je podala Mednarodna organizacija dela (MOD).

- (7) *Vsa podjetja so odgovorna spoštovati človekove pravice, ki so univerzalne, nedeljive, soodvisne in medsebojno povezane.*
- (8) Cilji ZN za trajnostni razvoj, ki so jih leta 2015 sprejele vse države članice ZN, vključujejo cilje za spodbujanje vzdržne, vključujoče in trajnostne gospodarske rasti. Unija si je zadala cilj uresničiti cilje ZN za trajnostni razvoj. Zasebni sektor prispeva k tem ciljem.
- (9) *Na globalne vrednostne verige ter zlasti vrednostne verige kritičnih surovin negativno vplivajo naravne nevarnosti ali nevarnosti, ki jih povzroči človek. Pogostost in učinek šokov, ki vključujejo tveganja za kritične vrednostne verige, naj bi se v prihodnosti povečala. Zasebni sektor bi lahko imel pomembno vlogo pri spodbujanju vzdržne, vključujoče in trajnostne gospodarske rasti in preprečevanju nastanka neravnovesij na notranjem trgu. Zato je pomembno okrepiti odpornost podjetij na neugodne scenarije, povezane z njihovimi vrednostnimi verigami, ob upoštevanju zunanjih učinkov ter socialnih, okoljskih in upravljavskih tveganj.*

- (10) V mednarodnih sporazumih na podlagi Okvirne konvencije ZN o spremembi podnebja, katerih pogodbenice so Unija in države članice, kot sta Pariški sporazum *v okviru Okvirne konvencije ZN o podnebnih spremembah, ki je bil sprejet 12. decembra 2015 (v nadaljnjem besedilu: Pariški sporazum)*³ in nedavni Glasgowski podnebni pakt, so določeni natančni načini za obravnavanje podnebnih sprememb in omejitev globalnega segrevanja na 1,5 °C. Poleg specifičnih ukrepov, ki se pričakujejo od vseh podpisnic, je *tudi* vloga zasebnega sektorja, zlasti v zvezi z naložbenimi strategijami, ključna za doseganje teh ciljev.

³ *UL L 282, 19.10.2016, str.. 4.*

- (11) Z **Uredbo (EU) 2021/1119** Evropskega *parlamenta in Sveta*⁴ se je Unija tudi pravno zavezala, da bo do leta 2050 dosegla podnebno nevtralnost in da bo do leta 2030 zmanjšala emisije za vsaj 55 %. Obe zavezi zahtevata spremembo načina proizvodnje in naročanja podjetij. Delovni dokument služb Komisije, priložen sporočilu Komisije z dne 17. septembra 2020 z naslovom *Krepitev evropskih podnebnih ambicij do leta 2030* Vlaganje v podnebno nevtralno prihodnost v korist naših državljanov (načrt za uresničitev podnebnih ciljev do leta 2030), predstavlja različne stopnje zmanjšanja emisij, ki jih morajo doseči različni gospodarski sektorji, čeprav morajo v vseh scenarijih vsi sektorji doseči znatna zmanjšanja, če želi Unija doseči svoje podnebne cilje. V načrtu je poudarjeno tudi, da bodo zaradi sprememb pravil in praks upravljanja podjetij, vključno s trajnostnim financiranjem, lastniki in menedžerji podjetij pri svojih ukrepih in strategijah dajali prednost ciljem glede trajnostnosti. V sporočilu Komisije o evropskem zelenem dogovoru je navedeno, da bi morali vsi ukrepi in politike Unije združiti moči, da bi Uniji pomagali doseči uspešen in pravičen prehod v trajnostno prihodnost.

⁴ Uredba (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. junija 2021 o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti in spremembi uredb (ES) št. 401/2009 in (EU) 2018/1999 (evropska podnebna pravila) (UL L 243, 9.7.2021, str. 1).

V njem je navedeno tudi, da bi bilo treba trajnostnost še v večji meri vključiti v okvir upravljanja podjetij. *Cilj okvira za ukrepe Unije na področju okolja in podnebja iz Sklepa (EU) 2022/591 Evropskega parlamenta in Sveta⁵ je na pravičen, uravnotežen in vključujoč način pospešiti zeleni prehod na podnebno nevtralno, trajnostno, z viri gospodarno, odporno in konkurenčno krožno gospodarstvo brez strupenih snovi, ki temelji na obnovljivih virih energije, ter varovati, obnoviti in izboljšati kakovost okolja, med drugim z ustavitvijo in zasukom trenda izgube biotske raznovrstnosti.*

⁵

Sklep (EU) 2022/591 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. aprila 2022 o splošnem okoljskem akcijskem programu Unije do leta 2030 (UL L 114, 12.4.2022, str. 22).

- (12) V skladu s sporočilom Komisije z dne 24. februarja 2021 o oblikovanju Evrope, odporne proti podnebnim spremembam, v katerem je predstavljena strategija Unije za prilagajanje podnebnim spremembam, bi morale nove naložbe in odločitve politike temeljiti na podnebjju in biti primerne za prihodnost, tudi za večja podjetja, ki upravljajo vrednostne verige. Ta direktiva bi morala biti skladna z navedeno strategijo. Podobno bi bilo treba zagotoviti skladnost z Direktivo (EU) 2024/...Evropskega parlamenta in Sveta⁶⁺, ki določa jasne zahteve glede pravil upravljanja bank, vključno s poznavanjem okoljskih, socialnih in upravljavskih tveganj na ravni upravnega odbora.

⁶ Direktiva (EU) 2024/... Evropskega parlamenta in Sveta z dne ... o spremembi Direktive 2013/36/EU v zvezi z nadzorniškimi pooblastili, sankcijami, podružnicami iz tretjih držav in okoljskimi, socialnimi in upravljavskimi tveganji (UL C [...], [...], str. [...]).

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 79/23 (2021/0341(COD)) ter v opombo vstavite številko, datum, naslov in sklic na UL za navedeno direktivo.

- (13) Sporočilo Komisije z dne 11. marca 2020 z naslovom Novi akcijski načrt za krožno gospodarstvo – Za čistejšo in konkurenčnejšo Evropo (akcijski načrt za krožno gospodarstvo), sporočilo Komisije z dne 20. marca 2020 z naslovom Strategija EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 – Vračanje narave v naša življenja (strategija za biotsko raznovrstnost), sporočilo Komisije z dne 20. marca 2020 z naslovom Strategija „od vil do vilic“ za pravičen, zdrav in okolju prijazen prehranski sistem (strategija „od vil do vilic“) in sporočilo Komisije z dne 14. oktobra 2020 z naslovom Strategija na področju kemikalij za trajnostnost – Okolju brez strupov naproti (strategija o kemikalijah), ***sporočilo Komisije z dne 12. maja 2021 z naslovom Akcijski načrt EU za ničelno onesnaževanje zraka, vode in tal***, sporočilo Komisije z dne 5. maja 2021 z naslovom Posodobitev nove industrijske strategije iz leta 2020: močnejši enotni trg za okrevanje Evrope, pristop Komisije, imenovan industrija 5.0, sporočilo Komisije z dne 4. marca 2021 z naslovom Akcijski načrt za evropski steber socialnih pravic in sporočilo Komisije z dne 18. februarja 2021 z naslovom Pregled trgovinske politike – odprta, trajnostna in odločna trgovinska politika med drugim navajajo pobudo za trajnostno upravljanje podjetij.

Zahteve glede skrbnega pregleda v skladu s to direktivo bi morale prispevati k doseganju ciljev akcijskega načrta za ničelno onesnaževanje zraka, vode in tal, da bi ustvarili okolje brez strupenih snovi ter varovali zdravje in dobrobit ljudi, živali in ekosistemov pred tveganji in negativnimi vplivi, povezanimi z okoljem.

- (14) Ta direktiva je skladna s skupnim sporočilom Komisije o akcijskem načrtu EU za človekove pravice in demokracijo za obdobje 2020–2024. Akcijski načrt kot prednostno nalogo opredeljuje okrepitev sodelovanja Unije za dejavno spodbujanje globalnega izvajanja vodilnih načel ZN ter drugih ustreznih mednarodnih smernic, kot so smernice OECD za večnacionalna podjetja, vključno s spodbujanjem ustreznih standardov skrbnega pregleda.

- (15) Evropski parlament v svoji resoluciji z dne 10. marca 2021 s priporočili Komisiji o primerni skrbnosti in odgovornosti podjetij poziva Komisijo, naj na ravni Unije predlaga pravila o ***celovitih obveznostih skrbnega pregleda v podjetjih, ki vključuje posledice, tudi civilno odgovornost, za tista podjetja, ki povzročajo škodo ali k njej prispevajo, ker ne izvajajo skrbnega pregleda.*** Svet je v sklepih o človekovih pravicah in dostojnem delu v svetovnih dobavnih verigah z dne 1. decembra 2020 pozval Komisijo, naj predloži predlog za pravni okvir Unije o trajnostnem upravljanju podjetij, vključno z medsektorskimi obveznostmi glede skrbnega pregleda v podjetjih vzdolž svetovnih dobavnih verig. Evropski parlament v samoiniciativnem poročilu z dne 2. decembra 2020 o trajnostnem upravljanju podjetij poziva tudi k pojasnitvi dolžnosti direktorjev. Evropski parlament, Svet Evropske unije in Komisija so se v skupni izjavi o zakonodajnih prednostnih nalogah EU za leto 2022 z dne 21. decembra 2021 zavezali, da bodo ustvarili gospodarstvo za ljudi in izboljšali regulativni okvir za trajnostno upravljanje podjetij.

- (16) Cilj te direktive je zagotoviti, da podjetja, dejavna na notranjem trgu, prispevajo k trajnostnemu razvoju ter trajnostnemu prehodu gospodarstev in družb, in sicer s prepoznavanjem ***ter, kadar je to potrebno, prednostnim razvrščanjem***, preprečevanjem, ublažitvijo, odpravo, čim večjim zmanjšanjem ***in popravo škode*** dejanskih ali morebitnih negativnih vplivov na človekove pravice in okolje, ki so povezani s poslovanjem podjetij, ***poslovanjem njihovih*** hčerinskih družb ***in njihovih poslovnih partnerjev*** v verigah ***dejavnosti podjetij, ter zagotoviti, da imajo vsi, ki so prizadeti zaradi nespoštovanja te dolžnosti, dostop do pravnega varstva in pravnih sredstev. Ta direktiva ne posega v odgovornost držav članic, da spoštujejo in varujejo človekove pravice in okolje v skladu z mednarodnim pravom.***

- (17) *Ta direktiva ne posega v obveznosti na področjih človekovih pravic, pravic na področju zaposlovanja in socialnih pravic, varstva okolja in podnebnih sprememb iz drugih zakonodajnih aktov Unije. Če so določbe te direktive v nasprotju z določbami drugega zakonodajnega akta Unije, ki sledi istim ciljem in določa širše ali bolj specifične obveznosti, bi morale v obsegu nasprotja prevladati določbe drugega zakonodajnega akta Unije in se uporabljati za navedene specifične obveznosti. Primeri takšnih obveznosti v zakonodajnih aktih Unije vključujejo obveznosti iz Uredbe (EU) 2017/821 Evropskega parlamenta in Sveta⁷, Uredbe (EU) 2023/1542 Evropskega parlamenta in Sveta⁸ ali Uredbe (EU) 2023/1115 Evropskega parlamenta in Sveta⁹.*

⁷ *Uredba (EU) 2017/821 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. maja 2017 o določitvi obveznosti za potrebno skrbnost v oskrbovalni verigi za uvoznike v Uniji, ki uvažajo kositer, tantal in volfram, njihove rude ter zlato, ki izvirajo s konfliktnih območij in območij z visokim tveganjem (UL L 130, 19.5.2017, str. 1).*

⁸ *Uredba (EU) 2023/1542 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. julija 2023 o baterijah in odpadnih baterijah, spremembi Direktive 2008/98/ES in Uredbe (EU) 2019/1020 ter razveljavitvi Direktive 2006/66/ES (UL L 191, 28.7.2023, str. 1).*

⁹ *Uredba (EU) 2023/1115 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. maja 2023 o omogočanju dostopnosti nekaterih primarnih in drugih proizvodov, povezanih s krčenjem in degradacijo gozdov, na trgu Unije in njihovem izvozu iz Unije ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 995/2010 (UL L 150, 9.6.2023, str. 206).*

- (18) *Ta direktiva se ne uporablja za pokojninske zavode, ki upravljajo sisteme socialne varnosti v skladu s pravom Unije. Kadar se država članica odloči, da Direktive (EU) 2016/2341 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁰ v celoti ali delno ne bo uporabljala za institucije za poklicno pokojninsko zavarovanje v skladu s členom 5 navedene direktive, se ta direktiva ne uporablja za te institucije.*

¹⁰ Direktiva (EU) 2016/2341 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2016 o dejavnostih in nadzoru institucij za poklicno pokojninsko zavarovanje (UL L 354, 23.12.2016, str. 37).

- (19) Podjetja bi morala v skladu s to direktivo sprejeti ustrezne ukrepe za vzpostavitev in izvajanje ukrepov skrbnega pregleda v zvezi s svojim poslovanjem ***ter poslovanjem*** svojih hčerinskih družb, pa tudi neposrednih in posrednih poslovnih ***partnerjev*** v celotnih ***verigah dejavnosti***. Ta direktiva ne bi smela od podjetij zahtevati, da v vseh okoliščinah zagotovijo, da se negativni vplivi nikoli ne bodo pojavili ali da bodo ustavljeni. Podjetja na primer morda ne bodo mogla doseči takih rezultatov pri poslovnih ***partnerjih***, pri katerih je negativni vpliv posledica državne intervencije. Zato bi morale biti glavne obveznosti v tej direktivi „obveznosti prizadevanja“. Podjetje bi moralo sprejeti ustrezne ukrepe, s katerimi ***je mogoče doseči cilje skrbnega pregleda, in sicer z učinkovitim obravnavanjem negativnih vplivov na način, ki je sorazmeren s stopnjo resnosti in verjetnostjo*** negativnega vpliva. ***Upoštevati bi bilo treba*** okoliščine posameznega primera, ***naravo in obseg negativnega vpliva ter ustrezne dejavnike tveganja, med drugim pri preprečevanju in zmanjševanju negativnih vplivov***, posebnosti ***poslovnih dejavnosti*** podjetja in njegove verige ***dejavnosti***, sektorja ali geografskega območja, na katerem delujejo njegovi ***poslovni*** partnerji, moč podjetja za vplivanje na svoje neposredne in posredne poslovne ***partnerje*** ter ali bi podjetje lahko povečalo svojo moč za vplivanje.

- (20) Postopek skrbnega pregleda iz te direktive bi moral zajemati šest korakov, opredeljenih v smernicah za odgovorno ravnanje podjetij, ki vključujejo ukrepe skrbnega pregleda, da podjetja prepoznajo in obravnavajo negativne vplive na človekove pravice in okolje. Gre za naslednje korake: (1) vključitev skrbnega pregleda v politike in sisteme upravljanja, (2) prepoznavanje in ocenjevanje negativnih vplivov na človekove pravice in okolje, (3) preprečevanje, odprava ali čim večje zmanjšanje dejanskih in morebitnih negativnih vplivov na človekove pravice in okolje, (4) **spremljanje in** ocenjevanje učinkovitosti ukrepov, (5) komuniciranje in (6) zagotavljanje poprave.

- (21) *Da bi bil skrbni pregled učinkovitejši in bi se zmanjšalo breme za podjetja, bi morala biti podjetja upravičena do izmenjave virov in informacij znotraj svojih skupin podjetij in z drugimi pravnimi subjekti. Matični družbi, ki spada na področje uporabe te direktive, bi moralo biti dovoljeno, da nekatere obveznosti skrbnega pregleda izpolni tudi v imenu svojih hčerinskih družb, ki spadajo na področje uporabe te direktive, če to zagotavlja dejansko skladnost. To ne bi smelo posegati v dejstvo, da nadzorni organi izvajajo pooblastila nad hčerinskimi družbami in da za hčerinske družbe velja civilna odgovornost v skladu s to direktivo. Kadar matična družba izpolni obveznosti v zvezi z bojem proti podnebnim spremembam v imenu hčerinske družbe, bi morala hčerinska družba te obveznosti izpolnjevati v skladu z načrtom matične družbe za blažitev podnebnih sprememb, ki je ustrezno prilagojen njenemu poslovnemu modelu in strategiji. Če hčerinska družba ne spada na področje uporabe te direktive, ker hčerinski družbi ni treba izvajati skrbnega pregleda, bi morala matična družba zajemati dejavnosti hčerinske družbe v okviru svojih obveznosti skrbnega pregleda. Če hčerinske družbe spadajo na področje uporabe te direktive, matična družba pa ne, bi jim moralo biti še vedno dovoljeno, da delijo vire in informacije znotraj skupine družb. Kljub temu bi morale biti hčerinske družbe odgovorne za izpolnjevanje obveznosti skrbnega pregleda iz te direktive.*

- (22) *Izpolnjevanje nekaterih obveznosti skrbnega pregleda na ravni skupine ne bi smelo posegati v civilno odgovornost, ki jo imajo hčerinske družbe v skladu s to direktivo glede žrtev, ki jim je bila povzročena škoda. Če so izpolnjeni pogoji za civilno odgovornost, bi bila hčerinska družba lahko odgovorna za nastalo škodo, ne glede na to, ali je obveznost skrbnega pregleda izpolnila hčerinska družba ali matična družba v imenu hčerinske družbe.*

- (23) *Poslovni partnerji ne bi smeli biti zavezani, da podjetju, ki izpolnjuje obveznosti iz te direktive, razkrijejo informacije, ki so poslovne skrivnosti, kot so opredeljene v Direktivi (EU) 2016/943 Evropskega parlamenta in Sveta¹¹, brez poseganja v razkritje identitete neposrednih in posrednih poslovnih partnerjev, ali bistvene informacije, potrebne za opredelitev dejanskih ali morebitnih negativnih vplivov, kadar je to potrebno in ustrezno utemeljeno za to, da podjetje izpolnjuje obveznosti skrbnega pregleda. To ne bi smelo posegati v možnost poslovnih partnerjev, da varujejo svoje poslovne skrivnosti prek mehanizmov, vzpostavljenih z Direktivo (EU) 2016/943. Poslovni partnerji ne bi smeli biti nikoli zavezani k razkritju tajnih podatkov ali drugih informacij, katerih razkritje bi ogrozilo bistvene interese državne varnosti.*

¹¹ *Direktiva (EU) 2016/943 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2016 o varstvu nerazkritega strokovnega znanja in izkušenj ter poslovnih informacij (poslovnih skrivnosti) pred njihovo protipravno pridobitvijo, uporabo in razkritjem (UL L 157, 15.6.2016, str. 1).*

- (24) Negativni vplivi na človekove pravice in okolje *se lahko* pojavijo pri poslovanju podjetij, *poslovanju njihovih hčerinskih družb in njihovih poslovnih partnerjev v verigah dejavnosti podjetij*, zlasti na ravni pridobivanja surovin in proizvodnje. Da bi imel skrbni pregled smiselne učinek, bi moral zajemati negativne vplive na človekove pravice in okolje, ki nastanejo *v večini* življenjskega cikla proizvodnje, *distribucije, prevoza in skladiščenja* izdelka ali opravljanja storitev na ravni *poslovanja podjetij, poslovanja njihovih hčerinskih družb in njihovih poslovnih partnerjev v njihovih verigah dejavnosti*.

I

- (25) *Veriga dejavnosti bi morala zajemati dejavnosti poslovnih partnerjev podjetja, ki so višje v verigi, povezane s proizvodnjo blaga ali opravljanjem storitev s strani podjetja, vključno z načrtovanjem, pridobivanjem, proizvodnjo, prevozom, skladiščenjem in dobavo surovin, izdelkov ali delov izdelkov ter razvojem izdelka ali storitve, ter dejavnosti poslovnih partnerjev podjetja, ki so nižje v verigi, povezane z distribucijo, prevozom in skladiščenjem izdelka, kadar poslovni partnerji izvajajo te dejavnosti za podjetje ali v imenu podjetja. Ta direktiva ne bi smela zajemati odstranjevanja izdelka. V skladu s to direktivo veriga dejavnosti prav tako ne bi smela zajemati distribucije, prevoza, skladiščenja in odstranjevanja izdelka, ki je predmet nadzora izvoza države članice, kar pomeni bodisi nadzor izvoza v skladu z Uredbo (EU) 2021/821 Evropskega parlamenta in Sveta¹² bodisi nadzor izvoza orožja, streliva ali vojaških sredstev pod nacionalnim nadzorom izvoza po odobritvi izvoza izdelka.*

¹² *Uredba (EU) 2021/821 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2021 o vzpostavitvi režima Unije za nadzor izvoza, posredovanja, tehnične pomoči, tranzita in prenosa blaga z dvojno rabo (UL L 206, 11.6.2021, str. 1).*

To direktivo dopolnjujejo drugi zakonodajni akti, ki tudi obravnavajo negativne vplive na področju človekovih pravic ali varstva okolja. Zlasti Uredba (EU) 2021/821 vzpostavlja režim za nadzor izvoza, posredovanja, tehnične pomoči, tranzita in prenosa blaga z dvojno rabo, ki med drugim zajema programsko opremo in tehnologije, ki se lahko uporabljajo za namene kibernetkega nadzora. V okviru tega režima bi morale države članice upoštevati zlasti tveganje, da bi bilo tako blago uporabljeno v povezavi z notranjo represijo ali hudimi kršitvami človekovih pravic in mednarodnega humanitarnega prava. Nadalje Uredba (EU) 2019/125 Evropskega parlamenta in Sveta¹³ na podlagi posameznega primera prepoveduje ali ureja izvoz blaga, kot so kemične snovi, ki se uporabljajo ali bi se lahko uporabile za izvršitev smrtne kazni ali mučenje ali drugo okrutno, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje. Poleg tega je več drugih zakonodajnih pobud namenjenih blaženju vplivov izdelkov na okolje v njihovem celotnem življenjskem ciklu, tudi z določitvijo zahtev za okoljsko primerno zasnovo na podlagi vidikov trajnostnosti in krožnosti izdelkov.

¹³ Uredba (EU) 2019/125 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. januarja 2019 o trgovini z določenim blagom, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni, mučenje ali drugo kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje (UL L 30, 31.1.2019, str. 1).

Skladnost s to direktivo bi morala olajšati skladnost z določbami in cilji navedenih drugih zakonodajnih aktov ter pogoji za veljavna dovoljenja, ki se izvajajo v skladu s temi akti. Izvozniki bi morali pri skladnosti s temi drugimi zakonodajnimi akti upoštevati rezultate svojih ugotovitev na podlagi skrbnega pregleda v skladu s to direktivo. Pojem „veriga dejavnosti“, kakor je opredeljen v tej direktivi, ne posega v pojma „vrednostna veriga“ ali „dobavna veriga“, kot sta opredeljena v drugi zakonodaji Unije ali v smislu druge zakonodaje Unije.

I

- (26) *Oprelitev pojma „veriga dejavnosti“ ne bi smela vključevati dejavnosti poslovnih partnerjev podjetja, ki so nižje v verigi, povezane s storitvami podjetja. Kar zadeva regulirana finančna podjetja, opredelitev pojma „veriga dejavnosti“ ne bi smela vključevati poslovnih partnerjev, ki so nižje v verigi in prejemaajo njihove storitve in izdelke. Zato bi morala ta direktiva v zvezi z reguliranimi finančnimi podjetji zajemati le dejavnosti, ki so višje v njihovi verigi dejavnosti, ne pa nižje.*

- (27) V skladu s to direktivo *bi morale za podjetja, ustanovljena v skladu s pravom države članice, veljati zahteve glede skrbnega pregleda, kadar izpolnjujejo določene pogoje, vključno s prometom in v nekaterih primerih pragovi števila zaposlenih. Čeprav ti pogoji zadevajo eno samo poslovno leto, bi se morala ta direktiva uporabljati le, če je podjetje izpolnilo pogoje v vsakem od zadnjih dveh zaporednih poslovnih let, in se ne bi smela več uporabljati, če jih ni izpolnilo v vsakem od zadnjih dveh zadevnih poslovnih let. To velja tudi za podjetja, ustanovljena v skladu z zakonodajo tretje države, ki bi morala izpolniti ustrezno merilo prometa v Uniji v vsakem od zadnjih dveh poslovnih let. Zaradi jasnosti in ob upoštevanju postopne uporabe direktive morajo podjetja iz Unije in tretjih držav merila glede področja uporabe izpolniti dve zaporedni poslovni leti pred zadevnimi datumi začetka uporabe, določenimi v skladu s pravili o prenosu te direktive.*

V zvezi s pragovi števila zaposlenih bi morali biti delavci, zaposleni pri agencijah za zagotavljanje začasnega dela, **in delavci**, napoteni v skladu s členom 1(3), točka (c), Direktive 96/71/ES *Evropskega parlamenta in Sveta*¹⁴, vključeni v izračun števila zaposlenih v podjetju uporabniku. Delavci, napoteni v skladu s členom 1(3), točki (a) in (b), Direktive 96/71/ES, bi morali biti vključeni le v izračun števila zaposlenih v podjetju, ki delavce napoti. ***V izračun števila zaposlenih bi bilo treba vključiti tudi druge delavce z nestandardnimi oblikami zaposlitve, če izpolnjujejo merila za opredelitev statusa delavca, ki jih je določilo Sodišče Evropske unije. Sezonski delavci bi morali biti vključeni v izračun števila zaposlenih sorazmerno s številom mesecev, v katerih so zaposleni.***

¹⁴ ***Direktiva 96/71/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 1996 o napotitvi delavcev na delo v okviru opravljanja storitev (UL L 18, 21.1.1997, str. 1).***

Izračun pragov iz te direktive bi moral vključevati število zaposlenih in promet podružnic podjetja, ki so poslovne enote in niso glavni sedež ter so od njega pravno odvisne in se zato štejejo kot del podjetja v skladu s pravom Unije in nacionalnim pravom. To bi moralo veljati tudi za skupino družb, če so pragovi izračunani na konsolidirani podlagi. Kadar to ni drugače določeno, bi bilo treba pragove, ki jih je treba doseči, razumeti kot pragove, izračunane na individualni osnovi, da bi bila družba zajeta v tej direktivi.

- (28) *Obveznosti skrbnega pregleda iz te direktive bi morala izpolnjevati podjetja s sedežem v Uniji, ki imajo v zadnjem poslovnem letu, za katero so bili ali bi morali biti sprejeti letni računovodski izkazi, v povprečju več kot 1 000 zaposlenih in katerih svetovni čisti prihodek presega 450 000 000 EUR. Obveznosti skrbnega pregleda iz te direktive bi morala izpolnjevati tudi podjetja, ki so v Uniji sklenila franšizne ali licenčne pogodbe v zameno za plačilo licenčnin z neodvisnimi tretjimi družbami, kadar te pogodbe zagotavljajo skupno identiteto, skupen poslovni koncept in uporabo enotnih poslovnih metod ter kadar te licenčnine v zadnjem poslovnem letu, za katero so bili ali bi morali biti sprejeti letni računovodski izkazi, znašajo več kot 22 500 000 EUR, in pod pogojem, da je podjetje v zadnjem poslovnem letu, za katero so bili ali bi morali biti sprejeti letni računovodski izkazi, imelo več kot od 80 000 000 EUR svetovnega čistega prihodka. Enako velja za končne matične družbe skupin družb, ki skupaj izpolnjujejo te pogoje. V zvezi s takšnimi končnimi matičnimi družbami bi morala obveznosti iz te direktive izpolniti končna matična družba ali, če je glavna dejavnost slednje to, da ima delnice v operativnih hčerinskih družbah, in ne sprejema upravljavskih, operativnih ali finančnih odločitev, ki vplivajo na skupino ali eno ali več njenih hčerinskih družb, namesto te končne matične družbe ena od operativnih hčerinskih družb s sedežem v Uniji, v skladu s pogoji iz te direktive.*

- (29) Da bi se v celoti dosegli cilji te direktive glede negativnih vplivov na človekove pravice in okolje v zvezi s poslovanjem podjetij, ***poslovanjem njihovih hčerinskih družb in njihovih poslovnih partnerjev v verigah dejavnosti podjetij***, bi morala biti zajeta tudi podjetja iz tretjih držav, ki v znatnem obsegu poslujejo v Uniji. Natančneje, ta direktiva bi se morala uporabljati za podjetja iz tretjih držav, ki so v poslovnem letu, ki je leto pred zadnjim poslovnim letom, v Uniji ustvarila čisti prihodek v višini vsaj 450 000 000 EUR.
- Obveznosti skrbnega pregleda iz te direktive bi morala izpolnjevati tudi podjetja, ki so v Uniji sklenila franšizne ali licenčne pogodbe v zameno za plačilo licenčnin z neodvisnimi tretjimi družbami, kadar te pogodbe zagotavljajo skupno identiteto, skupen poslovni koncept in uporabo enotnih poslovnih metod ter kadar te licenčnine v Uniji v poslovnem letu, ki je leto pred zadnjim poslovnim letom, znašajo več kot 22 500 000 EUR, in pod pogojem, da je podjetje v poslovnem letu, ki je leto pred zadnjim poslovnim letom, v Uniji imelo več kot 80 000 000 EUR svetovnega čistega prihodka. Enako velja za končne matične družbe skupin družb, ki skupaj izpolnjujejo te pogoje. V zvezi s takšnimi končnimi matičnimi družbami bi morala obveznosti iz te direktive izpolniti končna matična družba ali, če je glavna dejavnost slednje to, da ima delnice v operativnih hčerinskih družbah, in ne sprejema upravljavskih, operativnih ali finančnih odločitev, ki vplivajo na skupino ali eno ali več njenih hčerinskih družb, namesto te končne matične družbe ena od operativnih hčerinskih družb s sedežem v Uniji, v skladu s pogoji iz te direktive.***

- (30) Za namen opredelitve področja uporabe te direktive v zvezi s podjetji *iz tretjih držav* bi bilo treba izbrati opisano merilo prometa, saj ustvarja teritorialno povezavo med podjetji iz tretjih držav in ozemljem Unije. Promet je merilo za učinke, ki bi jih dejavnosti teh podjetij lahko imele na notranji trg. V skladu z mednarodnim pravom taki učinki upravičujejo uporabo prava Unije za podjetja iz tretjih držav. Da se ugotovi relevantni promet zadevnih podjetij, bi bilo treba uporabiti metode za izračun čistega prihodka za podjetja *iz tretjih držav*, kot je določeno v Direktivi 2013/34/EU *Evropskega parlamenta in Sveta*¹⁵. Za zagotavljanje učinkovitega izvrševanja te direktive pa se pri določanju, katera podjetja iz tretjih držav spadajo na področje uporabe te direktive, ne bi smel uporabljati prag števila zaposlenih, saj pojem „zaposleni“, ki se uporablja v tej direktivi, temelji na pravu Unije in ga ne bi bilo mogoče zlahka prenesti zunaj Unije. Ker ni jasne in dosledne metodologije za določanje zaposlenih v podjetjih iz tretjih držav, tudi v računovodskih okvirih, bi tak prag števila zaposlenih ustvaril pravno negotovost, nadzorni organi pa bi ga težko uporabljali.

¹⁵ *Direktiva 2013/34/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o letnih računovodskih izkazih, konsolidiranih računovodskih izkazih in povezanih poročilih nekaterih vrst podjetij, spremembi Direktive 2006/43/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi direktiv Sveta 78/660/EGS in 83/349/EGS (UL L 182, 29.6.2013, str. 19).*

Opredelevanje pojma „promet“ bi morala temeljiti na Direktivi 2013/34/EU, ki je že določila metode za izračun čistega prihodka za podjetja iz tretjih držav, saj sta opredelitvi prometa in prihodkov v mednarodnih računovodskih okvirih podobni. Da se zagotovi, da nadzorni organ ve, katera podjetja iz tretjih držav v Uniji ustvarijo promet, ki se zahteva za to, da spadajo na področje uporabe te direktive, bi moralo biti v tej direktivi določeno, da ***pooblaščen zastopnik podjetja iz tretje države ali samo podjetje obvesti nadzorni organ države članice, v kateri ima pooblaščen zastopnik podjetja iz tretje države stalno prebivališče ali sedež, in – če ne gre za isti organ – nadzorni organ države članice, v kateri je podjetje v poslovnem letu, ki je leto pred zadnjim poslovnim letom, ustvarilo večino svojega čistega prihodka v Uniji, o tem, da to podjetje spada na področje uporabe te direktive. Če je to potrebno za določitev, v kateri državi članici je podjetje iz tretje države ustvarilo večino svojega čistega prihodka v Uniji, bi morala imeti država članica možnost, da od Komisije zahteva, da državo članico obvesti o čistem prihodku podjetja iz tretje države, ustvarjenem v Uniji. Komisija bi morala vzpostaviti sistem za zagotavljanje takšne izmenjave informacij.***

(31) *Bistveno je, da se vzpostavi okvir Unije za odgovoren in trajnosten pristop h globalnim vrednostnim verigam, saj imajo podjetja pomembno vlogo pri oblikovanju trajnostne družbe in gospodarstva. Zaradi vse več zavezujočega prava v številnih državah članicah so potrebni enaki konkurenčni pogoji za podjetja, da bi se izognili razdrobljenosti in zagotovili pravno varnost za podjetja, ki delujejo na notranjem trgu. Kljub temu ta direktiva državam članicam ne bi smela preprečevati, da v nacionalnem pravu uvedejo strožje določbe, ki se razlikujejo od tistih iz člena 8(1) in (2), člena 10(1) in člena 11(1), tudi kadar lahko take določbe posredno zvišajo raven varstva iz člena 8(1) in (2), člena 10(1) in člena 11(1), kot so določbe o področju uporabe, opredelitvah pojmov, ustreznih ukrepih za popravo dejanskih negativnih vplivov, izvajanju pomembnega sodelovanja z deležniki in civilni odgovornosti, ali da uvedejo določbe nacionalnega prava, ki so bolj specifične v smislu njihovega cilja ali zajetega področja, kot so določbe nacionalnega prava, ki urejajo posebne negativne vplive ali posamezne sektorje dejavnosti, da bi dosegli drugačno raven varstva človekovih pravic, pravic na področju zaposlovanja in socialnih pravic, okolja ali podnebja.*

- (32) ***Cilj te direktive je v celoti zajeti človekove pravice, vključno z vsemi petimi temeljnimi načeli in pravicami pri delu, kot so opredeljene v Deklaraciji MOD o temeljnih načelih in pravicah pri delu iz leta 1998. Za pomemben prispevek k trajnostnemu prehodu bi bilo treba pri izvajanju skrbnega pregleda v okviru te direktive upoštevati negativni vpliv na človekove pravice glede oseb, ki je posledica zlorabe ene od pravic iz mednarodnih instrumentov, navedenih v delu I, oddelek 1, Priloge k tej direktivi. Pojem „zloraba“ bi bilo treba razlagati v skladu z mednarodnim pravom človekovih pravic. Za zagotavljanje celovite pokritosti človekovih pravic bi morala biti zloraba človekove pravice s strani podjetja ali pravnega subjekta, ki ni posebej navedena v delu I, oddelek 1, Priloge k tej direktivi, in ki neposredno škoduje pravnim interesom, zaščitenim z instrumenti človekovih pravic iz dela I, oddelek 2, Priloge k tej direktivi, prav tako del negativnih vplivov na človekove pravice, ki jih zajema ta direktiva, če bi lahko zadevno podjetje razumno predvidelo tveganje takšne zlorabe človekovih pravic, ob upoštevanju vseh ustreznih okoliščin posameznega primera, vključno z naravo in obsegom poslovnih dejavnosti podjetja ter njegovo verigo dejavnosti, gospodarskim sektorjem ter geografskim in operativnim okvirom.***

Skrbni pregled bi moral zajemati tudi negativne vplive na okolje, ki so posledica kršitve ene od prepovedi in obveznosti *iz dela II Priloge k tej direktivi, ter negativne vplive, ki so posledica kršitve ene od prepovedi iz dela I, točki 15 in 16, Priloge k tej direktivi, ob upoštevanju nacionalne zakonodaje, povezane z določbami instrumentov iz navedene priloge. Te prepovedi in obveznosti bi bilo treba razlagati in uporabljati v skladu z mednarodnim pravom in splošnimi načeli Unije glede okoljskega prava, kot je navedeno v členu 191 PDEU. Te prepovedi vključujejo prepoved povzročanja kakršne koli merljive degradacije okolja, kot so škodljivo spreminjanje tal, onesnaževanje vode ali zraka, škodljive emisije, prekomerna poraba vode, degradacija tal ali kateri koli drugi vpliv na naravne vire, kot je krčenje gozdov, ki znatno škoduje naravnim osnovam za ohranjanje in proizvodnjo hrane ali osebi onemogoča dostop do varne in čiste pitne vode ali otežuje dostop do sanitarnih prostorov ali jih uničuje, škoduje zdravju, varnosti, običajni uporabi zemljišč ali zakonito pridobljene posesti osebe ali ima znaten negativen vpliv na ekosistemske storitve, prek katerih ekosistem neposredno ali posredno prispeva k dobremu počutju ljudi.*

Pri ocenjevanju, ali je škoda za ekosistemske storitve znatna, bi bilo treba po potrebi upoštevati naslednje elemente: izhodiščno stanje prizadetega okolja, ali je škoda dolgotrajna, srednjeročna ali kratkoročna, obseg škode in popravljivost škode. Zahteve glede skrbnega pregleda iz te direktive bi zato morale prispevati k ohranjanju in obnavljanju biotske raznovrstnosti ter izboljšanju stanja okolja, zlasti zraka, vode in tal, tudi za boljše varovanje človekovih pravic. Na Komisijo bi bilo treba prenesti pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov za spremembo Priloge k tej direktivi za namene iz člena 3(2), vključno z navedbo sklicevanja na Konvencijo MOD o varnosti in zdravju pri delu iz leta 1981 (št. 155) in Promocijski okvir MOD za varnost in zdravje pri delu iz leta 2006 (št. 187), ki sta del temeljnih instrumentov MOD, ko ju bodo ratificirale vse države članice.

- (33) *Podjetja bodo glede na okoliščine morda morala razmisliti o dodatnih standardih. Podjetja bi morala na primer ob upoštevanju posebnih okoliščin ali presečnih dejavnikov, med drugim spola, starosti, rase, etnične pripadnosti, razreda, kaste, izobrazbe, priseljenskega statusa, invalidnosti ter socialnega in ekonomskega statusa, v okviru pristopa k skrbnemu pregledu, ki upošteva vidik spola in kulturo, posebno pozornost nameniti kakršnim koli negativnim vplivom na posameznike, ki so lahko izpostavljeni večjemu tveganju zaradi marginalizacije, ranljivosti ali drugih okoliščin, posamično ali kot člani nekaterih skupin ali skupnosti, vključno z domorodnimi ljudstvi, kot so zaščiteni z Deklaracijo ZN o pravicah domorodnih ljudstev, tudi v zvezi s prostovoljnim soglasjem po predhodnem obveščanju. Pri tem bodo morala podjetja po potrebi upoštevati mednarodne instrumente, kot so Mednarodna konvencija o odpravi vseh oblik rasne diskriminacije, Konvencija o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk in Konvencija o pravicah invalidov.*

- (34) *Podjetja bi morala biti odgovorna tudi za to, da bi s svojim vplivom prispevala k ustreznemu življenjskemu standardu v verigah dejavnosti. Za zaposlene to pomeni dostojno plačo, za samozaposlene delavce in male gospodarske subjekte pa zajamčen dohodek, ki ga zaslužijo v zameno za delo in proizvodnjo.*
- (35) *V tej direktivi se upošteva pristop „eno zdravje“, kot ga priznava Svetovna zdravstvena organizacija – celosten in združujoč pristop, katerega cilj je trajnostno uravnotežiti in optimizirati zdravje ljudi, živali in ekosistemov. Pristop „eno zdravje“ priznava, da so zdravje ljudi, domačih in prostoživečih živali in rastlin ter širše okolje, vključno z ekosistemi, tesno povezani in soodvisni. Zato je primerno določiti, da bi moral skrbni pregled glede okolja zajemati preprečevanje degradacije okolja, ki ima negativne posledice za zdravje, kot so epidemije, ter spoštovanje pravice do čistega, zdravega in trajnostnega okolja.*

- (36) *Negativni vplivi na človekove pravice in okolje so lahko prepleteni ali podkrepljeni z dejavniki, kot sta korupcija in podkupovanje. Podjetja morajo te dejavnike zato morda upoštevati pri izvajanju skrbnega pregleda glede človekovih pravic in okolja na način, ki je skladen s Konvencijo ZN proti korupciji.*
- (37) *Pri ocenjevanju negativnih vplivov na človekove pravice* imajo podjetja na voljo smernice, ki ponazarjajo, kako lahko njihove dejavnosti negativno vplivajo na človekove pravice in katero ravnanje podjetij je prepovedano v skladu z mednarodno priznanimi človekovimi pravicami. Take smernice so na primer vključene v okvir za poročanje o vodilnih načelih ZN in razlagalni vodnik „Odgovornost gospodarskih družb za spoštovanje človekovih pravic“.

■

- (38) Podjetja, ki jih zajema ta direktiva, bi morala za izvajanje ustreznega skrbnega pregleda glede človekovih pravic in okolja v zvezi s svojim poslovanjem, *poslovanjem* svojih hčerinskih družb, in *poslovanjem* svojih *poslovnih partnerjev v verigi dejavnosti podjetij* skrbni pregled vključiti v *svoje* politike in *sisteme obvladovanja tveganj*, prepoznavati in *oceniti, po potrebi prednostno razvrstiti*, preprečevati, ublažiti in odpraviti dejanske in morebitne negativne vplive na človekove pravice in okolje ter čim bolj zmanjšati njihov obseg, *zagotoviti popravo dejanskih negativnih vplivov, smiselno sodelovati z deležniki*, vzpostaviti in ohranjati *mehanizem obveščanja in* pritožbeni postopek, spremljati učinkovitost sprejetih ukrepov v skladu z zahtevami iz te direktive ter javno komunicirati o svojem izvajanju skrbnega pregleda. Za zagotovitev jasnosti za podjetja bi bilo treba v tej direktivi jasno razlikovati predvsem med ukrepi za preprečevanje in ublažitev morebitnih negativnih vplivov ter ukrepi za odpravo, ali, kadar to ni mogoče, čim večje zmanjšanje *obsega* dejanskih negativnih vplivov.

- (39) Za zagotovitev, da je skrbni pregled del ***politik podjetij in njihovih sistemov za obvladovanje tveganj*** in da je v skladu z ustreznim mednarodnim okvirom, bi morala podjetja skrbni pregled vključiti v ***svoje zadevne politike in sisteme obvladovanja tveganj ter na vseh ravneh poslovanja*** ter imeti vzpostavljeno politiko skrbnega pregleda. Politika skrbnega pregleda bi morala ***biti razvita na podlagi predhodnega posvetovanja z zaposlenimi v podjetju in njihovimi predstavniki in bi morala*** vsebovati opis pristopa podjetja, tudi dolgoročnega, k skrbnemu pregledu, kodeks ravnanja z opisom pravil in načel, ki jih morajo upoštevati ***podjetje in njegove hčerinske družbe in po potrebi neposredni ali posredni poslovni partnerji*** podjetja, ter opis postopkov, vzpostavljenih za ***vkjučitev skrbnega pregleda v zadevne politike in*** za izvajanje skrbnega pregleda, vključno z ukrepi za preverjanje skladnosti s kodeksom ravnanja in za razširitev njegove uporabe na ***poslovne partnerje***. ***S politiko skrbnega pregleda bi bilo treba zagotoviti skrbni pregled na podlagi tveganja***. Kodeks ravnanja bi moral veljati za vse ustrezne funkcije in poslovanje podjetja, vključno z odločitvami o javnem naročanju, ***zaposlovanju in nabavi***. ***Za namene te direktive bi bilo treba pojem „zaposleni“ razumeti tako, da vključuje delavce, zaposlene pri agencijah za zagotavljanje začasnega dela, in druge delavce v nestandardnih oblikah zaposlitve, pod pogojem, da izpolnjujejo merila za opredelitev statusa delavca, ki jih je določilo Sodišče Evropske unije***.

- (40) Za izpolnjevanje obveznosti skrbnega pregleda morajo podjetja sprejeti ustrezne ukrepe v zvezi s prepoznavanjem, preprečevanjem, odpravo, *čim večjim zmanjšanjem in popravilo* negativnih vplivov *ter izvajanjem pomembnega sodelovanja z deležniki v celotnem postopku skrbnega pregleda.* ■ Pojem „ustrezni ukrepi“ bi bilo treba razumeti kot *ukrepe, s katerimi se lahko dosežejo cilji skrbnega pregleda z učinkovitim obravnavanjem negativnih vplivov*, in sicer skladno s stopnjo resnosti in verjetnostjo negativnega vpliva, ter ki so razumno na voljo podjetju, ob upoštevanju okoliščin posameznega primera, vključno z *naravo in obsegom negativnega vpliva in zadevnimi dejavniki tveganja. Če potrebnih informacij, vključno z informacijami, ki se štejejo za poslovno skrivnost, ni mogoče razumno pridobiti zaradi dejanskih ali pravnih ovir, na primer ker poslovni partner noče zagotoviti informacij in ni pravnih razlogov, da bi se to od njega zahtevalo, takih okoliščin ni mogoče uveljavljati zoper podjetje, vendar bi morale imeti podjetje možnost pojasniti, zakaj teh informacij ni bilo mogoče pridobiti, ter bi morale sprejeti potrebne in razumne ukrepe, da jih čim prej pridobi.*

- (41) V skladu z obveznostmi skrbnega pregleda iz te direktive bi morale podjetje prepoznavati *in ocenjevati* dejanske ali morebitne negativne vplive na človekove pravice in okolje. Da bi se omogočilo celovito prepoznavanje *in ocenjevanje* negativnih vplivov, bi morale tako prepoznavanje *in ocenjevanje* temeljiti na kvantitativnih in kvalitativnih informacijah, *vključno z ustreznimi razčlenjenimi podatki, ki jih lahko podjetje razumno pridobi.*
- Podjetja bi morala uporabiti ustrezne metode in vire, vključno z javnimi poročili.* V zvezi z negativnimi vplivi na okolje bi morale podjetje na primer pridobiti informacije o izhodiščnem stanju na lokacijah ali v objektih z večjim tveganjem v *svoji* verigi *dejavnosti*.
- Pri prepoznavanju negativnih vplivov bi morala podjetja sprejeti ustrezne ukrepe za evidentiranje lastnega poslovanja, poslovanja njihovih hčerinskih družb in, kadar je to povezano z njihovimi verigami dejavnosti, poslovanja njihovih poslovnih partnerjev, da se opredelijo splošna področja, na katerih bodo negativni vplivi najverjetnejši in najresnejši. Podjetja bi morala na podlagi rezultatov takšnega evidentiranja izvajati poglobljeno ocenjevanje lastnega poslovanja, poslovanja njihovih hčerinskih družb in, kadar je to povezano z njihovimi verigami dejavnosti, poslovanja njihovih poslovnih partnerjev na področjih, na katerih je bilo ugotovljeno, da bodo negativni vplivi najverjetnejši in najresnejši.*

Podjetje bi moralo pri prepoznavanju in ocenjevanju negativnih vplivov na podlagi splošne ocene upoštevati morebitne pomembne dejavnike tveganja, vključno z dejavniki tveganja na ravni podjetja, na primer, ali poslovni partner ni podjetje, zajeto v tej direktivi, dejavniki tveganja za poslovne dejavnosti, geografskimi in kontekstualnimi dejavniki tveganja, kot je raven preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj glede na vrsto negativnih vplivov, dejavniki tveganja na ravni produktov in storitev ter sektorskimi dejavniki tveganja. Pri prepoznavanju in ocenjevanju negativnih vplivov bi morala podjetja prepoznati in oceniti tudi vpliv poslovnega modela in strategij poslovnega partnerja, vključno s praksami trgovanja, javnega naročanja in oblikovanja cen. Da bi se omejilo breme za manjša podjetja, ki nastane zaradi zahtev po informacijah, bi se morala podjetja, kadar je mogoče informacije, potrebne za prepoznavanje negativnih vplivov, pridobiti od poslovnih partnerjev na različnih ravneh verig dejavnosti, omejiti glede poslovnih partnerjev, ki sami ne predstavljajo tveganj negativnih vplivov, in dati prednost, kadar je to razumno, neposrednim zahtevam za podrobnejše informacije od poslovnih partnerjev na ravneh v verigah dejavnosti, na katerih se bodo na podlagi evidentiranja najverjetneje pojavili dejanski ali morebitni negativni vplivi.

Prepoznavanje negativnih vplivov bi moralo vključevati dinamično in redno ocenjevanje stanja človekovih pravic in okoljskih razmer, in sicer brez nepotrebnega odlašanja po vsaki bistveni spremembi, sicer pa vsaj vsakih 12 mesecev, v celotnem življenjskem obdobju dejavnosti ali odnosa in kadar obstajajo utemeljeni razlogi za domnevo, da bi se lahko pojavila nova tveganja. Bistveno spremembo bi bilo treba razumeti kot spremembo stanja dejavnosti podjetja, njegovih hčerinskih družb ali poslovnih partnerjev, pravnega ali poslovnega okolja ali kakršno koli drugo znatno spremembo položaja podjetja ali njegovega okvira poslovanja. Primeri bistvene spremembe so lahko primeri, ko podjetje začne delovati v novem gospodarskem sektorju ali na novem geografskem območju, proizvajati nove izdelke, ko spremeni način proizvodnje obstoječih izdelkov z uporabo tehnologije z morebitnimi večjimi negativnimi vplivi ali ko spremeni svojo poslovno strukturo s prestrukturiranjem ali združitvami oziroma prevzemi. Utemeljeni razlogi za domnevo, da obstajajo nova tveganja, lahko nastanejo na različne načine, vključno z ugotovitvijo, da obstaja negativni vpliv, na podlagi javno dostopnih informacij, s sodelovanjem deležnikov ali z uradnimi obvestili. Če podjetja kljub sprejetju ustreznih ukrepov za prepoznavanje negativnih vplivov nimajo vseh potrebnih informacij o svojih verigah dejavnosti, bi morala biti sposobna pojasniti, zakaj teh informacij ni bilo mogoče pridobiti, ter sprejeti potrebne in razumne ukrepe za njihovo čimprejšnjo pridobitev.

- (42) *Na konfliktnih območjih in območjih z visokim tveganjem, kot so opredeljena v skladu z Uredbo (EU) 2017/821, obstaja večja verjetnost za kršitve človekovih pravic, ki bodo poleg tega verjetno hujše. Podjetja bi morala to upoštevati pri vključevanju skrbnega pregleda v svoje politike in sisteme obvladovanja tveganja, da bi zagotovila, da so kodeksi ravnanja in postopki, vzpostavljeni za izvajanje skrbnega pregleda, prilagojeni konfliktnim območjem in območjem z visokim tveganjem na način, ki je skladen z mednarodnim humanitarnim pravom, kot je določeno v ženevskih konvencijah iz leta 1949 in njihovih dodatnih protokolih. Podjetja bi morala upoštevati, da takšne razmere predstavljajo posebne geografske in kontekstualne dejavnike tveganja pri izvajanju poglobljenih ocen v okviru postopka prepoznavanja in ocenjevanja, sprejemanju ustreznih ukrepov za preprečevanje, ublažitev, odpravo in zmanjšanje prepoznanih negativnih vplivov ter sodelovanju z deležniki. V ta namen se lahko podjetja oprejo na smernice Komisije o oceni dejavnikov tveganja, povezanih s konfliktnimi območji in območji z visokim tveganjem, v katerih bi morale biti upoštevane smernice Programa ZN za razvoj z naslovom „Okrepljen skrbni pregled glede človekovih pravic za poslovanje v konfliktnih razmerah. Vodnik“.*

- (43) *Ta direktiva ne bi smela posegati v pravila o poslovni skrivnosti, ki se uporabljajo za odvetnike ali druge pooblašcene strokovnjake, ki so v skladu s pravom Unije in nacionalnim pravom pooblašчени za zastopanje strank v sodnih postopkih.*
- (44) *Kadar podjetje ne more hkrati v celoti preprečiti, ublažiti, odpraviti ali čim bolj zmanjšati obsega vseh prepoznanih dejanskih in potencialnih negativnih vplivov, bi moralo negativne vplive prednostno razvrstiti na podlagi resnosti in verjetnosti. Resnost negativnega vpliva bi morala biti ocenjena glede na dosež, obseg ali nepopravljivost negativnega vpliva ob upoštevanju njegove resnosti, vključno s številom posameznikov, ki so ali bodo prizadeti, obsegom, v katerem je ali bo morda poškodovano oziroma drugače prizadeto okolje, stopnjo nepopravljivosti in omejitve pri vzpostavitvi stanja, enakovrednega predhodnemu, za prizadete posameznike ali okolje, v razumnem časovnem obdobju. Po obravnavi najresnejših in najverjetnejših negativnih vplivov v razumnem času bi moralo podjetje obravnavati manj resne in manj verjetne negativne vplive. Po drugi strani se dejanski ali morebitni vpliv podjetja na njegove poslovne partnerje, raven vključenosti podjetja v negativni vpliv, bližina hčerinske družbe ali poslovnega partnerja ali morebitna odgovornost podjetja ne bi smeli obravnavati kot pomembni dejavniki pri prednostnem razvrščanju negativnih vplivov.*

- (45) Če podjetje prepozna morebitne negativne vplive na človekove pravice ali okolje, bi moralo v skladu z obveznostmi skrbnega pregleda iz te direktive sprejeti ustrezne ukrepe za njihovo preprečevanje **ali** ustrezno ublažitev. Da bi podjetjem zagotovili pravno jasnost in varnost, bi bilo treba v tej direktivi določiti ukrepe, ki bi jih morala podjetja sprejeti za preprečevanje in ublažitev morebitnih negativnih vplivov, kadar je to ustrezno glede na okoliščine. ***Pri ocenjevanju ustreznih ukrepov za preprečevanje ali ustrezno ublažitev negativnih vplivov bi se morala ustrezno upoštevati t. i. „stopnja vključenosti podjetja v negativni vpliv“ v skladu z mednarodnimi okviri in zmožnostjo podjetja, da vpliva na poslovnega partnerja, ki povzroča ali skupaj s podjetjem povzroča negativni vpliv. Podjetja bi morala sprejeti ustrezne ukrepe, da bi preprečila ali ublažila negativne vplive, ki jih povzročajo sama (t. i. „povzročitev“ negativnega vpliva, kot je navedeno v mednarodnem okviru) ali skupaj s svojimi hčerinskimi družbami oziroma poslovnimi partnerji (t. i. „prispevanje“ k negativnemu vplivu, kot je navedeno v mednarodnem okviru). To velja ne glede na to, ali negativni vpliv povzročajo tudi tretje osebe zunaj verige dejavnosti podjetja.***

Skupno povzročanje negativnega vpliva ni omejeno na enako vključenost podjetja in njegove hčerinske družbe ali poslovnega partnerja v negativni vpliv, temveč bi moralo zajemati vse primere dejanj ali opustitev dejanj podjetja, ki povzročajo negativni vpliv, v kombinaciji z dejanji ali opustitvami dejanj hčerinskih družb ali poslovnih partnerjev, tudi kadar podjetje poslovnemu partnerju bistveno olajša povzročanje negativnega vpliva ali ga k temu spodbuja, in sicer brez manjših ali nepomembnih prispevkov. Kadar negativnih vplivov v svojih verigah dejavnosti ne povzročajo podjetja sama ali skupaj z drugimi pravnimi subjekti, temveč jih v verigah dejavnosti podjetij povzroča njihov poslovni partner sam (t. i. „neposredna povezanost“ z negativnim vplivom, kot je navedeno v mednarodnem okviru), bi si morala še vedno prizadevati, da svoj vpliv uporabijo za preprečitev ali ublažitev negativnega vpliva, ki ga povzročijo njihovi poslovni partnerji, ali za povečanje svojega vpliva v ta namen. Uporaba zgolj pojma „povzročitev“ negativnega vpliva namesto zgoraj navedenih izrazov, uporabljenih v mednarodnih okvirih, preprečuje zmedo z obstoječimi pravnimi izrazi v nacionalnih pravnih sistemih, hkrati pa zajema enake vzročne odnose, kot so opisani v teh okvirih. V zvezi s tem bi moral vpliv podjetja na poslovnega partnerja v skladu z mednarodnimi okviri vključevati zmožnost podjetja, da prepriča poslovnega partnerja, da prepreči negativne vplive (na primer s tržno močjo, zahtevami za predkvalifikacijo ali povezovanjem poslovnih spodbud z uspešnostjo na področjih človekovih pravic in okolja), na eni strani ter stopnjo vpliva ali pritiska, ki bi ga podjetje lahko razumno izvajalo, na primer s sodelovanjem z zadevnim poslovnim partnerjem ali drugim podjetjem, ki je neposredni poslovni partner poslovnega partnerja, povezanega z negativnim vplivom, na drugi strani.

- (46) Za izpolnitev obveznosti preprečevanja in ublažitve na podlagi te direktive bi bilo treba od podjetij zahtevati, da po potrebi sprejmejo naslednje **ustrezne ukrepe**. Kadar je to potrebno zaradi zapletenosti preprečevalnih ukrepov, bi morala podjetja pripraviti in izvajati načrt preprečevalnih ukrepov. Podjetja bi si morala prizadevati, da od neposrednega **poslovnega partnerja** pridobijo pogodbeno zagotovila, da bo zagotavljal skladnost s kodeksom ravnanja **in po potrebi** načrtom preprečevalnih ukrepov, vključno s pridobitvijo ustreznih pogodbenih zagotovil od njegovih partnerjev, kolikor so njihove dejavnosti del **verig dejavnosti podjetij. Pogodbeno zagotovila bi morala biti zasnovana tako, da se zagotovi ustrezna delitev odgovornosti med podjetjem in poslovnimi partnerji.** Pogodbeno zagotovila bi morali spremljati ustrezni ukrepi za preverjanje skladnosti. **Vendar bi moralo biti podjetje dolžno le zahtevati pogodbeno zagotovila, saj je njihova pridobitev lahko odvisna od okoliščin.** Za zagotovitev celovitega preprečevanja **morebitnih negativnih vplivov** bi morala podjetja izvajati **tudi finančne ali nefinančne naložbe, prilagoditve ali posodobitve, katerih cilj je preprečevanje negativnih vplivov, in sodelovati z drugimi podjetji v skladu s pravom Unije.**

Podjetja bi morala po potrebi prilagoditi poslovne načrte, splošne strategije in operacije, vključno z nabavnimi praksami, ter razvijati in uporabljati nakupne politike, ki prispevajo k dostojnim plačam in dostojnim dohodkom svojih dobaviteljev ter ne spodbujajo morebitnih negativnih vplivov na človekove pravice ali okolje. Podjetja bi morala za uspešno in učinkovito izvajanje skrbnega pregleda izvesti tudi potrebne spremembe ali izboljšave svojih praks zasnove in distribucije, da bi obravnavala negativne vplive, ki nastanejo tako v zgornjem kot v spodnjem delu njihove verige dejavnosti, pred proizvodnjo proizvoda in po njej. Sprejetje in prilagajanje takih praks po potrebi bi lahko bilo še posebej pomembno za podjetje, da bi se v prvi vrsti izognili negativnemu vplivu. Taki ukrepi bi lahko bili pomembni tudi za obravnavanje negativnih vplivov, ki jih skupaj povzročita podjetje in njegovi poslovni partnerji, na primer zaradi rokov ali specifikacij, ki jih je podjetje določilo poslovnim partnerjem. Poleg tega odgovorne nabavne ali distribucijske prakse z boljšo delitvijo vrednosti vzdolž verige dejavnosti prispevajo k boju proti delu otrok, ki se pogosto pojavlja v državah ali na ozemljih z visoko stopnjo revščine. Podjetja bi morala zagotoviti tudi ciljno usmerjeno in sorazmerno podporo za malo in srednje podjetje (MSP), ki je poslovni partner podjetja, po potrebi ob upoštevanju virov, znanja in omejitev MSP, vključno z zagotavljanjem ali omogočanjem dostopa do krepitve zmogljivosti, usposabljanja ali posodobitve sistemov upravljanja, ter, kadar bi skladnost s kodeksom ravnanja ali načrtom preprečevalnih ukrepov ogrozila sposobnost preživetja MSP, z zagotavljanjem ciljno usmerjene in sorazmerne finančne podpore, kot so neposredno financiranje, posojila z nizko obrestno mero, jamstva neprekinjenega financiranja ali pomoč pri zagotavljanju financiranja. Ogrožanje sposobnosti preživetja MSP bi bilo treba razlagati kot možno povzročitev stečaja MSP ali njegove privedbe v položaj, ko je stečaj neizbežen.

(47) *Boj proti škodljivim nabavnim praksam in cenovnim pritiskom na proizvajalce, zlasti na manjše subjekte, je zlasti pomemben pri prodaji kmetijskih in živilskih proizvodov. Da bi odpravili neravnovesja moči v kmetijskem sektorju in zagotovili poštene cene na vseh členih v verigi preskrbe s hrano ter okrepili položaj kmetov, bi morali veliki predelovalci hrane in trgovci na drobno prilagoditi svoje nabavne prakse ter razviti in uporabljati nakupne politike, ki prispevajo k dostojnim plačam in dostojnim dohodkom svojih dobaviteljev. Ta direktiva bi morala koristiti kmetijskim proizvajalcem z manjšo pogajalsko močjo, tako da bi se uporabljala samo za ravnanje največjih subjektov, tj. tistih, katerih svetovni čisti prihodek presega 450 000 000 EUR. Poleg tega ta direktiva velja tudi za podjetja, ustanovljena v skladu s pravom tretje države, zato bi se s tem kmetijski proizvajalci v Uniji zaščitili pred nelojalno konkurenco in škodljivimi praksami subjektov s sedežem ne le v Uniji, ampak tudi zunaj nje.*

- (48) Za prikaz celotnega nabora možnosti, ki jih ima podjetje v primerih, kadar morebitnih ***negativnih*** vplivov ni mogoče obravnavati z opisanimi ukrepi za preprečevanje ali ***ublažitev***, bi morala biti v tej direktivi navedena tudi možnost podjetja, da si prizadeva za ***pogodbena zagotovila*** s posrednim poslovnim partnerjem, da se doseže skladnost s kodeksom ravnanja podjetja ali načrtom preprečevalnih ukrepov, ter da izvede ustrezne ukrepe za preverjanje skladnosti posrednega poslovnega ***partnerja s pogodbenimi zagotovili***.

- (49) *Mogoče je, da bi bilo za preprečevanje morebitnih negativnih vplivov potrebno sodelovanje z drugim podjetjem, na primer na ravni posrednega poslovnega partnerja s podjetjem, ki je v neposrednem pogodbenem razmerju z zadevnim posrednim poslovnim partnerjem. V nekaterih primerih je lahko sodelovanje z drugimi subjekti edini stvarni način za preprečevanje morebitnih negativnih vplivov, ki jih povzročijo celo neposredni poslovni partnerji, če vpliv podjetja ni zadosten. Podjetje bi moralo sodelovati s subjektom, ki lahko sam ali skupaj s podjetjem ali drugimi pravnimi subjekti najučinkoviteje prepreči ali ublaži morebitne negativne vplive, pri čemer upošteva veljavno pravo, predvsem konkurenčno pravo.*

- (50) Za zagotavljanje, da ***so ustrezni ukrepi za*** preprečevanje in ublažitev morebitnih negativnih vplivov učinkoviti, bi morala podjetja dati prednost sodelovanju s poslovnimi ***partnerji v svoji verigi dejavnosti***, namesto da prenehajo poslovni odnos, kar bi moral biti skrajni ukrep po neuspešnem poskusu preprečevanja in ublažitve morebitnih negativnih vplivov. Vendar bi morala biti v primerih, kadar morebitnih negativnih vplivov ni bilo mogoče obravnavati s ***takimi ustreznimi*** ukrepi, v direktivi navedena tudi obveznost podjetij, da ***v skrajnem primeru*** ne sklepajo novih ali podaljšujejo obstoječih odnosov z zadevnim partnerjem in, ***kadar obstajajo razumne možnosti za spremembo, z uporabo ali povečanjem pritiska podjetja z začasno prekinitvijo poslovnega odnosa v zvezi z zadevnimi dejavnostmi, brez nepotrebnega odlašanja sprejmejo in izvajajo okrepljen načrt preprečevalnih ukrepov za specifični negativni vpliv, vključno s posebnim in ustreznim časovnim okvirom za sprejetje in izvajanje vseh ukrepov v zvezi s tem, v katerem lahko podjetje poišče tudi alternativne poslovne partnerje. Dejavniki, ki določajo ustreznost časovnega okvira za sprejetje in izvajanje takih ukrepov, bi lahko vključevali resnost negativnega vpliva, potrebo po opredelitvi in sprejetju ukrepov za preprečevanje in ublažitev vseh morebitnih dodatnih negativnih vplivov, vključno z vplivi na MSP ali male gospodarske subjekte.***

Podjetja bi morala začasno prekiniti svoje poslovne odnose s poslovnim partnerjem, kar povečuje njihovo zmožnost pritiska in možnosti, da bo vpliv obravnavan. Kadar ni upravičeno pričakovati, da bodo ta prizadevanja uspešna, na primer v primerih prisilnega dela, ki ga je naložila država, ali kadar izvajanje okrepljenega načrta preprečevalnih ukrepov ne prepreči ali ublaži negativnega vpliva, bi bilo treba od podjetja zahtevati, da prekine poslovni odnos v zvezi z zadevnimi dejavnostmi, če je morebitni negativni vpliv resen. Da bi podjetja lahko izpolnila to obveznost, bi morale države članice predvideti možnost prekinitve poslovnega odnosa v pogodbah, ki jih ureja njihova zakonodaja.

Podjetje bi moralo pri odločanju o začasni ali dokončni prekinitvi poslovnega odnosa oceniti, ali bi bilo mogoče razumno pričakovati, da bi lahko bili negativni vplivi tega očitno resnejši od negativnega vpliva, ki ga ni bilo mogoče preprečiti ali ustrezno ublažiti. Kadar podjetja začasno ali dokončno prekinejo poslovni odnos, bi morala sprejeti ukrepe za preprečevanje, ublažitev ali odpravo vplivov začasne ali dokončne prekinitve, o tem v razumnem roku obvestiti poslovnega partnerja in odločitev redno pregledovati. Mogoče je, da je za preprečevanje negativnih vplivov na ravni posrednih poslovnih odnosov potrebno sodelovanje z drugim subjektom. V nekaterih primerih bi lahko bilo sodelovanje z drugim podjetjem edini realističen način za preprečevanje dejanskih negativnih vplivov na ravni posrednih poslovnih odnosov, zlasti kadar posredni poslovni partner ni pripravljen skleniti pogodbe s podjetjem.

- (51) *Čeprav za regulirana finančna podjetja veljajo obveznosti skrbnega pregleda le za dejavnosti višje v njihovih verigah dejavnosti, posebnosti finančnih storitev in smernice MNE navajajo vrste ukrepov, ki jih finančna podjetja lahko sprejmejo v postopkih skrbnega pregleda in so zanje učinkoviti. Kot je poudarjeno tudi v smernicah MNE, je treba priznati posebnosti finančnih storitev. Od reguliranih finančnih podjetij se pričakuje, da bodo upoštevala negativne vplive in izvedla tako imenovani pritisk, da bi vplivala na podjetja. Uveljavljanje pravic delničarjev je lahko način za izvajanje pritiska.*
- (52) Kar zadeva neposredne in posredne poslovne *partnerje*, lahko ▯ pobude industrije in večdeležniške pobude pomagajo ustvariti dodatne možnosti vplivanja za prepoznavanje, ublažitev in preprečevanje negativnih vplivov. Zato bi morala imeti podjetja možnost, da kot podporo pri izvajanju ▯ svojih obveznosti iz *členov 7 do 16* te direktive *sodelujejo* pri takih pobudah, kolikor so take sheme in pobude primerne za podporo izpolnjevanju navedenih obveznosti.

*Pojem „pobude“ je širokega pomena in vključuje kombinacijo prostovoljnih postopkov, orodij in mehanizmov skrbnega pregleda, ki jih razvijajo in nadzorujejo vlade, industrijska združenja, zainteresirane organizacije, vključno z organizacijami civilne družbe, ali skupine oziroma njihove kombinacije, pri katerih lahko podjetja sodelujejo v podporo izvajanju obveznosti skrbnega pregleda. Podjetja bi lahko po oceni svoje ustreznosti uporabila ustrezno analizo tveganja, izvedeno v okviru pobud industrije ali večdeležniških pobud ali s strani članov teh pobud, ali pri njej sodelovala, in bi lahko v okviru teh pobud sprejela učinkovite ustrezne ukrepe ali se jim pridružila. Pri tem bi morala podjetja spremljati učinkovitost takih ukrepov in po potrebi še naprej sprejemati ustrezne ukrepe za zagotavljanje izpolnjevanja svojih obveznosti. Za zagotavljanje izčrpnih informacij o takih pobudah bi morala biti v tej direktivi navedena tudi možnost Komisije in držav članic, da olajšajo razširjanje informacij o takih pobudah in njihovih rezultatih. Komisija **bi morala** v sodelovanju z državami članicami izdati smernice, v katerih bi določila merila ustreznosti in metodologijo za podjetja za ocenjevanje ustreznosti pobud industrije in večdeležniških pobud.*

Podjetja bi lahko uporabljala tudi preverjanje podjetij v svojih verigah dejavnosti in s strani teh podjetij, ki ga opravi neodvisna tretja oseba, da bi podprla izvajanje obveznosti skrbnega pregleda, če je tako preverjanje ustrezno za podporo izpolnjevanju zadevnih obveznosti. Preverjanje, ki ga opravi tretja oseba, bi lahko izvedla druga podjetja ali v okviru pobude industrije ali večdeležniške pobude. Neodvisne tretje osebe, ki opravijo preverjanje, bi morale delovati objektivno in popolnoma neodvisno od podjetja, ne bi smele biti v nikakršnem nasprotju interesov, ne bi smele biti izpostavljene niti neposrednemu niti posrednemu zunanjemu vplivu ter bi se morale vzdržati vseh dejanj, ki so nezdržljiva z njihovo neodvisnostjo. Odvisno od narave negativnega vpliva bi morale imeti izkušnje in kompetence na področju okolja ali človekovih pravic ter bi morale biti odgovorne za kakovost in zanesljivost preverjanja. Komisija bi morala v sodelovanju z državami članicami izdati smernice, v katerih bi določila merila ustreznosti in metodologijo za podjetja za ocenjevanje ustreznosti neodvisnih tretjih oseb, ki opravijo preverjanje, ter smernice za spremljanje natančnosti, učinkovitosti in celovitosti preverjanja, ki ga opravijo tretje osebe. Te smernice so bistvene za odpravo pomanjkljivosti neučinkovitih revizij. Omogočiti bi bilo treba, da se za kršitve te direktive in škodo, ki jo zato utrpijo žrtve, sankcionirajo ali za odgovorna spoznajo tudi podjetja, ki za podporo pri izvajanju obveznosti skrbnega pregleda sodelujejo v pobudah industrije ali večdeležniških pobudah oziroma uporabljajo preverjanje, ki ga opravi tretja oseba, ali pogodbene klavzule.

- (53) Če podjetje prepozna dejanske **negativne** vplive na človekove pravice ali **■** okolje, bi moralo v skladu z obveznostmi skrbnega pregleda iz te direktive sprejeti ustrezne ukrepe za njihovo odpravo. Pričakuje se lahko, da je podjetje zmožno odpraviti dejanske negativne vplive **svojega** lastnega poslovanja in **hčerinskih** družb. Kljub temu pa bi bilo treba pojasniti, **■** da bi morala podjetja, kadar negativnih vplivov ni mogoče odpraviti, čim bolj zmanjšati obseg takih vplivov. Pri čim večjem zmanjšanju obsega negativnih vplivov bi bilo treba zahtevati rezultat, ki je čim bližje odpravi negativnega vpliva. **Zato bi moralo podjetje redno ponovno ocenjevati okoliščine, zaradi katerih ni bilo mogoče odpraviti negativnega vpliva, in ali je negativni vpliv mogoče odpraviti.** Da bi podjetjem zagotovili pravno jasnost in varnost, bi bilo treba v tej direktivi opredeliti ukrepe, ki bi jih morala podjetja sprejeti za odpravo dejanskih negativnih vplivov na človekove pravice in okolje ter za čim večje zmanjšanje njihovega obsega, kadar je to ustrezno glede na okoliščine. **Pri ocenjevanju ustreznih ukrepov za odpravo ali čim večje zmanjšanje obsega negativnih vplivov bi se morali ustrezno upoštevati t. i. „stopnja vključenosti podjetja v negativne vplive“ v skladu z mednarodnimi okviri in zmožnost podjetja, da vpliva na poslovnega partnerja, ki povzroča negativni vpliv ali ga povzroča skupaj s podjetjem.**

Podjetja bi morala sprejeti ustrezne ukrepe za odpravljanje ali čim večje zmanjšanje obsega negativnih vplivov, ki jih povzročajo sama (t. i. „povzročanje“ negativnega vpliva, kot je navedeno v mednarodnem okviru) ali skupaj s svojimi hčerinskimi družbami ali poslovnimi partnerji (t. i. „prispevanje“ k negativnemu vplivu, kot je navedeno v mednarodnem okviru). To velja ne glede na to, ali negativni vpliv povzročajo tudi tretje stranke zunaj verige dejavnosti podjetja. Skupno povzročanje negativnega vpliva ni omejeno na enako vključenost podjetja in njegove hčerinske družbe ali poslovnega partnerja v negativni vpliv, temveč bi moralo zajemati vse primere dejanj ali opustitev dejanj podjetja, ki povzročajo negativni vpliv, v kombinaciji z dejanji ali opustitvami dejanj hčerinskih družb ali poslovnih partnerjev, tudi kadar podjetje poslovnemu partnerju bistveno olajša povzročanje negativnega vpliva ali ga k temu spodbuja, in sicer brez manjših ali nepomembnih prispevkov. Kadar negativnih vplivov v svojih verigah dejavnosti ne povzročajo podjetja sama ali skupaj z drugimi pravnimi subjekti, temveč jih v verigah dejavnosti podjetij povzroča njihov poslovni partner sam (t. i. „neposredna povezanost“ z negativnim vplivom, kot je navedeno v mednarodnem okviru), bi si morala še vedno prizadevati, da svoj vpliv uporabijo za odpravo ali čim večje zmanjšanje obsega negativnega vpliva, ki ga povzročijo njihovi poslovni partnerji, ali za povečanje svojega vpliva v ta namen.

Uporaba zgolj pojma „povzročitev“ negativnega vpliva namesto zgoraj navedenih izrazov, uporabljenih v mednarodnih okvirih, preprečuje zmedo z obstoječimi pravnimi izrazi v nacionalnih pravnih sistemih, hkrati pa zajema enake vzročne odnose, kot so opisani v teh okvirih. V zvezi s tem bi moral vpliv podjetja na poslovnega partnerja v skladu z mednarodnimi okviri vključevati zmožnost podjetja, da prepriča poslovnega partnerja, da odpravi negativne vplive ali čim bolj zmanjša njihov obseg (na primer s tržno močjo, zahtevami za predkvalifikacijo ali povezovanjem poslovnih spodbud z uspešnostjo na področjih človekovih pravic in okolja), na eni strani ter stopnjo vpliva ali pritiska, ki bi ga podjetje lahko razumno izvajalo, na primer s sodelovanjem z zadevnim poslovnim partnerjem ali drugim podjetjem, ki je neposredni poslovni partner poslovnega partnerja, povezanega z negativnim vplivom, na drugi strani.

- (54) Za izpolnitev obveznosti odprave dejanskih negativnih vplivov ali čim večjega zmanjšanja njihovega obsega v okviru te direktive bi bilo treba od podjetij zahtevati, da po potrebi sprejmejo naslednje *ustrezne ukrepe*. *Kadar je to potrebno zaradi dejstva, da negativnega vpliva ni mogoče takoj odpraviti, bi morala podjetja pripraviti in izvajati načrt popravljalnih ukrepov. Podjetja bi si morala prizadevati, da od neposrednega poslovnega partnerja pridobijo pogodbeno zagotovila, da bo zagotavljal skladnost s kodeksom ravnanja in po potrebi načrtom popravljalnih ukrepov, vključno s pridobitvijo ustreznih pogodbenih zagotovil od njegovih partnerjev, kolikor so njihove dejavnosti del verig dejavnosti podjetij. Pogodbeno zagotovila bi morala biti zasnovana tako, da se zagotovi ustrezna delitev odgovornosti med podjetjem in poslovnimi partnerji. Pogodbeno zagotovila bi morali spremljati ustrezni ukrepi za preverjanje skladnosti. Vendar bi moralo biti podjetje dolžno le, da zahteva pogodbeno zagotovila, saj je njihova pridobitev lahko odvisna od okoliščin. Podjetja bi morala prav tako izvajati finančne ali nefinančne naložbe, prilagoditve ali posodobitve, namenjene odpravi ali čim večjemu zmanjšanju obsega negativnih vplivov, ter sodelovati z drugimi podjetji v skladu s pravom Unije.*

Podjetja bi morala po potrebi prilagoditi poslovne načrte, splošne strategije in operacije, vključno z nabavnimi praksami, ter razvijati in uporabljati nakupne politike, ki prispevajo k dostojnim plačam in dostojnim dohodkom svojih dobaviteljev ter ne spodbujajo morebitnih negativnih vplivov na človekove pravice ali okolje. Podjetja bi morala za uspešno in učinkovito izvajanje skrbnega pregleda izvesti tudi potrebne spremembe ali izboljšave svojih praks zasnove in distribucije, da bi obravnavala negativne vplive, ki nastanejo tako v zgornjem kot v spodnjem delu njihove verige dejavnosti, pred proizvodnjo proizvoda in po njej. Sprejetje in prilagajanje takih praks po potrebi bi lahko bilo še posebej pomembno za podjetje, da bi se v prvi vrsti izognili negativnemu vplivu. Taki ukrepi bi lahko bili pomembni tudi za obravnavanje negativnih vplivov, ki jih skupaj povzročita podjetje in njegovi poslovni partnerji, na primer zaradi rokov ali specifikacij, ki jih je podjetje določilo poslovnim partnerjem. Poleg tega odgovorne nabavne ali distribucijske prakse z boljšo delitvijo vrednosti vzdolž verige dejavnosti prispevajo k boju proti delu otrok, ki se pogosto pojavlja v državah ali na ozemljih z visoko stopnjo revščine.

Podjetja bi morala zagotoviti tudi ciljno usmerjeno in sorazmerno podporo za MSP, ki je poslovni partner podjetja, po potrebi ob upoštevanju virov, znanja in omejitev MSP, vključno z zagotavljanjem ali omogočanjem dostopa do krepitve zmogljivosti, usposabljanja ali posodobitve sistemov upravljanja, ter, kadar bi skladnost s kodeksom ravnanja ali načrtom popravljalnih ukrepov ogrozila sposobnost preživetja MSP, z zagotavljanjem ciljno usmerjene in sorazmerne finančne podpore, kot so neposredno financiranje, posojila z nizko obrestno mero, jamstva neprekinjenega financiranja ali pomoč pri zagotavljanju financiranja. Pojem „ogrožanje sposobnosti preživetja MSP“ bi bilo treba razlagati kot možno povzročitev stečaja MSP ali njegove privedbe v položaj, ko je stečaj neizbežen.

- (55) Za prikaz celotnega nabora možnosti, ki jih ima podjetje v primerih, kadar dejanskih **negativnih** vplivov ni mogoče obravnavati z opisanimi ukrepi, bi morala biti v tej direktivi navedena tudi možnost podjetja, da si prizadeva za **pogodbena zagotovila** s posrednim poslovnim partnerjem, da se doseže skladnost s kodeksom ravnanja podjetja ali načrtom popravljalnih ukrepov, ter da izvede ustrezne ukrepe za preverjanje skladnosti posrednega poslovnega **partnerja s pogodbenimi zagotovili**.

- (56) *Kadar se pogodbeni zagotovi pridobijo od MSP, ki je posredni poslovni partner, bi morala podjetja oceniti, ali bi morali pogodbeni zagotovi spremljati ustrezni ukrepi za MSP. Kadar MSP zahteva plačilo dela stroškov ali v dogovoru s podjetjem, bi moralo biti MSP omogočeno, da rezultate preverjanja deli z drugimi podjetji.*
- (57) Za zagotavljanje *ustreznih ukrepov za odpravo* ali čim večje zmanjšanje *dejanskih negativnih vplivov* bi morala podjetja dati prednost sodelovanju s poslovnimi *partnerji v njihovi* verigi *dejavnosti*, namesto da prenehajo poslovni odnos, kar bi moral biti skrajni ukrep po neuspešnem *poskusu* odprave ali *čim večjega zmanjšanja* obsega dejanskih negativnih vplivov. Vendar bi morala biti v primerih, kadar dejanskih negativnih vplivov ni bilo mogoče odpraviti ali *obsega* ustrezno *čim bolj zmanjšati s takimi ustreznimi* ukrepi, v *tej* direktivi navedena tudi obveznost podjetij, da *v skrajnem primeru* ne sklepajo novih ali podaljšujejo obstoječih odnosov z zadevnim partnerjem in, *kadar obstajajo razumne možnosti za spremembo, z uporabo ali povečanjem pritiska podjetja z začasno prekinitvijo poslovnega odnosa v zvezi z zadevnimi dejavnostmi, brez nepotrebnega odlašanja sprejmejo in izvajajo okrepljen načrt popravilnih ukrepov za specifični negativni vpliv, vključno s posebnim in ustreznim časovnim okvirom za sprejetje in izvajanje vseh ukrepov v zvezi s tem, v katerem lahko podjetje poišče tudi alternativne poslovne partnerje.*

Dejavniki, ki določajo ustreznost časovnega okvira za sprejetje in izvajanje teh ukrepov, bi lahko vključevali resnost negativnega vpliva, potrebo po opredelitvi in sprejetju ukrepov za odpravo ali čim večje zmanjšanje obsega morebitnih dodatnih negativnih vplivov ter vplivov na MSP ali male gospodarske subjekte. Podjetja bi morala začasno prekiniti svoje poslovne odnose s poslovnim partnerjem, kar povečuje njihovo zmožnost pritiska in povečuje možnosti, da bo vpliv obravnavan. Kadar ni upravičeno pričakovati, da bodo ta prizadevanja uspešna, na primer v primerih prisilnega dela, ki ga je naložila država, ali kadar izvajanje okrepljenega načrta popravljalnih ukrepov ne odpravi ali čim bolj zmanjša obsega negativnega vpliva, bi bilo treba od podjetja zahtevati, da prekine poslovni odnos v zvezi z zadevnimi dejavnostmi, če je dejanski negativni vpliv resen. Da bi podjetja lahko izpolnila to obveznost, bi morale države članice predvideti možnost prekinitve poslovnega odnosa v pogodbah, ki jih ureja njihova zakonodaja.

Pri odločitvi o dokončni ali začasni prekinitvi poslovnega odnosa bi moralo podjetje oceniti, ali bi bilo mogoče razumno pričakovati, da bodo negativni vplivi tega odnosa očitno resnejši od negativnega vpliva, ki ga ni bilo mogoče odpraviti, ali obsega, ki ga ni bilo mogoče ustrezno čim bolj zmanjšati. Kadar podjetja začasno ali dokončno prekinejo poslovni odnos, bi morala sprejeti ukrepe za preprečevanje, ublažitev ali odpravo vplivov začasne ali dokončne prekinitve, o tem v razumnem roku obvestiti poslovnega partnerja in odločitev redno pregledovati. Mogoče je, da je za odpravo negativnih vplivov na ravni posrednih poslovnih odnosov potrebno sodelovanje z drugim subjektom. V nekaterih primerih bi lahko bilo sodelovanje z drugim podjetjem edini realističen način za odpravo dejanskih negativnih vplivov na ravni posrednih poslovnih odnosov, zlasti kadar posreden poslovni partner ni pripravljen skleniti pogodbe s podjetjem.

(58) *Kadar je podjetje povzročilo ali skupaj s poslovnim partnerjem povzročilo dejanski negativni vpliv, bi moralo zagotoviti popravo škode. Pojem „poprava škode“ pomeni vrnitev prizadete osebe ali oseb, skupnosti ali okolja v položaj, ki je enak ali čim bližje položaju, v katerem bi bili, če do dejanskega negativnega vpliva ne bi prišlo, sorazmerno z vključenostjo podjetja v negativni vpliv, vključno s finančnim ali nefinančnim nadomestilom, ki ga podjetje zagotovi osebi ali osebam, ki jih je prizadel dejanski negativni vpliv, in po potrebi povračilom stroškov, ki so jih imeli javni organi za morebitne potrebne popravne ukrepe. Države članice bi morale zagotoviti, da se od deležnikov, ki jih je prizadel negativni vpliv, ne zahteva, da si pred vložitvijo zahtevkov na sodišču prizadevajo za popravo škode. Države članice bi morale zagotoviti, da ima pristojni nadzorni organ, kadar podjetje ne zagotovi poprave škode, če je povzročilo ali skupaj s poslovnim partnerjem povzročilo dejanski negativni vpliv, pooblastilo, da na lastno pobudo ali na podlagi utemeljenih pomislekov, o katerih je bil obveščen v skladu s to direktivo, od podjetja zahteva, naj zagotovi ustrezno popravo škode. To v takem primeru ne posega v naložitev kazni za kršitev določb nacionalne zakonodaje, sprejetih na podlagi te direktive, in v uveljavljanje civilne odgovornosti pred nacionalnim sodiščem. Kadar dejanski negativni vpliv povzroči le poslovni partner podjetja, lahko podjetje zagotovi prostovoljno popravo škode. Podjetje lahko svojo zmožnost vplivanja na poslovnega partnerja, ki povzroča ali skupaj s podjetjem povzroča negativni vpliv, uporabi tudi za omogočanje poprave škode.*

- (59) Podjetja bi morala osebam in organizacijam omogočiti, da neposredno pri njih vložijo pritožbe, če imajo upravičene pomisleke glede dejanskih ali morebitnih negativnih vplivov na človekove pravice in okolje. ***Osebe in*** organizacije, ki bi lahko vložile take pritožbe, bi morale vključevati ***osebe, ki so prizadete ali imajo utemeljene razloge za domnevo, da bi lahko bile prizadete, ter zakonite predstavnike takih oseb v njihovem imenu, kot so organizacije civilne družbe in zagovorniki človekovih pravic;*** sindikati in drugi predstavniki delavcev, ki zastopajo posameznike, ki delajo v zadevni ***verigi dejavnosti,*** ter organizacije civilne družbe, ki delujejo ***in imajo izkušnje*** na področjih, povezanih z ***negativnim vplivom na okolje, ki je predmet pritožbe.*** Podjetja bi morala vzpostaviti ***pošten, javno dostopen, dostopen, predvidljiv in pregleden*** postopek za obravnavanje teh pritožb in ***o takih postopkih*** obvestiti ***zadevne*** delavce, sindikate in druge predstavnike delavcev. ***Podjetja bi morala vzpostaviti tudi dostopen mehanizem za predložitev uradnih obvestil oseb in organizacij, kadar imajo informacije ali pomisleke v zvezi z dejanskimi ali morebitnimi negativnimi vplivi. Da bi se zmanjšalo breme za podjetja, bi jim moralo biti omogočeno, da sodelujejo v kolektivnih pritožbenih postopkih in mehanizmih uradnega obveščanja, kot so tisti, ki so jih skupaj vzpostavila podjetja (na primer skupina podjetij), in sicer prek panožnih združenj, večdeležniških pobud ali globalnih okvirnih sporazumov.***

Vložitev uradnega obvestila ali pritožbe ne bi smela biti osnovni pogoj za dostop ter vlagatelju ne bi smela preprečiti dostopa do postopka utemeljenih pomislekov ali do sodnih ali drugih zunajsodnih mehanizmov, kot so nacionalne kontaktne točke OECD, kadar obstajajo. Določbe o pritožbenem postopku in mehanizmu uradnega obveščanja na podlagi te direktive bi morale biti takšne, da se prepreči, da bi ta dostop do predstavnikov podjetja privedel do nerazumnega navezovanja stikov. V skladu z mednarodnimi standardi bi morali imeti vlagatelji pritožb, kadar niso anonimni, pravico, da od podjetja zahtevajo pravočasno in ustrezno nadaljnje ukrepanje in da se srečajo s predstavniki podjetja na ustrezni ravni, da bi razpravljali o dejanskih ali morebitnih negativnih vplivih, ki so predmet pritožbe in morebitne poprave škode, izvedeli razloge, zaradi katerih se je pritožba štela za utemeljeno ali neutemeljeno, ter, kadar je utemeljena, dobili informacije o ukrepih, ki jih je podjetje sprejelo ali bodo sprejeti.

Podjetja bi morala sprejeti tudi ukrepe, ki so na voljo pod razumnimi pogoji, da se prepreči kakršna koli oblika povračilnih ukrepov, in sicer z zagotavljanjem zaupnosti identitete osebe ali organizacije, ki vloži pritožbo ali uradno obvestilo, v skladu z nacionalnim pravom. Izraz „pošten, javno dostopen, dostopen, predvidljiv in pregleden“ bi bilo treba razumeti v skladu z načelom 31 vodilnih načel ZN, ki zahteva, da so postopki legitimni, dostopni, predvidljivi, pravični, pregledni, združljivi s pravicami in vir stalnega učenja, kot je navedeno tudi v splošni pripombi št. 16 Odbora ZN za otrokove pravice. Delavcem in njihovih predstavnikom bi bilo treba tudi zagotoviti ustrezno varstvo, prizadevanja za zunajsodno popravo škode pa ne bi smela posegati v spodbujanje kolektivnih pogajanj in priznavanje sindikatov ter nikakor ne bi smela ogroziti vloge zakonitih sindikatov ali predstavnikov delavcev pri reševanju sporov, povezanih z delom. Podjetja bi morala deležnikom zagotoviti dostopnost mehanizmov uradnega obveščanja in pritožbenih postopkov, pri tem pa ustrezno upoštevati zadevne ovire.

- (60) *Zaradi širšega seznama oseb ali organizacij, ki so upravičene do vložitve pritožbe, in širšega obsega predmetov pritožb se pritožbeni postopek iz te direktive pravno razume kot mehanizem, ki je ločen od postopka notranje prijave, ki ga podjetja vzpostavijo v skladu z Direktivo (EU) 2019/1937 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁶. Če se kršitev prava Unije ali nacionalnega prava, ki spada na stvarno področje uporabe navedene direktive, lahko šteje za negativni vpliv in je prijavitelj zaposleni v podjetju, ki je zaradi tega negativnega vpliva neposredno prizadet, bi lahko prijavitelj uporabil oba postopka – mehanizem pritožbe v skladu s to direktivo in postopek notranje prijave, vzpostavljen v skladu z Direktivo (EU) 2019/1937. Če pa eden od zgoraj navedenih pogojev ni izpolnjen, bi prijavitelj moral biti zmožen uporabiti le enega od postopkov.*

¹⁶ *Direktiva (EU) 2019/1937 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2019 o zaščiti oseb, ki prijavijo kršitve prava Unije (UL L 305, 26.11.2019, str. 17).*

- (61) Podjetja bi morala spremljati izvajanje in učinkovitost svojih ukrepov skrbnega pregleda. ■ Izvajati bi morala redna ocenjevanja svojega poslovanja, poslovanja svojih hčerinskih družb in – kolikor je povezano z *verigami dejavnosti* podjetja – poslovanja svojih poslovnih *partnerjev, da bi ocenila izvajanje ter* spremljala *ustreznost in* učinkovitost prepoznavanja, preprečevanja, čim večjega zmanjšanja ■ negativnih vplivov . S takim ocenjevanjem bi bilo treba preverjati, ali so negativni vplivi ustrezno prepoznani, ali se izvajajo ukrepi skrbnega pregleda in ali so negativni vplivi dejansko preprečeni ali odpravljeni. Za zagotovitev, da so taka ocenjevanja ažurna, bi jih bilo treba izvajati *brez nepotrebne odlašanja po vsaki bistveni spremembi, a* vsaj vsakih 12 mesecev in jih v vmesnem času revidirati, če obstajajo utemeljeni razlogi za domnevo, da so se lahko pojavila ■ nova tveganja za pojav negativnih vplivov. *Bistveno spremembo bi bilo treba razumeti kot spremembo stanja dejavnosti podjetja, njegovih hčerinskih družb ali poslovnih partnerjev, pravnega ali poslovnega okolja ali kakršno koli drugo znatno spremembo položaja podjetja ali njegovega okvira poslovanja.*

Primeri bistvene spremembe so lahko primeri, ko podjetje začne delovati v novem gospodarskem sektorju ali na novem geografskem območju, proizvajati nove izdelke, ko spremeni način proizvodnje obstoječih izdelkov z uporabo tehnologije z morebitnim večjim negativnim vplivom ali ko spremeni svojo poslovno strukturo s prestrukturiranjem ali združitvami oziroma prevzemi. Utemeljeni razlogi za domnevo, da obstajajo nova tveganja, lahko nastanejo na različne načine, vključno z ugotovitvijo, da obstaja negativen vpliv, na podlagi javno dostopnih informacij, s sodelovanjem deležnikov ali z uradnimi obvestili. Podjetja bi morala dokumentacijo, ki dokazuje njihovo skladnost s to zahtevo, hraniti vsaj pet let. Taka dokumentacija bi morala po potrebi vključevati vsaj ugotovljene učinke in poglobljene ocene na podlagi člena 8, načrt preprečevalnih in/ali popravljalnih ukrepov na podlagi členov 10(2), točka (a), in 11(3), točka (b), pogodbene določbe, ki so pridobljene, ali pogodbe, ki so sklenjene na podlagi členov 10(2), točka (b), 10(4), 11(3)(c) in 11(5), preverjanja na podlagi členov 10(5) in 11(6), ukrepe za popravilo škode, redne ocene v okviru obveznosti podjetja glede spremljanja ter uradna obvestila in pritožbe. Finančna podjetja bi morala redno ocenjevati samo svoje poslovanje ter poslovanje svojih hčerinskih družb in svojih poslovnih partnerjev, ki so višje v verigi.

- (62) Tako kot v obstoječih mednarodnih standardih, ki jih določajo vodilna načela ZN ter okvir OECD, je del zahteve glede skrbnega pregleda tudi sporočanje za zunanje akterje relevantnih informacij o politikah, postopkih in dejavnostih skrbnega pregleda, ki se izvajajo za prepoznavanje in obravnavanje dejanskih ali morebitnih negativnih vplivov, vključno z ugotovitvami in rezultati teh dejavnosti. ***Direktiva 2013/34/EU določa ustrezne obveznosti poročanja za podjetja, ki jih zajema ta direktiva. Poleg tega Uredba (EU) 2019/2088 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁷ določa dodatne obveznosti poročanja o razkritjih, povezanih s trajnostnostjo, v sektorju finančnih storitev za finančna podjetja.*** Da bi se izognili podvajanju obveznosti poročanja, ta direktiva za podjetja, ki jih zajema Direktiva 2013/34/EU, ne bi smela uvajati nobenih novih obveznosti poročanja poleg tistih iz Direktive 2013/34/EU, vključno s standardi poročanja, ki bi jih bilo treba razviti v skladu z navedeno direktivo. ***Da bi podjetja izpolnila svojo obveznost sporočanja kot dela skrbnega pregleda na podlagi te direktive, bi morala na svojem spletnem mestu objaviti letno poročilo v vsaj enem od uradnih jezikov Unije v razumnem roku, vendar najpozneje v 12 mesecih od datuma bilance stanja za poslovno leto, na katerega se nanaša poročilo, razen če za podjetje veljajo zahteve glede poročanja o trajnostnosti, določene v Direktivi 2013/34/EU.***

¹⁷ Uredba (EU) 2019/2088 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. novembra 2019 o razkritjih, povezanih s trajnostnostjo, v sektorju finančnih storitev (UL L 317, 9.12.2019, str. 1).

V primerih, kadar se od podjetja ne zahteva, da poroča v skladu s členom 19a ali 29a Direktive 2013/34/EU, bi bilo treba poročilo objaviti do datuma objave letnih računovodskih izkazov. Letno poročilo bi bilo treba predložiti imenovanemu organu za zbiranje podatkov, da bi bilo dostopno na evropski enotni točki dostopa (ESAP), vzpostavljeni z Uredbo (EU) 2023/2859 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁸. Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja pravil o dostopnosti informacij na ESAP bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila. Za povečanje pravne varnosti bi bilo treba Prilogo k Uredbi (EU) 2023/2859 spremeniti z uvedbo sklicevanja na to direktivo.

- (63) *Zahteva za podjetja, ki spadajo na področje uporabe te direktive, poleg tega pa zanje veljajo zahteve glede poročanja na podlagi členov 19a, 29a in 40a Direktive 2013/34/EU za poročanje o svojem postopku skrbnega pregleda, kot je določeno v členih 19a, 29a in 40a Direktive 2013/34/EU, bi bilo treba razumeti kot zahtevo, da podjetja opišejo, kako izvajajo skrbni pregled, kot je določen v tej direktivi.*

¹⁸ *Uredba (EU) 2023/2859 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2023 o vzpostavitvi evropske enotne točke dostopa, ki zagotavlja centraliziran dostop do javno dostopnih informacij, pomembnih za finančne storitve, kapitalske trge in trajnostnost (UL L, 2023/2859, 20.12.2023).*

- (64) *Namen te direktive ni zahtevati od podjetij, da javno razkrijejo intelektualni kapital, intelektualno lastnino, strokovno znanje ali rezultate inovacij, ki se v skladu z opredelitvijo v Direktivi (EU) 2016/943 štejejo za poslovne skrivnosti. Zahteve glede poročanja iz te direktive zato ne bi smele posegati v Direktivo (EU) 2016/943. Ta uredba bi se morala prav tako uporabljati brez poseganja v Uredbo (EU) št. 596/2014 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁹.*

¹⁹ *Uredba (EU) št. 596/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o zlorabi trga (uredba o zlorabi trga) ter razveljavitvi Direktive 2003/6/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter direktiv Komisije 2003/124/ES, 2003/125/ES in 2004/72/ES (UL L 173, 12.6.2014, str. 1).*

- (65) *Za izvajanje smiselnega skrbnega pregleda na področju človekovih pravic in okolja bi morala podjetja za postopek izvajanja ukrepov skrbnega pregleda sprejeti ustrezne ukrepe za izvajanje učinkovitega sodelovanja z deležniki. Brez poseganja v Direktivo (EU) 2016/943 bi morale učinkovito sodelovanje zajemati zagotavljanje ustreznih in celovitih informacij deležnikom, s katerimi poteka posvetovanje, ter redno posvetovanje, ki omogoča resnične stike in dialog na ustrezni ravni, na primer na ravni projekta ali lokacije, z ustrezno periodičnostjo. Pri smiselnem sodelovanju z deležniki, s katerimi poteka posvetovanje, bi bilo treba ustrezno upoštevati ovire za sodelovanje in poskrbeti, da so zaščiteni pred povračilnimi in maščevalnimi ukrepi, med drugim z zagotavljanjem zaupnosti in anonimnosti, posebno pozornost pa bi bilo treba nameniti potrebam ranljivih deležnikov ter prekrivajočim se ranljivostim in prepletajočim se dejavnikom, med drugim z upoštevanjem potencialno prizadetih skupin ali skupnosti, na primer tistih, ki so zaščitene na podlagi Deklaracije ZN o pravicah domorodnih ljudstev, in tistih, ki so zajete v Deklaraciji ZN o zagovornikih človekovih pravic.*

V nekaterih primerih smiselno sodelovanje z deležniki, s katerimi poteka posvetovanje, ni mogoče ali pa je koristno vključiti dodatna strokovna mnenja, da bi lahko podjetje v celoti izpolnilo zahteve te direktive. V takih primerih bi se morala podjetja dodatno posvetovati s strokovnjaki, kot so organizacije civilne družbe ali fizične ali pravne osebe, ki zagovarjajo človekove pravice ali okolje, da bi dobila verodostojen vpogled v dejanske ali morebitne negativne vplive. Posvetovanje z zaposlenimi in njihovimi predstavniki bi moralo potekati v skladu z ustreznim pravom Unije, kadar je to ustrezno, nacionalnim pravom in kolektivnimi pogodbami ter brez poseganja v njihove veljavne pravice do obveščenosti, posvetovanja in udeležbe, zlasti tiste, ki jih zajema zadevna zakonodaja Unije na področju zaposlovanja in socialnih pravic, vključno z Direktivo Sveta 2001/86/ES²⁰ in Direktivo 2002/14/ES Evropskega parlamenta in Sveta²¹ ter Direktivo 2009/38/ES Evropskega parlamenta in Sveta²². Za namene te direktive bi bilo treba pojem „zaposleni“ razumeti tako, da vključuje delavce, zaposlene pri agencijah za zagotavljanje začasnega dela, in druge delavce v nestandardnih oblikah zaposlitve, pod pogojem, da izpolnjujejo merila za opredelitev statusa delavca, ki jih je določilo Sodišče Evropske unije. Pri izvajanju posvetovanj bi moralo biti podjetjem omogočeno, da se zaneajo na pobude industrije, kolikor so ustrezne za podporo učinkovitemu sodelovanju. Uporaba pobud industrije ali večdeležniških pobud sama po sebi ne zadostuje za izpolnitev obveznosti posvetovanja z delavci in njihovimi predstavniki.

²⁰ Direktiva Sveta 2001/86/ES z dne 8. oktobra 2001 o dopolnitvi Statuta evropske družbe glede udeležbe delavcev (UL L 294, 10.11.2001, str. 22).

²¹ Direktiva 2002/14/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 2002 o določitvi splošnega okvira za obveščanje in posvetovanje z delavci v Evropski skupnosti – Skupna izjava Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije o zastopanju delavcev (UL L 80, 23.3.2002, str. 29).

²² Direktiva 2009/38/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. maja 2009 o ustanovitvi Evropskega sveta delavcev ali uvedbi postopka obveščanja in posvetovanja z delavci v družbah ali povezanih družbah na območju Skupnosti (UL L 122, 16.5.2009, str. 28).

- (66) *Da bi se podjetjem zagotovila orodja za pomoč pri izpolnjevanju njihovih zahtev glede skrbnega pregleda v njihovih verigah dejavnosti, bi morala Komisija po posvetovanju z državami članicami in deležniki zagotoviti smernice o vzorčnih pogodbenih klavzulah, ki jih lahko podjetja prostovoljno uporabijo kot orodje za pomoč pri izpolnjevanju svojih obveznosti iz členov 10 in 11. Cilj smernic bi moral biti olajšati jasno razdelitev nalog med pogodbene stranke in stalno sodelovanje na način, ki preprečuje prenos obveznosti, določenih v tej direktivi, na poslovnega partnerja in samodejno povzroči ničnost pogodbe v primeru kršitve. Smernice bi morale odražati načelo, da zgolj z uporabo pogodbenih zagotovil samo po sebi ni mogoče izpolniti standardov skrbnega pregleda, določenih v tej direktivi.*

- (67) Da bi zagotovila podporo in praktična orodja podjetjem ali organom držav članic glede tega, kako bi morala podjetja ***na praktičen način*** izpolnjevati svoje obveznosti skrbnega pregleda, ***ter da bi zagotovila podporo deležnikom***, bi morala ■ Komisija ob upoštevanju ustreznih mednarodnih smernic in standardov ter v posvetovanju z državami članicami in deležniki, Agencijo Evropske unije za temeljne pravice, Evropsko agencijo za okolje, ***Evropskim organom za delo*** ter po potrebi z mednarodnimi ***organizacijami in drugimi*** organi, ki imajo strokovno znanje s področja skrbnega pregleda, izdati smernice, ***vključno s splošnimi smernicami in smernicami*** za določene sektorje ali določene negativne vplive ***in medsebojno učinkovanje med to direktivo in drugimi zakonodajnimi akti Unije, ki imajo enake cilje ter določajo širše ali bolj specifične obveznosti.***

- (68) *Digitalna orodja in tehnologije, kot so orodja in tehnologije, ki se uporabljajo za sledenje, nadzor ali spremljanje surovin, blaga in proizvodov v celotnih vrednostnih verigah (na primer satelitov, brezpilotnih zrakoplovov, radarjev ali platformnih rešitev), bi lahko podprli in zmanjšali stroške zbiranja podatkov za upravljanje vrednostne verige, vključno z odkrivanjem in ocenjevanjem negativnih vplivov, preprečevanjem in blažitvijo ter spremljanjem učinkovitosti ukrepov skrbnega pregleda. Da bi pomagali podjetjem pri izpolnjevanju njihovih obveznosti skrbnega pregleda v njihovi vrednostni verigi, bi bilo treba spodbujati in promovirati uporabo takih orodij in tehnologij. V ta namen bi morala Komisija izdati smernice s koristnimi informacijami in sklicevanji na ustrezne vire. Podjetja bi morala pri uporabi digitalnih orodij in tehnologij upoštevati in ustrezno obravnavati morebitna tveganja, povezana s tem, ter vzpostaviti mehanizme za preverjanje ustreznosti pridobljenih informacij.*

- (69) Čeprav MSP niso vključena v področje uporabe te direktive, bi lahko njene določbe vplivale na tista MSP, ki so izvajalci ali podizvajalci podjetij, ki spadajo na področje uporabe te direktive. Kljub temu je cilj ublažiti finančno ali upravno breme za MSP, saj mnoga tovrstna podjetja že zdaj težko shajajo zaradi svetovne gospodarske in zdravstvene krize. Za podporo MSP bi morale države članice *s podporo Komisije* posamično ali skupaj vzpostaviti in upravljati namenska *uporabniku prijazna* spletna mesta, portale ali platforme, *da bi podjetjem zagotovile informacije in podporo*, države članice pa bi lahko tudi finančno podprle MSP in jim pomagale pri povečanju zmogljivosti. Takšna podpora *bi bila lahko* dostopna tudi gospodarskim subjektom v tretjih državah, ki so višje v verigi, ter po potrebi prilagojena in razširjena. Podjetja, katerih poslovni partnerji so MSP, se prav tako spodbujajo, naj MSP podpirajo pri izpolnjevanju ukrepov skrbnega pregleda ■ ter naj za MSP uporabijo poštene, razumne, nediskriminatorne in sorazmerne zahteve.

- (70) *Komisija bi morala vzpostaviti enotno službo za podporo pri skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti. Ta enotna služba za podporo bi morala imeti možnost sodelovati z ustreznimi nacionalnimi organi v vsaki državi članici, vključno z nacionalnimi službami za podporo, kadar obstajajo, in od njih zahtevati informacije, na primer za pomoč pri prilagajanju informacij in smernic nacionalnim okoliščinam ter njihovem razširjanju, brez poseganja v dodelitev funkcij in pooblastil med organi v nacionalnih sistemih. Enotna služba za podporo in ustrezni nacionalni organi bi se morali povezovati tudi med seboj, da bi zagotovili čezmejno sodelovanje.*
- (71) Za dopolnitev podpore držav članic za *podjetja pri njihovem izvajanju skrbnega pregleda, vključno z MSP*, lahko Komisija nadgradi obstoječa orodja, projekte in druge ukrepe *Unije*, ki pomagajo pri izvajanju skrbnega pregleda v *Uniji* in v tretjih državah. Vzpostavi lahko nove podporne ukrepe za zagotavljanje pomoči podjetjem, vključno z MSP, pri izpolnjevanju zahtev glede skrbnega pregleda, vključno z observatorijem za preglednost *verige dejavnosti* in olajšanjem skupnih pobud deležnikov.

- (72) Komisija **bi lahko dopolnila podporne ukrepe držav članic na podlagi obstoječih ukrepov Unije**, da bi podprla gospodarske subjekte, ki so višje v verigi, pri povečanju zmogljivosti za učinkovito preprečevanje in ublažitev negativnih vplivov njihovega poslovanja in poslovnih odnosov na človekove pravice in okolje, pri tem pa bi bilo treba posebno pozornost nameniti izzivom, s katerimi se soočajo mali gospodarski subjekti. **Unija in države članice naj v okviru svojih pristojnosti** uporabijo svoje instrumente sosedskega, razvojnega in mednarodnega sodelovanja, **vključno s trgovinskimi sporazumi**, da podprejo vlade tretjih držav in gospodarske subjekte, ki so višje v verigi, v tretjih državah pri obravnavanju negativnih vplivov njihovega poslovanja in poslovnih odnosov višje v verigi na človekove pravice in okolje. To bi lahko vključevalo sodelovanje z vladami partnerskih držav, lokalnim zasebnim sektorjem in deležniki pri obravnavanju temeljnih vzrokov za negativne vplive na človekove pravice in okolje.

(73) *Ta direktiva je pomembno zakonodajno orodje za zagotovitev prehoda podjetij na trajnostno gospodarstvo, vključno z zmanjšanjem eksistencialne škode in stroškov podnebnih sprememb, za zagotovitev uskladitve s svetovno ničelno stopnjo neto emisij do leta 2050, za preprečevanje morebitnih zavajajočih trditev v zvezi s tako uskladitvijo ter za zaustavitev lažnega zelenega oglaševanja, dezinformacij in širjenja fosilnih goriv po svetu, da bi dosegli mednarodne in evropske podnebne cilje. Za zagotovitev, da ta direktiva učinkovito prispeva k boju proti podnebnim spremembam, bi morala podjetja sprejeti in uveljaviti načrt za prehod za blažitev podnebnih sprememb, katerega cilj je po najboljših močeh zagotoviti, da sta poslovni model in strategija podjetja združljiva s preходом na trajnostno gospodarstvo in omejitvijo globalnega segrevanja na 1,5 °C v skladu s Pariškim sporazumom ter ciljem doseganja podnebne nevtralnosti, kot je določen v Uredbi (EU) 2021/1119, vključno z njenimi vmesnimi cilji podnebne nevtralnosti in cilji podnebne nevtralnosti do leta 2050. Načrt bi moral po potrebi obravnavati izpostavljenost podjetja dejavnostim, povezanim s premogom, nafto in plinom. Take zahteve bi bilo treba razumeti kot obveznost prizadevanja in ne doseganja rezultatov. Ker gre za obveznost prizadevanja, bi bilo treba ustrezno upoštevati napredek podjetij ter kompleksnost in spreminjajočo se naravo podnebnega prehoda. Medtem ko bi si morala podjetja prizadevati za doseganje ciljev zmanjšanja emisij toplogrednih plinov iz svojih načrtov, lahko posebne okoliščine privedejo do tega, da podjetja teh ciljev ne bodo mogla doseči, kadar to ni več razumno. Načrt bi moral vključevati časovno omejene cilje v zvezi s podnebnimi spremembami za leto 2030 in v petletnih korakih do leta 2050 na podlagi prepričljivih znanstvenih dokazov ter po potrebi cilje absolutnega zmanjšanja emisij toplogrednih plinov za emisije obsega 1, 2 in 3.*

V načrtu bi morale podjetje oblikovati izvedbene ukrepe za doseganje svojih podnebnih ciljev, načrt pa bi moral temeljiti na prepričljivih znanstvenih dokazih, kar pomeni neodvisno znanstveno potrjene dokaze, skladne z omejitvijo globalnega segrevanja na 1,5 °C, kot je opredelil Medvladni panel za podnebne spremembe (IPCC) in ob upoštevanju priporočil Evropskega znanstvenega svetovalnega odbora za podnebne spremembe. Od nadzornih organov bi bilo treba zahtevati, da nadzorujejo vsaj sprejetje in zasnovo načrta ter njegove posodobitve v skladu z zahtevami iz te direktive. Ker bi morala biti vsebina načrta za prehod za blažitev podnebnih sprememb v skladu z zahtevami glede poročanja na podlagi Direktive 2013/34/EU v zvezi s poročanjem podjetij o trajnostnosti, bi se morale za podjetja, ki poročajo o takem načrtu na podlagi Direktive 2013/34/EU, šteti, da izpolnjujejo specifično obveznost sprejetja načrta na podlagi te direktive. Čeprav se bo štelo, da je obveznost sprejetja izpolnjena, bi podjetja še vedno morala izpolnjevati svojo obveznost uveljavitve tega načrta za prehod za blažitev podnebnih sprememb in ga posodabljati vsakih 12 mesecev, da bi ocenila napredek pri doseganju njegovih ciljev.

- I
- (74) Da se omogoči učinkovit nadzor in po potrebi izvrševanje te direktive v zvezi s podjetji *iz tretjih držav*, bi morala ta podjetja imenovati pooblaščenega zastopnika v Uniji z ustreznimi pooblastili in zagotoviti informacije o svojih pooblaščenih zastopnikih. Pooblaščenemu zastopniku bi moralo biti omogočeno, da hkrati deluje kot kontaktna točka, pod pogojem, da so izpolnjene relevantne zahteve iz te direktive. ***Če podjetje iz tretje države ne imenuje pooblaščenega zastopnika, bi morale biti vse države članice, v katerih podjetje posluje, pristojne, da v skladu z okvirom izvrševanja iz nacionalnega prava zahtevajo izpolnjevanje te obveznosti, zlasti obveznosti imenovanja fizične ali pravne osebe v eni od držav članic, v katerih podjetje posluje. Države članice, ki zahtevajo izpolnjevanje te obveznosti, bi morale prek evropske mreže nadzornih organov obvestiti nadzorne organe drugih držav članic, da druge države članice ne bi zahtevale enako.***

- (75) Da bi zagotovili spremljanje pravilnega izvajanja obveznosti podjetij glede skrbnega pregleda in ustrezno izvrševanje te direktive, bi morale države članice imenovati enega ali več nacionalnih nadzornih organov. Ti nadzorni organi bi morali biti javni, neodvisni od podjetij, ki spadajo na področje uporabe te direktive, ali drugih tržnih interesov ter **brez** nasprotja interesov **in zunanjih vplivov, bodisi neposrednih bodisi posrednih. Da bi lahko ti nadzorni organi svoja pooblastila izvajali nepristransko, ne bi smeli zahtevati ali sprejemati navodil od nikogar.** V skladu z nacionalnim pravom bi morale države članice **vsakemu nadzornemu organu zagotoviti človeške in finančne vire, potrebne za učinkovito opravljanje njegovih nalog in izvajanje njegovih pooblastil.** Nadzorni organi bi morali imeti pravico do izvajanja preiskav na lastno pobudo ali na podlagi **■** utemeljenih pomislekov, izraženih v skladu s to direktivo. **Te preiskave bi lahko po potrebi vključevale preglede na kraju samem in zaslišanje ustreznih deležnikov.** Če obstajajo pristojni organi, določeni s sektorsko zakonodajo, jih lahko države članice opredelijo kot odgovorne za uporabo te direktive na njihovem področju pristojnosti. **Nadzorni organi bi morali letno poročilo o svojih preteklih dejavnostih, vključno z najresnejšimi ugotovljenimi kršitvami, objaviti in dati na voljo na spletnem mestu. Države članice bi morale vzpostaviti dostopen mehanizem za prejemanje utemeljenih pomislekov, in sicer brezplačno ali s pristojbino, omejeno na kritje upravnih stroškov, in zagotoviti, da so javnosti na voljo praktične informacije o tem, kako uveljavljati to pravico.**

- (76) Za zagotavljanje učinkovitega izvrševanja nacionalnih ukrepov za izvajanje te direktive bi morale države članice določiti odvračilne, sorazmerne in učinkovite **kazni** za kršitve teh ukrepov. Da bi bil tak režim **kazni** učinkovit, bi morale **kazni**, ki jih naložijo nacionalni nadzorni organi, vključevati denarne **kazni in javno izjavo, v kateri sta navedeni odgovorno podjetje in narava kršitve, če podjetje v ustreznem roku ne izpolni odločitve o naložitvi denarne kazni in javno izjavo, v kateri sta navedeni odgovorno podjetje in narava kršitve, če podjetje v ustreznem roku ne izpolni odločitve o naložitvi denarne kazni.** Ta režim kazni ne posega v pooblastilo za umik in prepoved dajanja proizvodov na trg, omogočanja njihove dostopnosti na trgu in njihovega izvoza na podlagi drugih zakonodajnih aktov Unije, ki določajo obsežnejše ali bolj specifične obveznosti skrbnega pregleda, kot je Uredba (EU) 2023/1115. Države članice bi morale zagotoviti, da je denarna kazen, kadar se naloži, sorazmerna s svetovnim čistim prihodkom podjetja. Vendar to ne bi smelo zavezovati držav članic, da denarno kazen v vsakem primeru določijo izključno na podlagi čistega prihodka podjetja.

Države članice bi morale v skladu z nacionalnim pravom odločiti, ali naj kazni naložijo neposredno nadzorni organi v sodelovanju z drugimi organi oziroma z vložitvijo zahtevka pri pristojnih sodnih organih. Za zagotovitev javnega nadzora nad uporabo pravil iz te direktive bi bilo treba odločitve nadzornih organov, ki nalagajo kazni, naložene podjetjem zaradi neizpolnjevanja določb nacionalnega prava, s katerim se prenaša ta direktiva, objaviti in poslati evropski mreži nadzornih organov, javno dostopne pa bi morale ostati vsaj tri leta. Objavljena odločitev ne bi smela vsebovati nikakršnih osebnih podatkov v skladu z Uredbo (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta²³. Objava imena podjetja bi morala biti dovoljena, tudi če vsebuje ime fizične osebe.

- (77) *Da bi preprečile umetno zmanjšanje morebitnih upravnih glob, bi morale države članice zagotoviti, da se pri naložitvi denarne kazni podjetju, ki pripada skupini, te kazni izračunajo ob upoštevanju konsolidiranega prihodka, izračunanega na ravni končne matične družbe.*

²³ Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) (UL L 119, 4.5.2016, str. 1).

- (78) Za zagotovitev dosledne uporabe in izvrševanja nacionalnih določb, sprejetih na podlagi te direktive, bi morali nacionalni nadzorni organi sodelovati in usklajevati svoje ukrepe. V ta namen bi morala Komisija vzpostaviti evropsko mrežo nadzornih organov, nadzorni organi pa bi si morali medsebojno pomagati pri opravljanju svojih nalog in zagotavljati medsebojno pomoč.
- (79) Za zagotavljanje ***učinkovitega dostopa*** žrtev negativnih vplivov ***do pravnega varstva in odškodnine*** bi bilo treba od držav članic zahtevati, da določijo pravila, ki urejajo civilno odgovornost podjetij za škodo, ***povzročeno fizični ali pravni osebi, kadar*** podjetje ***namerno ali iz malomarnosti*** ni ■ preprečilo ali ublažilo morebitnih negativnih vplivov oziroma odpravilo dejanskih vplivov in čim bolj zmanjšalo njihovega obsega ■ , zaradi česar je bila ***fizični ali pravni osebi povzročena škoda. Škodo, povzročeno zaščitenim pravnim interesom osebe, bi bilo treba razumeti v skladu z nacionalnim pravom, na primer smrt, fizične ali psihološke poškodbe, odvzem osebne prostosti, izguba človekovega dostojanstva ali škoda na premoženju osebe.***

Pogoj, da mora biti škoda, ki je povzročena osebi, posledica tega, da podjetje ne izpolnjuje obveznosti obravnavanja negativnega vpliva, kadar je pravica, prepoved ali obveznost iz Priloge k tej direktivi, katere zloraba ali kršitev ima negativni vpliv, ki bi ga bilo treba obravnavati, namenjena zaščititi fizične ali pravne osebe, ki ji je bila povzročena škoda, bi bilo treba razumeti tako, da posredna škoda (ki je posredno povzročena drugim osebam, ki niso žrtve negativnih vplivov in ki niso zaščitene s pravicami, prepovedmi ali obveznostmi iz Priloge k tej direktivi) ni zajeta. Na primer, če je zaposleni v podjetju utrpel škodo, ker je podjetje kršilo varnostne standarde na delovnem mestu, najemodajalec takega zaposlenega ne bi smel imeti pravice do vložitve zahtevka zoper podjetje zaradi ekonomske izgube, povzročene, ker zaposleni ne more plačati najemnine. Ta direktiva ne ureja vzročnosti v smislu civilne odgovornosti, z izjemo tega, da podjetja ne bi smela biti odgovorna na podlagi te direktive, če škodo povzročijo le poslovni partnerji v verigah dejavnosti podjetij (t. i. „neposredno povezani z“, kot je navedeno v mednarodnem okviru). Žrtve bi morale imeti pravico do polne odškodnine za škodo, nastalo v skladu z nacionalnim pravom in takšnim skupnim načelom. Odvračanje z odškodnino (tj. kaznovalno odškodnino) ali katera koli druga oblika čezmernega nadomestila bi morala biti prepovedana.

(80) *Ker bi bilo treba negativne vplive prednostno razvrstiti glede na resnost in verjetnost njihovega pojava ter obravnavati postopoma, če vseh prepoznanih negativnih vplivov ni mogoče v celoti obravnavati hkrati, podjetje na podlagi te direktive ne bi smelo biti odgovorno za škodo, ki izhaja iz manj pomembnih negativnih vplivov, ki še niso bili obravnavani. Vendar bi bilo treba pri ugotavljanju, ali so izpolnjeni pogoji za odgovornost podjetja, oceniti, ali je podjetje pravilno prednostno razvrstilo negativne vplive, in sicer v okviru ocene tega, ali je podjetje kršilo obveznost ustreznega obravnavanja škodljivih vplivov, ki jih je prepoznalo.*

I

(81) Ureditev odgovornosti ne ureja, kdo bi moral dokazati *izpolnjevanje pogojev za odgovornost* glede na okoliščine primera *ali pod kakšnimi pogoji se lahko začne civilni postopek*, zato sta *ti vprašanji* prepuščeni nacionalnemu pravu.

- (82) *Za zagotovitev pravice do učinkovitega pravnega sredstva, kot je določena v členu 2(3) Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah, členu 8 Splošne deklaracije človekovih pravic ter členu 9(3) konvencije o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah (Aarhuška konvencija), ta direktiva obravnava nekatere praktične in postopkovne ovire za dostop do pravnega varstva za žrtve negativnih vplivov, vključno s težavami pri dostopu do dokazov, omejenim trajanjem zastaralnih rokov, neobstojem ustreznih mehanizmov za zastopniške tožbe in previsokimi stroški postopkov civilne odgovornosti.*

(83) *Kadar tožeča stranka predloži obrazloženo utemeljitev, ki vsebuje dejstva in dokaze, ki so na voljo pod razumnimi pogoji in zadostujejo za utemeljitev verodostojnosti njenega odškodninskega zahtevka, ter navede, da podjetje razpolaga z dodatnimi dokazi, bi morale države članice zagotoviti, da lahko sodišča odredijo, naj podjetje take dokaze razkrije v skladu z nacionalnim postopkovnim pravom, pri čemer bi morala takšno razkritje omejiti na tisto, kar je potrebno in sorazmerno. V ta namen bi morala nacionalna sodišča preučiti, v kolikšni meri sta zahtevki ali obramba podprta z razpoložljivimi dejstvi in dokazi, ki utemeljujejo zahtevo za razkritje; obseg in stroške razkritja, pa tudi zakonite interese vseh zadevnih strank, vključno s preprečitvijo vsesplošnega iskanja informacij, ki po vsej verjetnosti niso pomembne za stranke postopka. Kadar taki dokazi vsebujejo zaupne informacije, bi morala imeti nacionalna sodišča možnost, da odredijo njihovo razkritje le, kadar menijo, da je to pomembno za odškodninsko tožbo, in bi morala uvesti učinkovite ukrepe za zaščito takih informacij.*

- (84) *Države članice bi morale določiti razumne pogoje, pod katerimi bi moral imeti vsak domnevni oškodovanec možnost, da pooblasti sindikat, nevladno organizacijo za človekove pravice ali okoljsko organizacijo ali drugo nevladno organizacijo in, v skladu z nacionalnim pravom, nacionalne institucije za človekove pravice s sedežem v kateri koli državi članici, da vložijo civilne odškodninske tožbe za uveljavljanje pravic žrtev, kadar taki subjekti izpolnjujejo zahteve iz nacionalnega prava, na primer kadar ohranjajo stalno prisotnost ter v skladu s svojim statutom niso komercialno vključeni in ne le začasno vključeni v uresničevanje pravic, zaščitenih na podlagi te direktive, ali ustreznih pravic iz nacionalnega prava. To bi bilo mogoče doseči z določbami nacionalnega civilnega postopka o dovoljenju za zastopanje žrtve v okviru posredovanja tretje osebe na podlagi izrecnega soglasja domnevnega oškodovanca in se ne bi smelo razlagati tako, da se od držav članic zahteva razširitev določb njihove nacionalne zakonodaje o zastopniških tožbah, kot so opredeljene v Direktivi (EU) 2020/1828 Evropskega parlamenta in Sveta²⁴.*
- (85) *Zastaralni roki za vlaganje zahtevkov za ugotovitev civilne odgovornosti za škodo bi morali biti vsaj pet let in v nobenem primeru ne bi smeli biti krajši od zastaralnega roka, določenega na podlagi nacionalnih ureditev splošne civilne odgovornosti. Nacionalna pravila o začetku, trajanju, zadržanju ali prekinitvi zastaralnih rokov neupravičeno ne bi smela ovirati vložitve odškodninskih tožb in v nobenem primeru ne bi smela biti bolj omejujoča od pravil o nacionalnih ureditvah splošne civilne odgovornosti.*

²⁴ Direktiva (EU) 2020/1828 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2020 o zastopniških tožbah za varstvo kolektivnih interesov potrošnikov in razveljavitvi Direktive 2009/22/ES (UL L 409, 4.12.2020, str. 1).

- (86) *Poleg tega bi bilo treba za zagotovitev pravnih sredstev tožečim strankam omogočiti, da zahtevajo opustitvene ukrepe v obliki dokončnega ali začasnega ukrepa za prenehanje kršitev določb nacionalne zakonodaje, sprejetih na podlagi te direktive, z izvedbo ukrepa ali prenehanjem ravnanja.*
- (87) Kar zadeva pravila o civilni odgovornosti, civilna odgovornost podjetja za škodo, ki nastane zaradi njegovega neizpolnjevanja obveznosti ustreznega skrbnega pregleda, ne bi smela posegati v civilno odgovornost njegovih hčerinskih družb ali zadevno civilno odgovornost neposrednih in posrednih poslovnih partnerjev v *verigi dejavnosti*. *Če je podjetje povzročilo škodo skupaj s svojo hčerinsko družbo ali poslovnim partnerjem, bi moralo biti solidarno odgovorno s to hčerinsko družbo ali poslovnim partnerjem. To bi moralo biti skladno z nacionalnim pravom o pogojih solidarne odgovornosti in ne bi smelo posegati v nobeno pravo Unije ali nacionalno pravo o solidarni odgovornosti ter o regresni pravici do celotne odškodnine, ki jo plača ena solidarno odgovorna stranka.*

(88) *Pravila o civilni odgovornosti iz te direktive ne bi smela posegati v pravila Unije ali nacionalna pravila o civilni odgovornosti v zvezi z negativnimi vplivi na človekove pravice ali negativnimi vplivi na okolje, ki določajo odgovornost v primerih, ki jih ta direktiva ne zajema, ali določajo strožjo odgovornost kot ta direktiva. Strožjo ureditev odgovornosti bi bilo treba razumeti tudi kot ureditev civilne odgovornosti, ki določa odgovornost tudi v primerih, ko uporaba pravil o odgovornosti na podlagi te direktive ne bi povzročila odgovornosti podjetja.*

I

(89) Kar zadeva civilno odgovornost, ki izhaja iz negativnih vplivov na okolje, lahko osebe, ki so utrpeli škodo, zahtevajo odškodnino v skladu s to direktivo, tudi če se ti zahtevki prekrivajo z zahtevki na področju človekovih pravic.

- (90) Za zagotovitev, da lahko žrtve kršitev človekovih pravic in okoljske škode vložijo odškodninsko tožbo in zahtevajo odškodnino za škodo, ki ***jo je podjetje povzročilo namerno ali iz malomarnosti***, ker ■ ni izpolnilo obveznosti skrbnega pregleda iz te direktive, ***bi bilo treba na podlagi te direktive od držav članic zahtevati, da zagotovijo, da imajo določbe nacionalnega prava, s katerimi se prenaša ureditev civilne odgovornosti iz te direktive, prednost in se obvezno uporabljajo v primerih, ko*** pravo, ki se uporablja za take zahteve, vložene v ta namen, ni nacionalno pravo države članice, kar bi v skladu s pravili mednarodnega zasebnega prava lahko bilo v primeru, ko škoda nastane v tretji državi. ***To pomeni, da bi morale države članice zagotoviti tudi, da imajo zahteve glede tega, katera fizična ali pravna oseba lahko vloži zahtevek, zastaralnega roka in razkritja dokazov prednost in se obvezno uporabljajo. Države članice bi morale imeti pri prenosu ureditve civilne odgovornosti iz te direktive in pri izbiri metod za doseg takih rezultatov tudi možnost upoštevati vsa povezana nacionalna pravila, kolikor je to potrebno za zagotovitev zaščite žrtev in bistveno za zaščito javnih interesov držav članic, kot je njihova politična, socialna ali gospodarska ureditev.***

- (91) Ureditev civilne odgovornosti iz te direktive ne bi smela posegati v Direktivo 2004/35/ES *Evropskega parlamenta in Sveta*²⁵. Ta direktiva ne bi smela preprečevati državam članicam, da podjetjem naložijo dodatne strožje obveznosti ali da kako drugače sprejmejo dodatne ukrepe, ki imajo iste cilje kot ■ Direktiva *2004/35/ES*.

²⁵ *Direktiva 2004/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. aprila 2004 o okoljski odgovornosti v zvezi s preprečevanjem in sanacijo okoljske škode (UL L 143, 30.4.2004, str. 56).*

- (92) *Države članice bi morale zagotoviti, da se izpolnjevanje obveznosti, ki izhajajo iz določb nacionalnega prava, s katerimi se prenaša ta direktiva, ali njihovo prostovoljno izvajanje šteje za okoljski in/ali socialni vidik ali element, ki ga lahko javni naročniki v skladu z direktivami 2014/23/EU²⁶, 2014/24/EU²⁷ in 2014/25/EU²⁸ Evropskega parlamenta in Sveta upoštevajo kot del meril za oddajo javnih naročil in podeljevanje koncesijskih pogodb ali določijo v zvezi z izvajanjem takih naročil in pogodb.*

²⁶ *Direktiva 2014/23/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o podeljevanju koncesijskih pogodb (UL L 94, 28.3.2014, str. 1).*

²⁷ *Direktiva 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju in razveljavitvi Direktive 2004/18/ES (UL L 94, 28.3.2014, str. 65).*

²⁸ *Direktiva 2014/25/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju naročnikov, ki opravljajo dejavnosti v vodnem, energetske in prometnem sektorju ter sektorju poštne storitve ter o razveljavitvi Direktive 2004/17/ES (UL L 94, 28.3.2014, str. 243).*

Javni naročniki in naročniki lahko iz sodelovanja v postopku za oddajo javnega naročila, vključno s postopkom podelitve koncesije, kadar je to ustrezno, izključijo kateri koli gospodarski subjekt, oziroma to storijo na zahtevo držav članic, kadar lahko na ustrezen način dokažejo kršitev veljavnih obveznosti na področju okoljskega, socialnega in delovnega prava, vključno s tistimi, ki izhajajo iz nekaterih mednarodnih sporazumov, ki so jih ratificirale vse države članice in so navedeni v navedenih direktivah, ali da je gospodarski subjekt zagrešil hudo kršitev poklicnih pravil, zaradi česar je njegova integriteta vprašljiva. Za zagotovitev skladnosti zakonodaje Unije in podporo izvajanju bi morala Komisija preučiti, ali je pomembno posodobiti katero koli od teh direktiv, zlasti v zvezi z zahtevami in ukrepi, ki jih morajo države članice sprejeti za zagotovitev skladnosti z obveznostmi glede trajnostnosti in skrbnega pregleda v celotnih postopkih javnega naročanja in podeljevanja koncesij.

- I**
- (93) Osebe, ki delajo za podjetja, za katera veljajo obveznosti skrbnega pregleda na podlagi te direktive, ali so v okviru svojih poklicnih dejavnosti v stiku s takimi podjetji, imajo lahko ključno vlogo pri razkrivanju kršitev ***določb nacionalnega prava, s katerimi se prenaša ta direktiva***. Zato lahko prispevajo k preprečevanju takih kršitev in odvrčanju od njih ter krepitevi izvrševanja te direktive. Za prijavo vseh kršitev ***določb nacionalnega prava, s katerimi se prenaša ta direktiva***, in zaščito oseb, ki prijavijo take kršitve, bi se morala zato uporabljati Direktiva (EU) 2019/1937 **I** .
- (94) ***Za povečanje pravne varnosti bi se morala uporaba Direktive (EU) 2019/1937 na podlagi te direktive za prijave kršitev določb nacionalnega prava, s katerimi se prenaša ta direktiva, in zaščito oseb, ki prijavijo take kršitve, odražati v Direktivi (EU) 2019/1937. Prilogo k Direktivi (EU) 2019/1937 bi bilo zato treba ustrezno spremeniti. Države članice morajo zagotoviti, da se ta sprememba odraža v njihovih ukrepih za prenos, sprejetih v skladu z Direktivo (EU) 2019/1937.***

- (95) Za določitev informacij, ki bi jih morala v zvezi z zadevami, ki jih zajema ta direktiva, sporočati podjetja, za katera ne veljajo zahteve glede poročanja iz določb o poročanju podjetij o trajnostnosti iz Direktive 2013/34/EU, bi bilo treba na Komisijo prenesti pooblastilo, da v skladu s členom 290 PDEU sprejme akte v zvezi z določitvijo dodatnih pravil glede vsebine in meril takega poročanja, v katerih se določijo informacije o opisu skrbnega pregleda, dejanskih in morebitnih vplivih ter ukrepih, sprejetih v zvezi s temi vplivi. Zlasti je pomembno, da se Komisija pri svojem pripravljalnem delu ustrezno posvetuje, vključno na ravni strokovnjakov, in da se ta posvetovanja izvedejo v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje²⁹. Za zagotovitev enakopravnega sodelovanja pri pripravi delegiranih aktov Evropski parlament in Svet zlasti prejmeta vse dokumente sočasno s strokovnjaki iz držav članic, njuni strokovnjaki pa se sistematično lahko udeležujejo sestankov strokovnih skupin Komisije, ki zadevajo pripravo delegiranih aktov.

²⁹ UL L 123, 12.5.2016, str. 1.

- (96) Ta direktiva bi se morala uporabljati v skladu s pravom Unije o varstvu podatkov ter pravico do varstva zasebnosti in pravico do varstva osebnih podatkov, kot ju zagotavljata člena 7 in 8 Listine. Vsaka obdelava osebnih podatkov na podlagi te direktive mora potekati v skladu z Uredbo (EU) 2016/679³⁰, vključno z zahtevami glede omejitve namena, najmanjšega obsega podatkov in omejitve hrambe.
- (97) V skladu s členom 28(2) Uredbe (EU) 2018/1725 Evropskega parlamenta in Sveta³⁰ je bilo opravljeno posvetovanje z Evropskim nadzornikom za varstvo podatkov, ki je mnenje podal 17. marca 2022.

I

³⁰ Uredba (EU) 2018/1725 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2018 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov v institucijah, organih, uradih in agencijah Unije in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 45/2001 in Sklepa št. 1247/2002/ES (UL L 295, 21.11.2018, str. 39).

- (98) Komisija bi morala *Evropskemu parlamentu in Svetu redno poročati o izvajanju te direktive in njeni učinkovitosti pri doseganju njenih ciljev, zlasti pri obravnavanju negativnih vplivov. Prvo poročilo bi moralo med drugim zajemati učinke te direktive na MSP, področje uporabe te direktive v smislu zajetih podjetij, ali je treba spremeniti opredelitev pojma „verige dejavnosti“, ali je treba spremeniti prilogo k tej direktivi in seznam ustreznih mednarodnih konvencij iz te direktive, zlasti ob upoštevanju mednarodnega razvoja dogodkov, ali je treba pregledati pravila o boju proti podnebnim spremembam in pooblastila nadzornih organov v zvezi s temi pravili, učinkovitost mehanizmov izvrševanja, vzpostavljenih na nacionalni ravni, kazni in pravil o civilni odgovornosti ter ali so potrebne spremembe ravni harmonizacije te direktive, da se zagotovijo enaki konkurenčni pogoji za podjetja na notranjem trgu. Komisija bi morala čim prej po datumu začetka veljavnosti te direktive, vendar najpozneje dve leti po tem datumu, Evropskemu parlamentu in Svetu predložiti tudi poročilo o potrebi po določitvi dodatnih zahtev glede trajnostnosti in skrbnega pregleda, prilagojenih reguliranim finančnim podjetjem, v zvezi z opravljanjem finančnih storitev in naložbenih dejavnosti ter o možnostih za take zahteve glede skrbnega pregleda in njihovih učinkih v skladu s cilji te direktive, ob upoštevanju drugih zakonodajnih aktov Unije, ki se uporabljajo za regulirana finančna podjetja. Poročilu bi bilo po potrebi treba priložiti zakonodajni predlog.*

(99) **Ker ciljev** te direktive, in sicer boljšega izkoriščanja potenciala enotnega trga, da prispeva k prehodu na trajnostno gospodarstvo, ter prispevanja k trajnostnemu razvoju s preprečevanjem in ublažitvijo dejanskih ali morebitnih negativnih vplivov na človekove pravice in okolje v **verigah dejavnosti** podjetij, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi obsega in učinkov ukrepov – zlasti dejstva, da imajo težave in njihovi vzroki teh težav, ki se obravnavajo s to direktivo, nadnacionalno razsežnost, saj veliko podjetij posluje po vsej Uniji ali po svetu, njihove vrednostne verige pa se širijo v druge države članice in tretje države, pa tudi zaradi dejstva, da utegnejo biti ukrepi posameznih držav članic neučinkoviti in povzročiti razdrobljenost notranjega trga – lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 PEU. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta direktiva ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev –

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

Člen 1

Predmet urejanja

1. Ta direktiva določa pravila *o*:

- (a) **■** obveznostih podjetij glede dejanskih in morebitnih negativnih vplivov na človekove pravice in negativnih vplivov na okolje v zvezi z njihovim poslovanjem, poslovanjem njihovih hčerinskih družb in poslovanjem ***njihovih poslovnih partnerjev v verigi dejavnosti teh podjetij***;
- (b) **■** odgovornosti za kršitve obveznosti iz točke (a) ***in***
- (c) ***obveznosti podjetij, da sprejmejo in uveljavijo načrt za prehod za blažitev podnebnih sprememb, katerega cilj je po najboljših močeh zagotoviti, da sta poslovni model in strategija podjetja združljiva s preходом na trajnostno gospodarstvo in omejitev globalnega segrevanja na 1,5 °C v skladu s Pariškim sporazumom.***

■

2. Ta direktiva ni podlaga za znižanje ravni varstva človekovih pravic, pravic ***na področju zaposlovanja in socialnih pravic***, varstva okolja ali varstva podnebja, ki jo določajo nacionalno pravo držav članic ***ali kolektivne pogodbe, veljavne*** v času sprejetja te direktive.
3. Ta direktiva ne posega v obveznosti na področjih človekovih pravic, ***pravic na področju zaposlovanja in socialnih pravic ter*** varstva okolja in podnebnih sprememb iz drugih zakonodajnih aktov Unije. Če je določba te direktive v nasprotju z določbo drugega zakonodajnega akta Unije, ki sledi istim ciljem in določa širše ali bolj specifične obveznosti, v obsegu nasprotja prevlada določba tega drugega zakonodajnega akta Unije in se uporabljajo za navedene specifične obveznosti.

Člen 2

Področje uporabe

1. Ta direktiva se uporablja za podjetja, ki so ustanovljena v skladu z zakonodajo države članice in izpolnjujejo enega od naslednjih pogojev:
 - (a) podjetje je imelo v povprečju v zadnjem poslovnem letu, za katero so bili ***ali bi morali biti sprejeti*** letni računovodski izkazi, več kot 1000 zaposlenih in več kot 450 000 000 EUR svetovnega čistega prihodka;
 - (b) podjetje ni doseglo pragov iz točke (a), vendar je ***končna matična družba skupine, ki*** v zadnjem poslovnem letu, za katero so bili ***ali bi morali biti sprejeti konsolidirani*** letni računovodski izkazi, ***te pragove dosegla***;

- (c) *podjetje je v Uniji sklenilo franšizne ali licenčne pogodbe v zameno za plačilo licenčnin z neodvisnimi tretjimi družbami ali je končna matična družba skupine, ki je sklenila take pogodbe, kadar te pogodbe zagotavljajo skupno identiteto, skupen poslovni koncept in uporabo enotnih poslovnih metod ter kadar so te licenčnine v zadnjem poslovnem letu, za katero so bili ali bi morali biti sprejeti letni računovodski izkazi, znašale več kot 22 500 000 EUR, in pod pogojem, da je podjetje v zadnjem poslovnem letu, za katero so bili ali bi morali biti sprejeti letni računovodski izkazi, imelo več kot 80 000 000 EUR svetovnega čistega prihodka ali je končna matična družba skupine, ki je imela tak prihodek.*

2. Ta direktiva se uporablja tudi za podjetja, ki so ustanovljena v skladu z zakonodajo tretje države in izpolnjujejo enega od naslednjih pogojev:

- (a) podjetje je v poslovnem letu, ki je leto pred zadnjim poslovnim letom, v Uniji ustvarilo čisti prihodek v višini več kot 450 000 000 EUR;
- (b) *podjetje ni doseglo praga iz točke (a), vendar je končna matična družba skupine, ki je na konsolidirani podlagi v poslovnem letu, ki je leto pred zadnjim poslovnim letom, ta prag dosegla;*
- (c) *podjetje je v Uniji sklenilo franšizne ali licenčne pogodbe v zameno za plačilo licenčnin z neodvisnimi tretjimi družbami ali je končna matična družba skupine, ki je sklenila take pogodbe, kadar te pogodbe zagotavljajo skupno identiteto, skupni poslovni koncept in uporabo enotnih poslovnih metod ter kadar so te licenčnine v Uniji v poslovnem letu, ki je leto pred zadnjim poslovnim letom, znašale več kot 22 500 000 EUR, in pod pogojem, da je podjetje v Uniji v poslovnem letu, ki je leto pred zadnjim poslovnim letom, ustvarilo čisti prihodek v višini več kot 80 000 000 EUR ali je končna matična družba skupine, ki je ustvarila tak prihodek.*

3. *Kadar je glavna dejavnost končne matične družbe to, da ima delnice v operativnih hčerinskih družbah, in ne sprejema upravljavskih, operativnih ali finančnih odločitev, ki vplivajo na skupino ali eno ali več njenih hčerinskih družb, je lahko izvzeta iz izpolnjevanja obveznosti na podlagi te direktive. Za to izvzetje velja pogoj, da je ena od hčerinskih družb končne matične družbe s sedežem v Uniji imenovana za izpolnjevanje obveznosti iz členov 6 do 16 in člena 22 v imenu končne matične družbe, vključno z obveznostmi končne matične družbe v zvezi z dejavnostmi njenih hčerinskih družb. V takem primeru se imenovani hčerinski družbi zagotovijo vsa potrebna sredstva in pravna pooblastila za učinkovito izpolnjevanje navedenih obveznosti, zlasti za zagotovitev, da imenovana hčerinska družba od družb skupine pridobi ustrezne informacije in dokumente za izpolnjevanje obveznosti končne matične družbe na podlagi te direktive.*

Končna matična družba mora za izvzetje iz prvega pododstavka tega odstavka v skladu s členom 24 zaprositi pri pristojnem nadzornem organu, da se oceni, ali so izpolnjeni pogoji iz prvega pododstavka tega odstavka. Kadar so pogoji izpolnjeni, pristojni nadzorni organ odobri izvzetje. Kadar je ustrezno, tak organ o prošnji in nato o svoji odločitvi ustrezno obvesti pristojni nadzorni organ države članice, v kateri ima imenovana hčerinska družba sedež.

Končna matična družba je skupaj z imenovano hčerinsko družbo odgovorna za to, če slednja ne izpolni svojih obveznosti v skladu s prvim pododstavkom tega odstavka.

4. Za namene odstavka 1 se število zaposlenih s krajšim delovnim časom izračuna na podlagi ekvivalenta polnega delovnega časa. Delavci, zaposleni pri agencijah za zagotavljanje začasnega dela, ***in drugi delavci z nestandardnimi oblikami zaposlitve, pod pogojem, da izpolnjujejo merila za opredelitev statusa delavca, ki jih je določilo Sodišče Evropske unije,*** se pri izračunu števila zaposlenih upoštevajo, kot če bi bili delavci, neposredno zaposleni v podjetju za isto obdobje.

5. ***Kadar podjetje izpolnjuje pogoje iz odstavka 1 ali 2, se ta direktiva uporablja le, če so ti pogoji izpolnjeni v dveh zaporednih poslovnih letih. Ta direktiva se ne uporablja več za podjetje iz odstavka 1 ali 2, kadar pogoji iz odstavka 1 ali 2 niso več izpolnjeni za vsako od zadnjih dveh zadevnih poslovnih let.***
6. Kar zadeva podjetja iz odstavka 1, je za urejanje zadev iz te direktive pristojna država članica, v kateri je registrirani sedež podjetja.
7. ***Kar zadeva podjetje iz odstavka 2, je za urejanje zadev iz te direktive pristojna država članica, v kateri ima podjetje podružnico. Če podjetje nima podružnice v nobeni državi članici ali ima podružnice v različnih državah članicah, je za urejanje zadev, zajetih v tej direktivi, pristojna država članica, v kateri je podjetje v poslovnem letu, ki je leto pred zadnjim poslovnim letom, ustvarilo največ svojega čistega prihodka v Uniji.***

8. ***Ta direktiva se ne uporablja za AIS, kot so opredeljeni v členu 4(1), točka (a), Direktive 2011/61/EU Evropskega parlamenta in Sveta³¹, ali za kolektivne naložbene podjeme za vlaganja v prenosljive vrednostne papirje (KNPVP) v smislu člena 1(2) Direktive 2009/65/ES Evropskega parlamenta in Sveta³².***

Člen 3

Opredelitev pojmov

1. V tej direktivi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:
- (a) „podjetje“ pomeni kar koli od naslednjega:
- (i) pravna oseba, ustanovljena kot ena od pravnih oblik iz ***prilog I in II*** k Direktivi 2013/34/EU;

³¹ ***Direktiva 2011/61/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2011 o upraviteljih alternativnih investicijskih skladov in spremembah direktiv 2003/41/ES in 2009/65/ES ter uredb (ES) št. 1060/2009 in (EU) št. 1095/2010 (UL L 174, 1.7.2011, str. 1)***

³² ***Direktiva 2009/65/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o usklajevanju zakonov in drugih predpisov o kolektivnih naložbenih podjemih za vlaganja v prenosljive vrednostne papirje (KNPVP) (UL L 302, 17.11.2009, str. 32).***

- (ii) pravna oseba, ustanovljena v skladu s pravom tretje države v obliki, primerljivi s tistimi iz prilog I in II k **■** Direktivi **2013/34/EU**;

■

- (iii) regulirano finančno podjetje, ne glede na njegovo pravno obliko, ki je:
- kreditna institucija, kakor je opredeljena v členu 4(1), točka 1, Uredbe (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta³³;
 - investicijsko podjetje, kakor je opredeljeno v členu 4(1), točka 1, Direktive 2014/65/EU Evropskega parlamenta in Sveta³⁴;

³³ Uredba (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o bonitetnih zahtevah za kreditne institucije in investicijska podjetja ter o spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 (UL L 176, 27.6.2013, str. 1).

³⁴ Direktiva 2014/65/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o trgih finančnih instrumentov ter spremembi Direktive 2002/92/ES in Direktive 2011/61/EU (UL L 173, 12.6.2014, str. 349).

- upravitelj alternativnih investicijskih skladov (UAIS), kakor je opredeljen v členu 4(1), točka (b), Direktive 2011/61/EU, vključno z upraviteljem evropskih skladov tveganega kapitala (EuVECA) iz Uredbe (EU) št. 345/2013 Evropskega parlamenta in Sveta³⁵, upraviteljem evropskih skladov za socialno podjetništvo (EuSEF) iz Uredbe (EU) št. 346/2013 Evropskega parlamenta in Sveta³⁶ in upraviteljem evropskih dolgoročnih investicijskih skladov (ELTIF) v skladu z Uredbo (EU) 2015/760 Evropskega parlamenta in Sveta³⁷;

³⁵ *Uredba (EU) št. 345/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2013 o evropskih skladih tveganega kapitala (UL L 115, 25.4.2013, str. 1).*

³⁶ *Uredba (EU) št. 346/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2013 o evropskih skladih za socialno podjetništvo (UL L 115, 25.4.2013, str. 18).*

³⁷ *Uredba (EU) 2015/760 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2015 o evropskih dolgoročnih investicijskih skladih (UL L 123, 19.5.2015, str. 98).*

- družba za upravljanje, kakor je opredeljena v členu 2(1), točka (b), Direktive 2009/65/ES;
- zavarovalnica, kakor je opredeljena v členu 13, točka 1, Direktive 2009/138/ES Evropskega parlamenta in Sveta³⁸;
- pozavarovalnica, kakor je opredeljena v členu 13, točka 4, Direktive 2009/138/ES;

³⁸ Direktiva 2009/138/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti zavarovanja in pozavarovanja (Solventnost II) (UL L 335, 17.12.2009, str. 1).

- institucija za poklicno pokojninsko zavarovanje, *ki spada na področje uporabe* Direktive (EU) 2016/2341 *v skladu s členom 2 navedene direktive, razen če se je država članica odločila, da navedene direktive v celoti ali delno ne bo uporabljala za te institucije za poklicno pokojninsko zavarovanje v skladu s členom 5 navedene direktive;*

I

- centralna nasprotna stranka, kakor je opredeljena v členu 2, točka 1, Uredbe (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta³⁹;

³⁹ Uredba (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o izvedenih finančnih instrumentih OTC, centralnih nasprotnih strankah in repozitorijih sklenjenih poslov (UL L 201, 27.7.2012, str. 1).

- centralna depotna družba, kakor je opredeljena v členu 2(1), točka 1, Uredbe (EU) št. 909/2014 Evropskega parlamenta in Sveta⁴⁰;
- namenska družba zavarovalnice ali pozavarovalnice, ki je pridobila dovoljenje v skladu s členom 211 Direktive 2009/138/ES;
- subjekt s posebnim namenom pri listinjenju, kakor je opredeljen v členu 2, točka 2, Uredbe (EU) 2017/2402 Evropskega parlamenta in Sveta⁴¹;

⁴⁰ Uredba (EU) št. 909/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o izboljšanju ureditve poravnave vrednostnih papirjev v Evropski uniji in o centralnih depotnih družbah ter o spremembi direktiv 98/26/ES in 2014/65/EU ter Uredbe (EU) št. 236/2012 (UL L 257, 28.8.2014, str. 1).

⁴¹ Uredba (EU) 2017/2402 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2017 o določitvi splošnega okvira za listinjenje in o vzpostavitvi posebnega okvira za enostavno, pregledno in standardizirano listinjenje ter o spremembah direktiv 2009/65/ES, 2009/138/ES in 2011/61/EU ter uredb (ES) št. 1060/2009 in (EU) št. 648/2012 (UL L 347, 28.12.2017, str. 35).

- *finančni holding, kakor je opredeljen v členu 4(1), točka 20, Uredbe (EU) št. 575/2013*, zavarovalni holding, kakor je opredeljen v členu 212(1), točka (f), Direktive 2009/138/ES, ali mešani finančni holding, kakor je opredeljen v členu 212(1), točka (h), Direktive 2009/138/ES, ki je del zavarovalniške skupine, nad katero se izvaja nadzor na ravni skupine na podlagi člena 213 navedene direktive in ki ni izvzeta iz nadzora skupin na podlagi člena 214(2) Direktive 2009/138/ES;
- plačilna institucija iz člena 1(1), točka (d), Direktive (EU) 2015/2366 Evropskega parlamenta in Sveta⁴²;

⁴² Direktiva (EU) 2015/2366 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o plačilnih storitvah na notranjem trgu, spremembah direktiv 2002/65/ES, 2009/110/ES ter 2013/36/EU in Uredbe (EU) št. 1093/2010 ter razveljavitvi Direktive 2007/64/ES (UL L 337, 23.12.2015, str. 35).

- institucija za izdajo elektronskega denarja, kakor je opredeljena v členu 2, točka 1, Direktive 2009/110/ES Evropskega parlamenta in Sveta⁴³;
- ponudnik storitev množičnega financiranja, kakor je opredeljen v členu 2(1), točka (e), Uredbe (EU) 2020/1503 Evropskega parlamenta in Sveta⁴⁴;
- ponudnik storitev v zvezi s kriptosredstvi, kakor je opredeljen v členu 3(1), točka 15, Uredbe (EU) 2023/1114 Evropskega parlamenta in Sveta⁴⁵, kadar opravlja eno ali več storitev v zvezi s kriptosredstvi, kot so opredeljene v členu 3(1), točka 16, navedene uredbe;

I

⁴³ Direktiva 2009/110/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. septembra 2009 o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti ter nadzoru skrbnega in varnega poslovanja institucij za izdajo elektronskega denarja ter o spremembah direktiv 2005/60/ES in 2006/48/ES in razveljavitvi Direktive 2000/46/ES (UL L 267, 10.10.2009, str. 7).

⁴⁴ Uredba (EU) 2020/1503 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. oktobra 2020 o evropskih ponudnikih storitev množičnega financiranja za podjetnike ter spremembi Uredbe (EU) 2017/1129 in Direktive (EU) 2019/1937 (UL L 347, 20.10.2020, str. 1).

⁴⁵ Uredba (EU) 2023/1114 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. maja 2023 o trgih kriptosredstev in spremembi uredb (EU) št. 1093/2010 in (EU) št. 1095/2010 ter direktiv 2013/36/EU in (EU) 2019/1937 (UL L 150, 9.6.2023, str. 40).

- (b) „negativni vpliv na okolje“ pomeni negativni vpliv na okolje, ki je posledica kršitve **■** prepovedi in *obveznosti iz dela I, oddelek 1, točki 15 in 16, ter dela II priloge k tej direktivi, ob upoštevanju nacionalne zakonodaje, povezane z določbami instrumentov iz navedenih točk*;
- (c) „negativni vpliv na človekove pravice“ pomeni **■** vpliv na **■** osebe, ki je posledica:
- (i) *zlorabe ene od človekovih pravic iz dela I, oddelek 1, priloge k tej direktivi, saj so te človekove pravice zapisane v mednarodnih instrumentih iz dela I, oddelek 2, priloge k tej direktivi*;
 - (ii) *zlorabe človekove pravice, ki ni navedena v delu I, oddelek 2, priloge k tej direktivi, vendar je zapisana v instrumentih o človekovih pravicah iz dela I, oddelek 2, priloge k tej direktivi, če:*
 - *podjetje ali pravni subjekt lahko zlorabi človekovo pravico*;

- *zloraba človekove pravice neposredno škoduje pravnim interesom, zaščitenim z instrumenti o človekovih pravicah iz dela I, oddelek 2, priloge k tej direktivi, in*
 - *bi podjetje lahko razumno predvidelo tveganje, da bi bila taka človekova pravica lahko prizadeta, ob upoštevanju okoliščin posameznega primera, vključno z naravo in obsegom poslovnih dejavnosti podjetja in njegove verige dejavnosti, značilnostmi gospodarskega sektorja ter geografskim in operativnim okvirom;*
- (d) *„negativni vpliv“ pomeni negativni vpliv na okolje ali negativni vpliv na človekove pravice;*
- (e) *„hčerinska družba“ pomeni pravno osebo, **kakor je opredeljena v členu 2, točka 10, Direktive 2013/34/EU, in pravno osebo**, prek katere se izvaja dejavnost „odvisnega podjetja“, kakor je opredeljeno v členu 2(1), točka (f), Direktive 2004/109/ES Evropskega parlamenta in Sveta⁴⁶;*

I

⁴⁶ Direktiva 2004/109/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. decembra 2004 o uskladitvi zahtev v zvezi s preglednostjo informacij o izdajateljih, katerih vrednostni papirji so sprejeti v trgovanje na reguliranem trgu, in o spremembah Direktive 2001/34/ES (UL L 390, 31.12.2004, str. 38).

- (f) „poslovni *partner*“ pomeni *subjekt*,
- (i) s katerim ima podjetje trgovinski sporazum, *povezan s poslovanjem, izdelki ali storitvami podjetja, ali za katerega podjetje opravlja storitve na podlagi točke (g) („neposredni poslovni partner“)* ali
 - (ii) ki *ni neposredni poslovni partner, vendar* opravlja poslovne dejavnosti, *povezane s poslovanjem*, izdelki ali storitvami podjetja (*„posredni poslovni partner“*);

I

- (g) „veriga dejavnosti“ pomeni:

- (i) *dejavnosti poslovnih partnerjev podjetja, ki so višje v verigi, povezane s proizvodnjo blaga ali opravljanjem storitev s strani podjetja, vključno z načrtovanjem, pridobivanjem, proizvodnjo, prevozom, skladiščenjem in dobavo surovin, izdelkov ali delov izdelkov ter razvojem izdelka ali storitve, in*

- (ii) *dejavnosti poslovnih partnerjev podjetja, ki so nižje v verigi, povezane z distribucijo, prevozom in skladiščenjem izdelka tega podjetja, kadar poslovni partnerji izvajajo te dejavnosti za podjetje ali v imenu podjetja, z izjemo distribucije, prevoza in skladiščenja izdelka, za katerega velja nadzor izvoza na podlagi Uredbe (EU) 2021/821 ali nadzor izvoza orožja, streliva ali vojaških sredstev po odobritvi izvoza izdelka;*
- (h) „preverjanje, ki ga opravi neodvisna tretja oseba“ pomeni preverjanje, ali podjetje oziroma deli njegove **■** verige *dejavnosti* izpolnjujejo zahteve glede človekovih pravic in okolja iz te direktive, opravi pa ga *strokovnjak*, ki je *objektiven, popolnoma* neodvisen od podjetja, ni v nasprotju interesov *in je brez zunanjih vplivov*, ima izkušnje in kompetence na področjih okolja *ali* človekovih pravic *glede na naravo negativnega učinka* ter je odgovoren za kakovost in zanesljivost *preverjanja*;

- (i) „MSP“ pomeni mikro, malo ali srednje podjetje, ne glede na njegovo pravno obliko, ki ni del velike skupine, v skladu z opredelitvami teh pojmov v členu 3(1), (2), (3) in (7) Direktive 2013/34/EU;
- (j) „pobuda industrije ***ali večdeležniška pobuda***“ pomeni kombinacijo prostovoljnih postopkov, orodij in mehanizmov skrbnega pregleda¹, ki jih razvijejo in nadzorujejo vlade, industrijska združenja, ***zainteresirane organizacije, vključno z organizacijami civilne družbe***, ali skupine ***ali njihove kombinacije, pri katerih lahko podjetja sodelujejo v podporo izvajanju obveznosti skrbnega pregleda***;
- (k) „pooblaščen zastopnik“ pomeni fizično ali pravno osebo s prebivališčem ali sedežem v Uniji, ki ima pooblastilo podjetja v smislu točke (a)(ii), da deluje v njegovem imenu v zvezi z izpolnjevanjem obveznosti podjetja na podlagi te direktive;

- (l) „resni negativni vpliv“ pomeni negativni vpliv ■ , ki je posebno velik *po svoji naravi, kot je vpliv, ki predstavlja nevarnost za življenje, zdravje in svobodo ljudi*, ali po *svojem dosegu, obsegu ali nepopravljivosti ob upoštevanju njegove resnosti, vključno s številom posameznikov, ki so ali bodo morda prizadeti, obsegom, v katerem je ali bo morda poškodovano oziroma drugače prizadeto okolje, stopnjo nepopravljivosti in omejitve pri zmožnosti za vzpostavitev stanja, enakovrednega predhodnemu, za prizadete posameznike ali okolje, v razumnem časovnem obdobju*;
- (m) „čisti prihodek“ pomeni:
- (i) „čisti prihodek“, kakor je opredeljen v členu 2, točka 5, Direktive 2013/34/EU, ali ■

- (ii) kadar podjetje uporablja mednarodne računovodske standarde, sprejete na podlagi Uredbe (ES) št. 1606/2002 Evropskega parlamenta in Sveta⁴⁷, ali je podjetje v smislu točke (a)(ii), prihodek, kakor je opredeljen v okviru računovodskega poročanja ali v smislu tega okvira, na podlagi katerega se pripravijo računovodski izkazi podjetja;
- (n) „deležniki“ pomeni zaposlene v podjetju, zaposlene v njegovih hčerinskih družbah, ***sindikate in predstavnike delavcev ter potrošnike*** in druge posameznike, skupine, skupnosti ali subjekte, na pravice ali interese katerih vplivajo ali bi lahko vplivali izdelki, storitve in dejavnosti tega podjetja, njegovih hčerinskih družb in **poslovnih partnerjev, vključno z zaposlenimi pri poslovnih partnerjih podjetja in njihovimi sindikati in predstavniki delavcev, nacionalnimi institucijami za človekove pravice in okolje, organizacijami civilne družbe, katerih namen vključuje varstvo okolja, ter zakonitimi predstavniki teh posameznikov, skupin, skupnosti ali subjektov;**

⁴⁷ Uredba (ES) št. 1606/2002 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. julija 2002 o uporabi mednarodnih računovodskih standardov (UL L 243, 11.9.2002, str. 1).

- (o) „ustrezni **ukrepi**“ pomeni **ukrepe**, s **katerimi** se lahko dosežejo cilji skrbnega pregleda z **učinkovitim obravnavanjem negativnih vplivov, in sicer skladno s** stopnjo resnosti in verjetnostjo negativnega vpliva, ter ki so razumno na voljo podjetju, ob upoštevanju okoliščin posameznega primera, vključno z ***naravo in obsegom negativnega vpliva in zadevnimi dejavniki tveganja***;
- (p) „poslovni odnos“ pomeni odnos podjetja s poslovnim partnerjem;
- (q) „matična družba“ pomeni družbo, ki ima pod nadzorom eno ali več odvisnih družb;
- (r) „končna matična družba“ pomeni matično družbo, ki neposredno ali posredno nadzoruje eno ali več hčerinskih družb v skladu z merili iz člena 22(1) do (5) Direktive 2013/34/EU ter ni pod nadzorom druge družbe;

- (s) *„skupina družb“ ali „skupina“ pomeni matično družbo in vse njene hčerinske družbe;*
- (t) *„poprava škode“ pomeni vzpostavitev stanja prizadete osebe ali oseb, skupnosti ali okolja, ki je enako ali čim bližje stanju, v katerem bi bili, če do dejanskega negativnega vpliva ne bi prišlo, sorazmerno z vključenostjo podjetja v negativni vpliv, vključno s finančnim ali nefinančnim nadomestilom, ki ga podjetje zagotovi osebi ali osebam, ki jih je prizadel dejanski negativni vpliv, in po potrebi povračilom stroškov, ki so jih imeli javni organi za morebitne potrebne popravne ukrepe;*
- (u) *„dejavniki tveganja“ pomeni dejstva, razmere ali okoliščine, ki se nanašajo na resnost in verjetnost negativnega vpliva, vključno z dejavniki tveganja na ravni podjetja, poslovnih dejavnosti, geografskimi in kontekstualnimi dejstvi, razmerami ali okoliščinami, dejstvi, razmerami ali okoliščinami na ravni produktov in storitev ter sektorskimi dejstvi, razmerami ali okoliščinami;*

- (v) *„resnost negativnega vpliva“ pomeni doseg, obseg ali nepopravljivost negativnega vpliva ob upoštevanju njegove resnosti, vključno s številom posameznikov, ki so ali bodo morda prizadeti, obsegom, v katerem je ali bo morda poškodovano oziroma drugače prizadeto okolje, stopnjo nepopravljivosti in omejitve pri zmožnosti za vzpostavitev stanja, enakovrednega predhodnemu, za prizadete posameznike ali okolje, v razumnem časovnem obdobju.*

2. *Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejetje delegiranih aktov v skladu s členom 34 v zvezi s spremembami priloge k tej direktivi:*

- (a) *z dodajanjem sklicevanj na člene mednarodnih instrumentov, ki so jih ratificirale vse države članice in spadajo na področje uporabe posebne pravice, prepovedi ali obveznosti v zvezi z varstvom človekovih pravic, temeljnih svoboščin in okolja iz priloge k tej direktivi;*
- (b) *po potrebi s spremembo sklicevanj na mednarodne instrumente iz priloge k tej direktivi zaradi spremembe, nadomestitve ali razveljavitve takih instrumentov;*
- (c) *v skladu z razvojem dogodkov v ustreznih mednarodnih forumih v zvezi z instrumenti iz dela 1, oddelek 2, priloge k tej direktivi:*
- (i) *z nadomestitvijo sklicevanj na navedene instrumente s sklicevanji na nove instrumente, ki zajemajo isto vsebino in so jih ratificirale vse države članice, ali*
- (ii) *z dodajanjem sklicevanj na nove instrumente, ki zajemajo isto vsebino kot navedeni instrumenti in so jih ratificirale vse države članice.*

Člen 4

Stopnja harmonizacije

- 1. Brez poseganja v člen 1(2) in (3) države članice v svoje nacionalno pravo ne uvedejo določb na področju, ki ga ureja ta direktiva, ki določajo obveznosti glede skrbnega pregleda na področju človekovih pravic in okolja, ki se razlikujejo od obveznosti iz člena 8(1) in (2), člena 10(1) in člena 11(1).**
- 2. Ne glede na odstavek 1 ta direktiva državam članicam ne preprečuje, da v svoje nacionalno pravo uvedejo strožje določbe, ki se razlikujejo od tistih, ki so določene v določbah, ki niso člena 8(1) in (2), člen 10(1) in člen 11(1), ali določbe, ki so bolj specifične v smislu cilja ali zajetega področja, da bi dosegle drugačno raven varstva človekovih, zaposlitvenih in socialnih pravic ter okolja ali podnebja.**

Člen 5
Skrbni pregled

1. Države članice zagotovijo, da podjetja izvajajo skrbni pregled človekovih pravic in okolja ***na podlagi tveganja***, kot je določeno v členih 7 do 16 („skrbni pregled“), z izvajanjem naslednjih ukrepov:
 - (a) vključitvijo skrbnega pregleda v svoje politike in ***sisteme obvladovanja tveganja*** v skladu s členom 7;
 - (b) prepoznavanjem ***in ocenjevanjem*** dejanskih ali morebitnih negativnih vplivov v skladu s členom 8 ***ter po potrebi prednostnim razvrščanjem dejanskih in morebitnih negativnih vplivov v skladu s členom 9***;
 - (c) preprečevanjem in ublažitvijo morebitnih negativnih vplivov ter odpravo dejanskih negativnih vplivov in čim večjim zmanjšanjem njihovega obsega v skladu s členoma 10 in 11;
 - (d) ***zagotavljanjem poprave dejanskih negativnih vplivov v skladu s členom 12***;

- (e) *izvajanjem smiselnega sodelovanja z deležniki v skladu s členom 13;*
- (f) vzpostavitvijo in ohranjanjem *mehanizma uradnega obveščanja in* pritožbenega postopka v skladu s členom 14;
- (g) spremljanjem učinkovitosti svoje politike in ukrepov skrbnega pregleda v skladu s členom 15;
- (h) javnim komuniciranjem o skrbnem pregledu v skladu s členom 16.

2. Države članice zagotovijo, da imajo podjetja za namene skrbnega pregleda pravico do izmenjave virov in informacij znotraj svojih skupin podjetij ter z drugimi pravnimi subjekti.

3. *Države članice zagotovijo, da poslovni partnerji niso zavezani, da podjetju, ki izpolnjuje obveznosti iz te direktive, razkrijejo informacije, ki so poslovne skrivnosti, kot so opredeljene v členu 2, točka 1, Direktive (EU) 2016/943, brez poseganja v razkritje identitete neposrednih in posrednih poslovnih partnerjev ali bistvenih informacij, potrebnih za prepoznavanje dejanskih ali morebitnih negativnih vplivov, kadar je to potrebno in ustrezno utemeljeno za to, da podjetje izpolnjuje obveznosti skrbnega pregleda. To ne posega v možnost poslovnih partnerjev, da varujejo svoje poslovne skrivnosti prek mehanizmov, vzpostavljenih z Direktivo (EU) 2016/943. Poslovni partnerji niso nikoli zavezani k razkritju tajnih podatkov ali drugih informacij, katerih razkritje bi ogrozilo bistvene interese državne varnosti.*

4. *Države članice od podjetij zahtevajo, da dokumentacijo o ukrepih, izvedenih za izpolnjevanje svojih obveznosti skrbnega pregleda za namene dokazovanja skladnosti, vključno z dokazili, hranijo vsaj pet let od trenutka, ko je bila taka dokumentacija pripravljena ali pridobljena.*

Če po izteku obdobja hrambe iz prvega pododstavka teče sodni ali upravni postopek v skladu s to direktivo, se obdobje hrambe podaljša do zaključka zadeve.

Člen 6

Podpora pri skrbnem pregledu na ravni skupine

1. *Države članice zagotovijo, da lahko matične družbe, ki spadajo na področje uporabe te direktive, izpolnjujejo obveznosti iz členov 7 do 11 in člena 22 v imenu podjetij, ki so hčerinske družbe teh matičnih družb in spadajo na področje uporabe te direktive, če to zagotovi učinkovito skladnost. To ne posega v dejstvo, da nadzorni organi v skladu s členom 25 izvajajo pooblastila nad hčerinskimi družbami, in v njihovo civilno odgovornost v skladu s členom 29.*

2. *Za izpolnjevanje obveznosti skrbnega pregleda iz členov 7 do 16 s strani matične družbe v skladu z odstavkom 1 tega člena veljajo vsi naslednji pogoji:*

- (a) hčerinska in matična družba druga drugi zagotavljata vse potrebne informacije in sodelujeta pri izpolnjevanju obveznosti, ki izhajajo iz te direktive;***
- (b) hčerinska družba upošteva politiko skrbnega pregleda matične družbe, ki je ustrezno prilagojena, da se zagotovi izpolnjevanje obveznosti iz člena 7(1) v zvezi s hčerinsko družbo;***
- (c) hčerinska družba vključi skrbni pregled v vse svoje politike in sisteme obvladovanja tveganja v skladu s členom 7, pri čemer jasno opiše, katere obveznosti mora izpolnjevati matična družba, in o tem po potrebi obvesti ustrezne deležnike;***

- (d) hčerinska družba po potrebi še naprej sprejema ustrezne ukrepe v skladu s členoma 10 in 11 ter izvaja svoje obveznosti v skladu s členoma 12 in 13;*
- (e) hčerinska družba po potrebi zahteva pogodbeno zagotovila od neposrednega poslovnega partnerja v skladu s členom 10(2), točka (b), ali členom 11(3), točka (c), zahteva pogodbeno zagotovila od posrednega poslovnega partnerja v skladu s členom 10(4) ali 11(5) ter začasno prekine ali preneha poslovni odnos v skladu s členom 10(6) ali 11(7).*

3. Kadar matična družba izpolni obveznost iz člena 22 v imenu hčerinske družbe v skladu z odstavkom 1 tega člena, hčerinska družba izpolnjuje obveznosti iz člena 22 v skladu z načrtom prehoda matične družbe za blažitev podnebnih sprememb, ki je ustrezno prilagojen njenemu poslovnemu modelu in strategiji.

Člen 7

Vključevanje skrbnega pregleda v politike *in sisteme obvladovanja tveganja v podjetju*

1. Države članice zagotovijo, da podjetja vključijo skrbni pregled v vse svoje *zadevne* politike in *sisteme obvladovanja tveganja in* da imajo vzpostavljeno politiko skrbnega pregleda, *ki zagotavlja skrbni pregled na podlagi tveganja.*

I

2. *Politika skrbnega pregleda iz odstavka 1 se oblikuje po predhodnem posvetovanju z zaposlenimi v podjetju in njihovimi predstavniki ter vsebuje vse naslednje:*
 - (a) *opis pristopa podjetja k skrbnemu pregledu, tudi dolgoročnega;*
 - (b) *kodeks ravnanja, v katerem so opisana pravila in načela, ki jih morajo upoštevati v podjetju in hčerinskih družbah ter neposredni ali posredni poslovni partnerji podjetja, v skladu s členom 10(2), točka (b), členom 10(4), členom 11(3), točka (c), ali členom 11(5), in*

(c) *opis postopkov, vzpostavljenih za vključitev skrbnega pregleda v zadevne politike podjetja in za izvajanje skrbnega pregleda, vključno z ukrepi za preverjanje skladnosti s kodeksom ravnanja iz točke (b) in za razširitev uporabe tega kodeksa na poslovne partnerje.*

3. Države članice zagotovijo, da podjetja *posodobijo* svoje politike skrbnega pregleda *brez nepotrebnega odlašanja po vsaki bistveni spremembi ter jih pregledajo in po potrebi posodobijo vsaj vsakih 24 mesecev.*

Za namene iz prvega pododstavka podjetja upoštevajo negativne vplive, ki so že bili prepoznani v skladu s členom 8, ter ustrezne ukrepe, sprejete za obravnavanje takih negativnih vplivov v skladu s členoma 10 in 11, ter rezultate ocen, izvedenih v skladu s členom 15.

Člen 8

Prepoznavanje *in ocenjevanje* dejanskih in morebitnih negativnih vplivov

1. Države članice zagotovijo, da podjetja sprejmejo ustrezne ukrepe, s katerimi v skladu s *tem členom* prepoznajo *in ocenijo* dejanske in morebitne negativne vplive, ki izhajajo iz njihovega poslovanja ali poslovanja njihovih hčerinskih družb in – kadar so povezani z njihovimi verigami dejavnosti – poslovanja njihovih poslovnih partnerjev.
2. *Kot del obveznosti iz odstavka 1 podjetja ob upoštevanju ustreznih dejavnikov tveganja sprejmejo ustrezne ukrepe za:*
 - (a) *evidentiranje svojega poslovanja, poslovanja svojih hčerinskih družb in, če so te povezane z njihovimi verigami dejavnosti, svojih poslovnih partnerjev, da se prepoznajo splošna področja, na katerih bodo negativni vplivi najverjetnejši in najresnejši;*
 - (b) *izvajanje – na podlagi rezultatov evidentiranja iz točke (a) – poglobljenega ocenjevanja svojega poslovanja, poslovanja svojih hčerinskih družb in, če so te povezane z njihovimi verigami dejavnosti, svojih poslovnih partnerjev na področjih, na katerih je bilo prepoznano, da bodo negativni vplivi najverjetnejši in najresnejši.*

3. Države članice zagotovijo, da lahko podjetja za namene prepoznavanja *in ocenjevanja* negativnih vplivov iz odstavka 1, po potrebi na podlagi kvantitativnih in kvalitativnih informacij, uporabljajo ustrezne vire, vključno z neodvisnimi poročili in informacijami, zbranimi *prek mehanizma uradnega obveščanja* in v pritožbenem postopku iz člena 14. ■
4. *Kadar je mogoče informacije, potrebne za poglobljeno oceno v skladu z odstavkom 2, točka (b), pridobiti od poslovnih partnerjev na različnih ravneh verige dejavnosti, podjetje da prednost zahtevanju takih informacij, kadar je to razumno, neposredno od poslovnih partnerjev, kjer je verjetnost, da se bodo pojavili negativni vplivi, največja.*

Člen 9

Prednostno razvrščanje prepoznanih dejanskih in morebitnih negativnih vplivov

- 1. Države članice zagotovijo, da podjetja, kadar vseh prepoznanih negativnih vplivov ni mogoče hkrati in v celoti preprečiti, ublažiti, odpraviti ali čim bolj zmanjšati, prednostno razvrstijo negativne vplive, prepoznane na podlagi člena 8, za izpolnjevanje obveznosti iz člena 10 ali 11.***
- 2. Prednostna razvrstitev iz odstavka 1 temelji na resnosti in verjetnosti negativnih vplivov.***
- 3. Podjetje manj resne in manj verjetne negativne vplive obravnava po tem, ko so bili v skladu s členom 10 oziroma 11 v razumnem času obravnavani najresnejši in najverjetnejši negativni vplivi.***

Člen 10

Preprečevanje morebitnih negativnih vplivov

1. Države članice zagotovijo, da podjetja sprejmejo ustrezne ukrepe, s katerimi v skladu s **členom 9** in **tem členom** preprečijo, ali kadar preprečevanje ni mogoče ali ni takoj mogoče, ustrezno ublažijo morebitne negativne vplive **■**, ki so bili ali bi morali biti prepoznani na podlagi člena 8.

Za določitev ustreznih ukrepov iz prvega pododstavka se ustrezno upošteva:

- (a) *ali lahko morebitni negativni vpliv povzroča samo podjetje; ali ga lahko skupaj povzročita podjetje in hčerinska družba oziroma poslovni partner z dejanji ali opustitvami; ali ga lahko povzroča le poslovni partner podjetja v verigi dejavnosti;*
- (b) *ali do morebitnega negativnega vpliva lahko pride pri poslovanju hčerinske družbe, neposrednega poslovnega partnerja ali posrednega poslovnega partnerja, in*

- (c) *zmožnost podjetja, da vpliva na poslovnega partnerja, ki lahko povzroča ali skupaj povzroča morebitni negativen vpliv.*

2. Podjetja morajo po potrebi sprejeti naslednje *ustrezne* ukrepe:

- (a) *brez odlašanja* pripraviti in izvajati načrt preprečevalnih ukrepov z razumnimi in jasno določenimi roki za *izvajanje ustreznih ukrepov* ter kvalitativnimi in kvantitativnimi kazalniki za merjenje izboljšav, če je to nujno zaradi narave ali zapletenosti ukrepov, ki so potrebni za preprečevanje; *podjetja lahko svoje načrte ukrepov pripravijo v sodelovanju s pobudami industrije ali večdeležniškimi pobudami; načrt preprečevalnih ukrepov se prilagodi poslovanju in verigi dejavnosti podjetij;*
- (b) od *neposrednega* poslovnega partnerja ■ zahtevati pogodbeno zagotovila, da bo zagotavljal skladnost s kodeksom ravnanja podjetja in po potrebi z načrtom preprečevalnih ukrepov, vključno z *vzpostavitvijo* ustreznih pogodbenih zagotovil od njegovih partnerjev, kolikor so njihove dejavnosti del ■ verige *dejavnosti* podjetja; kadar so pogodbeno zagotovila pridobljena, se uporablja odstavek 5;

- (c) izvesti potrebne *finančne ali nefinančne* naložbe, *prilagoditve ali posodobitve*, na primer v *objekte*, proizvodne *ali druge operative* postopke in infrastrukturo■ ;
- (d) *izvesti potrebne spremembe ali izboljšave poslovnega načrta, splošnih strategij in dejavnosti podjetja, vključno z nabavnimi praksami ter praksami zasnove in distribucije;*
- (e) zagotoviti tudi ciljno usmerjeno in sorazmerno podporo za MSP, *ki je poslovni partner podjetja, po potrebi ob upoštevanju virov, znanja in omejitev MSP, vključno z zagotavljanjem ali omogočanjem dostopa do krepitve zmogljivosti, usposabljanja ali posodobitve sistemov upravljanja, ter*, kadar bi skladnost s kodeksom ravnanja ali načrtom preprečevalnih ukrepov ogrozila sposobnost preživetja MSP, *z zagotavljanjem ciljno usmerjene in sorazmerne finančne podpore, kot so neposredno financiranje, posojila z nizko obrestno mero, jamstva neprekinjenega financiranja ali pomoč pri zagotavljanju financiranja;*

- (f) v skladu s pravom Unije, vključno s konkurenčnim pravom, sodelovati z drugimi subjekti, po potrebi tudi za povečanje sposobnosti podjetja **za preprečevanje ali blaženje** negativnih vplivov, zlasti kadar noben drug **ukrep** ni primeren ali učinkovit.

3. *Podjetja lahko po potrebi poleg ukrepov iz odstavka 2 sprejmejo ustrezne ukrepe, kot so v sodelovanju s poslovnim partnerjem obravnavati svoja pričakovanja v zvezi s preprečevanjem in ublažitvijo morebitnih negativnih vplivov ali z zagotavljanjem ali omogočanjem dostopa do krepitve zmogljivosti, usmerjanja ter upravne in finančne podpore, kot so posojila ali financiranje, ob upoštevanju virov, znanja in omejitev poslovnega partnerja.*
4. Kar zadeva morebitne negativne vplive, ki jih z **ustreznimi** ukrepi iz odstavka 2 ni bilo mogoče preprečiti ali ustrezno ublažiti, lahko podjetje **zahteva pogodbeno zagotovila** od posrednega **poslovnega partnerja**, da bi tako doseglo skladnost s kodeksom ravnanja podjetja ali načrtom preventivnih ukrepov. Kadar **so taka pogodbeno zagotovila pridobljena**, se uporablja odstavek 5.

5. Pogodbena zagotovila iz odstavka 2, točka (b), in odstavka 4 ■ spremljajo ustrezni ukrepi za preverjanje skladnosti. Za namene preverjanja skladnosti lahko podjetje uporabi ***preverjanje, ki ga opravi neodvisna tretja oseba, tudi prek pobud industrije ali večdeležniških pobud.***

Kadar se pogodbena zagotovila pridobijo od MSP ali se pogodba sklene z MSP, morajo biti uporabljeni pogoji pošteni, razumni in nediskriminatorni. ***Podjetje oceni tudi, ali bi morali pogodbena zagotovila MSP spremljati ustrezni ukrepi za MSP iz odstavka 2, točka (e).*** Kadar se izvajajo ukrepi za preverjanje skladnosti v zvezi z MSP, podjetje krije stroške preverjanja, ki ga opravi neodvisna tretja oseba. ***Kadar MSP zahteva plačilo vsaj dela stroškov preverjanja, ki ga opravi neodvisna tretja oseba, ali v dogovoru s podjetjem, lahko MSP rezultate takega preverjanja deli z drugimi podjetji.***

6. Kar zadeva morebitne negativne vplive, kot so navedeni v odstavku 1, ki jih z ukrepi iz odstavkov 2, 4 in 5 ni bilo mogoče preprečiti ali ustrezno ublažiti, podjetje v skrajni sili ne sme sklepati novih ali podaljševati obstoječih odnosov s **poslovnim** partnerjem, v zvezi s katerim oziroma v verigi **dejavnosti** katerega je vpliv nastal, in mora, če to dovoljuje pravo, ki ureja njegove odnose, **v skrajni sili** sprejeti naslednje ukrepe:
- (a) ***brez nepotrebnega odlašanja sprejme in izvaja okrepljen načrt preprečevalnih ukrepov za posamezni negativni vpliv z uporabo ali povečanjem pritiska podjetja z začasno prekinitvijo poslovnih odnosov v zvezi z zadevnimi dejavnostmi***, če se upravičeno pričakuje, da bodo ta prizadevanja uspešna; ***načrt ukrepov vključuje poseben in ustrezen časovni okvir za sprejetje in izvajanje vseh ukrepov v njem, v katerem lahko podjetje išče tudi alternativne poslovne partnerje***;
 - (b) ***če ni razumno pričakovati, da bodo ta prizadevanja uspešna, ali če izvajanje okrepljenega načrta preprečevalnih ukrepov ni preprečilo ali ublažilo negativnega vpliva, prekine*** poslovni odnos v zvezi z zadevnimi dejavnostmi, če je morebiten negativni vpliv resen.

Pred začasno ali dokončno prekinitvijo poslovnega odnosa podjetje oceni, ali bi bilo mogoče razumno pričakovati, da bodo negativni vplivi tega dejanja očitno resnejši od negativnega vpliva, ki ga ni bilo mogoče preprečiti ali ustrezno ublažiti. V tem primeru se od podjetja ne zahteva, da začasno ali dokončno prekine poslovni odnos, in lahko pristojnemu nadzornemu organu sporoči ustrezno utemeljene razloge za to odločitev.

Države članice zagotovijo možnost *začasne prekinitve ali* prekinitve poslovnega odnosa v pogodbah, ki jih ureja njihova zakonodaja *v skladu s prvim pododstavkom, razen za pogodbe, pri katerih so stranke zakonsko zavezane, da jih sklenejo.*

Kadar se podjetje odloči začasno ali dokončno prekiniti poslovni odnos, sprejme ukrepe za preprečevanje, ublažitev ali odpravo vplivov začasne ali dokončne prekinitve, o tem v razumnem roku obvesti zadevnega poslovnega partnerja in odločitev redno pregleduje.

Če se podjetje odloči, da ne bo začasno ali dokončno prekinilo poslovnega odnosa na podlagi tega člena, spremlja morebitni negativni vpliv in redno ocenjuje svojo odločitev ter ali so na voljo nadaljnji ustrezni ukrepi.

I

Člen 11

Odprava dejanskih negativnih vplivov

1. Države članice zagotovijo, da podjetja sprejmejo ustrezne ukrepe, s katerimi v skladu s **členom 9 in** tem členom odpravijo dejanske negativne vplive, ki so bili ali bi morali biti prepoznani na podlagi člena 8.

Za določitev ustreznih ukrepov iz prvega pododstavka se ustrezno upošteva:

- (a) ali dejanski negativni vpliv povzroča samo podjetje; ali ga skupaj povzročita podjetje in hčerinska družba oziroma poslovni partner z dejanji ali opustitvami; ali ga povzroča le poslovni partner podjetja v verigi dejavnosti;*
- (b) ali je do dejanskega negativnega vpliva prišlo pri poslovanju hčerinske družbe, neposrednega poslovnega partnerja ali posrednega poslovnega partnerja, ter*
- (c) zmožnost podjetja, da vpliva na poslovnega partnerja, ki je povzročil ali je skupaj povzročil dejanski negativni vpliv.*

2. Kadar negativnega vpliva ni mogoče **takoj** odpraviti, države članice zagotovijo, da podjetja čim bolj zmanjšajo obseg tega vpliva.

3. Podjetja morajo po potrebi sprejeti naslednje **ustrezne ukrepe**:

- (a) nevtraliziranje negativnega vpliva ali čim večje zmanjšanje njegovega obsega ■ ; taki ukrepi morajo biti sorazmerni z **resnostjo** negativnega vpliva ter **vključenostjo** podjetja v negativni vpliv;
- (b) kadar je to nujno, ker negativnega vpliva ni mogoče **takoj** odpraviti, čim prejšnja priprava in izvedba načrta popravljalnih ukrepov z razumnimi in jasno določenimi roki za **izvajanje ustreznih ukrepov** ter kvalitativnimi in kvantitativnimi kazalniki za merjenje izboljšav; **podjetja lahko svoje načrte ukrepov pripravijo v sodelovanju s pobudami industrije ali večdeležniškimi pobudami**; načrt popravljalnih ukrepov se **prilagodi poslovanju in verigam dejavnosti podjetij**;
- (c) od neposrednega **poslovnega** partnerja ■ zahtevati pogodbeno zagotovila, da bo zagotavljal skladnost s kodeksom ravnanja **podjetja** in po potrebi z načrtom popravljalnih ukrepov, vključno z **vzpostavitvijo** ustreznih pogodbenih zagotovil od svojih partnerjev, kolikor so **njihove dejavnosti** del verige **dejavnosti podjetja**; kadar so pogodbeno zagotovila pridobljena, se uporablja odstavek 6;

- (d) izvesti potrebne *finančne ali nefinančne* naložbe, *prilagoditve ali posodobitve*, na primer v *objekte, proizvodne ali druge operativne* postopke in infrastrukturo ;
- (e) *izvesti potrebne spremembe ali izboljšave poslovnega načrta, splošnih strategij in dejavnosti podjetja, vključno z nabavnimi praksami ter praksami zasnove in distribucije;*
- (f) zagotoviti ciljno usmerjeno in sorazmerno podporo za MSP , *ki je poslovni partner* podjetja, *po potrebi ob upoštevanju virov, znanja in omejitev MSP, vključno z zagotavljanjem ali omogočanjem dostopa do krepitve zmogljivosti, usposabljanja ali posodobitve sistemov upravljanja, ter*, kadar bi skladnost s kodeksom ravnanja ali načrtom popravljalnih ukrepov ogrozila sposobnost preživetja MSP, *z zagotavljanjem ciljno usmerjene in sorazmerne finančne podpore, kot so neposredno financiranje, posojila z nizko obrestno mero, jamstva neprekinjenega financiranja ali pomoč pri zagotavljanju financiranja;*

(g) v skladu s pravom Unije, vključno s konkurenčnim pravom, sodelovanje z drugimi subjekti, po potrebi tudi za povečanje sposobnosti podjetja, da odpravi negativni vpliv *ali čim bolj zmanjša obseg takega vpliva*, zlasti kadar noben drug *ukrep* ni primeren ali učinkovit;

(h) *zagotoviti popravo v skladu s členom 12;*

4. *Podjetja lahko po potrebi poleg ukrepov iz odstavka 3 sprejmejo ustrezne ukrepe, kot so v sodelovanju s poslovnim partnerjem obravnavati svoja pričakovanja v zvezi z odpravo dejanskih negativnih vplivov ali čim večjim zmanjšanjem obsega takega vpliva ali z zagotavljanjem ali omogočanjem dostopa do krepitve zmogljivosti, usmerjanja ter upravne in finančne podpore, kot so posojila in financiranje, ob upoštevanju virov, znanja in omejitev poslovnega partnerja.*
5. Kar zadeva dejanske negativne vplive, ki jih z *ustreznimi* ukrepi iz odstavka 3 ni bilo mogoče odpraviti ali ustrezno *čim bolj zmanjšati njihovega obsega*, lahko podjetje *zahteva pogodbeno zagotovila od* posrednega *poslovnega partnerja*, da bi tako doseglo skladnost s kodeksom ravnanja podjetja ali načrtom popravljalnih ukrepov. Kadar *so taka pogodbeno zagotovila pridobljena*, se uporablja odstavek 6.

6. Pogodbena zagotovila iz odstavka 3, točka (c), in odstavka 5 ■ spremljajo ustrezni ukrepi za preverjanje skladnosti. Za namene preverjanja skladnosti lahko podjetje uporabi ***preverjanje, ki ga opravi neodvisna tretja oseba, tudi prek pobud industrije ali večdeležniških pobud.***

Kadar se pogodbena zagotovila pridobijo od MSP ali se pogodba sklene z MSP, morajo biti uporabljeni pogoji pošteni, razumni in nediskriminatorni. ***Podjetje oceni tudi, ali bi morali pogodbena zagotovila z MSP spremljati ustrezni ukrepi za MSP iz odstavka 3, točka (f).*** Kadar se izvajajo ukrepi za preverjanje skladnosti v zvezi z MSP, podjetje krije stroške preverjanja, ki ga opravi neodvisna tretja oseba. ***Kadar MSP zahteva plačilo vsaj dela stroškov preverjanja, ki ga opravi neodvisna tretja oseba, ali v dogovoru s podjetjem, lahko MSP rezultate takega preverjanja deli z drugimi podjetji.***

7. Kar zadeva dejanske negativne vplive iz odstavka 1, ki jih z [] ukrepi iz odstavkov 3, 5 in 6 ni bilo mogoče odpraviti ali čim bolj zmanjšati njihovega obsega, podjetje **v skrajni sili** ne sme sklepati novih ali podaljševati obstoječih odnosov s **poslovnim** partnerjem, v zvezi s katerim oziroma v verigi **dejavnosti** katerega je vpliv nastal, in mora, če to dovoljuje pravo, ki ureja njegove odnose, **v skrajni sili** sprejeti [] naslednje ukrepe:

- (a) ***brez nepotrebnega odlašanja sprejme in izvaja okrepljen načrt popravljalnih ukrepov za posamezni negativni vpliv, tudi z uporabo ali povečanjem pritiska podjetja z začasno prekinitvijo poslovnih odnosov v zvezi z zadevnimi dejavnostmi, če se upravičeno pričakuje, da bodo ta prizadevanja uspešna; načrt ukrepov vključuje poseben in ustrezen časovni okvir za sprejetje in izvajanje vseh ukrepov v njem, v katerem lahko podjetje išče tudi alternativne poslovne partnerje;***
- (b) ***če ni razumno pričakovati, da bodo prizadevanja iz točke (a) uspešna, ali če izvajanje okrepljenega načrta popravljalnih ukrepov ne odpravi ali čim bolj zmanjša obseg negativnega vpliva,*** prekine poslovni odnos v zvezi z zadevnimi dejavnostmi [] , ***če je dejanski*** negativni vpliv [] **resen.**

Preden začasno ali dokončno prekine poslovni odnos, podjetje oceni, ali je mogoče razumno pričakovati, da bodo negativni vplivi tega odnosa očitno resnejši od negativnega vpliva, ki ga ni bilo mogoče odpraviti, ali obsega, ki ga ni bilo mogoče ustrezno čim bolj zmanjšati. V tem primeru se od podjetja ne zahteva, da začasno ali dokončno prekine poslovni odnos, in lahko pristojnemu nadzornemu organu sporoči ustrezno utemeljene razloge za to odločitev.

Države *članice* zagotovijo možnost *začasne prekinitve ali* prekinitve poslovnega odnosa v pogodbah, ki jih ureja njihova zakonodaja *v skladu s prvim pododstavkom, razen za pogodbe, pri katerih so stranke zakonsko zavezane, da jih sklenejo.*

Kadar se podjetje odloči začasno ali dokončno prekiniti poslovni odnos, sprejme ukrepe za preprečevanje, ublažitev ali odpravo vplivov začasne ali dokončne prekinitve, o tem v razumnem roku obvesti poslovnega partnerja in odločitev redno pregleduje.

Kadar se podjetje odloči, da ne bo začasno ali dokončno prekinilo poslovnega odnosa na podlagi tega člena, podjetje spremlja dejanski negativni vpliv in redno ocenjuje svojo odločitev ter ali so na voljo nadaljnji ustrezni ukrepi.

I

Člen 12

Poprava dejanskih negativnih vplivov

- 1. Države članice zagotovijo, da podjetje, kadar je povzročilo ali skupaj povzročilo dejanski negativni vpliv, zagotovi popravo škode.***

2. *Kadar dejanski negativni vpliv povzroči le poslovni partner podjetja, lahko podjetje zagotovi prostovoljno popravo škode. Podjetje lahko svojo zmožnost vplivanja na poslovnega partnerja, ki povzroča negativni vpliv, uporabi tudi za zagotovitev poprave škode.*

Člen 13

Smiselno sodelovanje z deležniki

1. *Države članice zagotovijo, da podjetja sprejmejo ustrezne ukrepe za učinkovito sodelovanje z deležniki v skladu s tem členom.*
2. *Brez poseganja v Direktivo (EU) 2016/943 podjetja pri posvetovanju z deležniki le-tem po potrebi zagotovijo ustrezne in celovite informacije za izvedbo učinkovitih in preglednih posvetovanj. Brez poseganja v Direktivo (EU) 2016/943 se deležnikom, s katerimi poteka posvetovanje, omogoči, da predložijo obrazloženo zahtevo za dodatne informacije, ki jih podjetje zagotovi v razumnem roku ter v ustrezni in razumljivi obliki. Če podjetje zavrne zahtevo po dodatnih informacijah, imajo deležniki, s katerimi poteka posvetovanje, pravico do pisne utemeljitve te zavrnitve.*

3. Posvetovanje z deležniki poteka v naslednjih fazah postopka skrbnega pregleda:

- (a) pri zbiranju potrebnih informacij o dejanskih ali morebitnih negativnih vplivih, da se prepoznajo, ocenijo in prednostno razvrstijo negativni vplivi na podlagi členov 8 in 9;**
- (b) pri pripravi načrtov preprečevalnih in popravljalnih ukrepov na podlagi člena 10(2) in člena 11(3) ter pri pripravi okrepljenih načrtov preprečevalnih in popravljalnih ukrepov na podlagi člena 10(6) in člena 11(7);**
- (c) pri odločanju o prekinitvi ali začasni prekinitvi poslovnega odnosa na podlagi člena 10(6) in člena 11(7);**
- (d) pri sprejemanju ustreznih ukrepov za popravo negativnih vplivov na podlagi člena 12;**
- (e) po potrebi pri oblikovanju kvalitativnih in kvantitativnih kazalnikov za spremljanje, zahtevanih v členu 15.**

4. *Kadar ni razumno mogoče učinkovito sodelovati z deležniki v obsegu, ki je potreben za izpolnitev zahtev iz te direktive, se podjetja dodatno posvetujejo s strokovnjaki, ki lahko zagotovijo verodostojen vpogled v dejanske ali morebitne negativne vplive.*
5. *Podjetja pri posvetovanju z deležniki prepoznajo in obravnavajo ovire za sodelovanje ter zagotovijo, med drugim z ohranjanjem zaupnosti ali anonimnosti, da udeleženci ne bodo deležni povračilnih ali maščevalnih ukrepov.*
6. *Države članice zagotovijo, da lahko podjetja izpolnjujejo obveznosti iz tega člena prek pobud industrije ali večdeležniških pobud, kot je ustrezno, pod pogojem, da postopki posvetovanja izpolnjujejo zahteve iz tega člena. Uporaba pobud industrije in večdeležniških pobud ne zadostuje za izpolnitev obveznosti posvetovanja z zaposlenimi v podjetju in njihovimi predstavniki.*
7. *Sodelovanje z zaposlenimi in njihovimi predstavniki ne posega v ustrezno pravo Unije in nacionalno pravo na področju zaposlovanja in socialnih pravic ter veljavne kolektivne pogodbe.*

Člen 14

Mehanizem uradnega obveščanja in pritožbeni postopek

1. Države članice zagotovijo, da podjetja osebam in subjektom iz odstavka 2 omogočijo, da pri njih vložijo pritožbe, kadar imajo ***te osebe ali subjekti*** upravičene pomisleke glede dejanskih ali morebitnih negativnih vplivov ■ v zvezi s poslovanjem ***podjetij***, poslovanjem njihovih hčerinskih družb ***ali poslovanjem*** njihovih ***poslovnih partnerjev*** v verigah ***dejavnosti podjetij***.
2. Države članice zagotovijo, da lahko pritožbe vložijo:
 - (a) ***fizične ali pravne*** osebe, ki so prizadete ali ki upravičeno domnevajo, da bi jih negativni vpliv lahko prizadel, ***ter zakoniti predstavniki takih oseb v njihovem imenu, kot so organizacije civilne družbe in zagovorniki človekovih pravic***;
 - (b) sindikati in drugi predstavniki delavcev, ki zastopajo fizične osebe, ki delajo v zadevni verigi ***dejavnosti, ter***
 - (c) organizacije civilne družbe, ki delujejo ***in imajo izkušnje*** na poveznih področjih, kjer ***je negativni vpliv na okolje predmet pritožbe***.

3. Države članice zagotovijo, da podjetja vzpostavijo *pošten, javno dostopen, dostopen, predvidljiv in pregleden* postopek za obravnavanje pritožb iz odstavka 1, vključno s postopkom, kadar podjetje meni, da je pritožba neutemeljena, ter o *navedenem postopku* obvestijo zadevne *predstavnike* delavcev in sindikate. *Podjetja sprejmejo tudi ukrepe, ki so na voljo pod razumnimi pogoji, da se prepreči kakršna koli oblika povračilnih ukrepov, in sicer z zagotavljanjem zaupnosti identitete osebe ali organizacije, ki vloži pritožbo, v skladu z nacionalnim pravom. Kadar je treba informacije izmenjati, se to stori na način, ki ne ogroža varnosti pritožnika, med drugim se ne razkrije identiteta pritožnika.*

Države članice zagotovijo, da se v primeru utemeljene pritožbe šteje, da je negativni vpliv, na katerega se sklicuje pritožba, ugotovljen v smislu člena 8, in da podjetje sprejme ustrezne ukrepe v skladu s členi 10, 11 in 12.

4. Države članice zagotovijo, da imajo pritožniki pravico:
- (a) zahtevati, da podjetje, pri katerem so na podlagi odstavka 1 vložili pritožbo, ustrezno nadalje ukrepa v zvezi s pritožbo;
 - (b) srečati predstavnike podjetja na ustrezni ravni, da bi razpravljali o dejanskih ali morebitnih resnih negativnih vplivih, ki so predmet pritožbe, ***in morebitni popravi v skladu s členom 12;***
 - (c) ***od podjetja izvedeti razloge, zaradi katerih se je pritožba štela za utemeljeno ali neutemeljeno, in, kadar se šteje za utemeljeno, dobiti informacije o ukrepih, ki so bili ali bodo sprejeti.***

5. *Države članice zagotovijo, da podjetja vzpostavijo dostopen mehanizem, da lahko osebe in subjekti predložijo uradna obvestila, kadar imajo informacije ali pomisleke glede dejanskih ali morebitnih negativnih vplivov v zvezi s poslovanjem podjetij, njihovih hčerinskih družb in njihovih poslovnih partnerjev v verigah dejavnosti podjetij.*

Mehanizem zagotavlja, da se lahko uradna obvestila pošljejo anonimno ali zaupno v skladu z nacionalnim pravom. Podjetja sprejmejo tudi ukrepe, ki so na voljo pod razumnimi pogoji, da se prepreči kakršna koli oblika povračilnih ukrepov, in s tem, da se zagotovi, da identiteta osebe ali subjekta, ki predloži uradno obvestilo, ostane zaupna v skladu z nacionalnim pravom. Podjetje lahko osebe ali subjekte, ki predložijo uradna obvestila, po potrebi obvesti o korakih in ukrepih, ki jih je sprejelo ali jih bo sprejelo.

6. *Države članice zagotovijo, da imajo podjetja možnost, da obveznosti iz odstavka 1, prvega pododstavka odstavka 3 in odstavka 5, izpolnijo s sodelovanjem v kolektivnih pritožbenih postopkih in mehanizmih uradnega obveščanja, tudi tistih, ki so jih skupno vzpostavila podjetja, in sicer prek industrijskih združenj, večdeležniških pobud ali globalnih okvirnih sporazumov, če taki sodelovalni postopki in mehanizmi izpolnjujejo zahteve iz tega člena.*
7. *Vložitev uradnega obvestila ali pritožbe v skladu s tem členom ne bi smela biti osnovni pogoj za dostop ter vlagatelj ne bi smela preprečiti dostopa do postopkov iz člena 26 in 29 ali do drugih zunajsodnih mehanizmov.*

Člen 15

Spremljanje

Države članice zagotovijo, da podjetja izvajajo redna ocenjevanja svojega lastnega poslovanja in ukrepov, poslovanja in ukrepov svojih hčerinskih družb ter – kadar so povezani z *verigo dejavnosti* podjetja – poslovanja in ukrepov svojih ■ poslovnih *partnerjev, da bi ocenila izvajanje in* spremljala *zadostnost in* učinkovitost prepoznavanja, preprečevanja, ublažitve in odprave negativnih vplivov ■ ter čim večjega zmanjšanja njihovega obsega. Taka ocenjevanja po potrebi temeljijo na kvalitativnih in kvantitativnih kazalnikih ter se izvajajo *brez nepotrebnega odlašanja po vsaki bistveni spremembi, sicer pa* vsaj vsakih 12 mesecev in kadar koli obstajajo utemeljeni razlogi za domnevo, da se lahko pojavijo ■ nova tveganja za pojav navedenih negativnih vplivov. Politika skrbnega pregleda, *ugotovljeni negativni vplivi in iz tega izhajajoči ustrezni ukrepi se po potrebi* posodobijo v skladu z rezultati teh ocenjevanj *in ob ustreznem upoštevanju ustreznih informacij deležnikov.*

Člen 16
Obveščanje

- 1. Brez poseganja v izjemo iz odstavka 2 tega člena države članice zagotovijo, da podjetja poročajo o zadevah, ki jih zajema ta direktiva, tako da na svojem spletnem mestu objavijo letno poročilo. *To letno poročilo se objavi:***
- (a) v vsaj enem od uradnih jezikov Unije, ki se uporablja v državi članici nadzornega organa, imenovanega na podlagi člena 24, in, kadar se razlikuje, v jeziku, ki se običajno uporablja na področju mednarodnega poslovanja;**
 - (b) v razumnem roku, vendar najpozneje 12 mesecev po datumu bilance stanja za poslovno leto, na katerega se nanaša poročilo, ali, za podjetja, ki prostovoljno poročajo v skladu z Direktivo 2013/34/EU, do datuma objave letnih računovodskih izkazov.**

I

V primeru podjetja, ustanovljenega v skladu s pravom tretje države, poročilo vključuje tudi informacije, zahtevane na podlagi člena 23(2) v zvezi s pooblaščenim zastopnikom podjetja.

2. *Odstavek 1 tega člena se ne uporablja za podjetja, za katera veljajo zahteve glede poročanja o trajnostnosti v skladu s členi 19a, 29a ali 40a Direktive 2013/34/EU, vključno s tistimi, ki so izvzeta v skladu s členom 19a(9) ali členom 29a(8) navedene direktive.*
3. Komisija do **31. marca 2027** v skladu s členom 34 sprejme delegirane akte za dopolnitev te direktive z določitvijo vsebine in meril za poročanje iz odstavka 1, v katerih **zlasti** določi **dovolj podrobne** informacije o opisu skrbnega pregleda, **ugotovljenih** dejanskih in morebitnih negativnih vplivih ter **ustreznih** ukrepov, sprejetih v zvezi s temi vplivi. **Komisija pri pripravi teh delegiranih aktov ustrezno upošteva standarde poročanja o trajnostnosti, sprejete na podlagi členov 29b in 40b Direktive 2013/34/EU, in jih po potrebi uskladi z njimi.**

Komisija pri sprejemanju delegiranih aktov iz prvega pododstavka zagotovi, da se ne podvajajo zahteve glede poročanja za podjetja iz člena 3(1), točka (a)(iii), za katera veljajo zahteve glede poročanja v skladu s členom 4 Uredbe (EU) 2019/2088, ob tem pa v celoti ohrani minimalne obveznosti, določene v tej direktivi.

Člen 17

Dostopnost informacij na evropski enotni točki dostopa

- 1. Države članice od 1. januarja 2029 zagotovijo, da podjetja pri objavi letnih poročil iz člena 16(1) te direktive navedeno poročilo hkrati predložijo organu za zbiranje podatkov iz odstavka 3 tega člena, da so dostopne na evropski enotni točki dostopa (ESAP), vzpostavljeni z Uredbo (EU) 2023/2859.***

Države članice zagotovijo, da so informacije iz letnega poročila iz prvega pododstavka skladne z naslednjimi zahtevami:

- (a) predložijo se v formatu, ki omogoča izvlečenje podatkov, kakor je opredeljen v členu 2, točka 3, Uredbe (EU) 2023/2859, ali, kadar to zahteva pravo Unije ali nacionalno pravo, v strojno berljivem formatu, kakor je opredeljen v členu 2, točka 4, navedene uredbe;***

(b) spremljajo jih naslednji metapodatki:

- (i) vsa imena podjetja, na katero se nanašajo informacije;***
- (ii) identifikator pravnih subjektov podjetja, kot je določen na podlagi člena 7(4), točka (b), Uredbe (EU) 2023/2859;***
- (iii) velikost podjetja po kategorijah, kot so določene na podlagi člena 7(4), točka (d), Uredbe (EU) 2023/2859;***
- (iv) industrijski sektor(ji) gospodarskih dejavnosti podjetja, kot je določen na podlagi člena 7(4), točka (e), Uredbe (EU) 2023/2859;***
- (v) vrsta informacij, kot je določena na podlagi člena 7(4), točka (c), Uredbe (EU) 2023/2859;***
- (vi) oznaka, ali informacije vključujejo osebne podatke.***

2. *Za namene odstavka 1, točka (b)(ii), države članice zagotovijo, da podjetja pridobijo identifikator pravnih subjektov.*
3. *Da se na ESAP omogoči dostop do informacij iz odstavka 1 tega člena, države članice do 31. decembra 2028 imenujejo vsaj en organ za zbiranje podatkov, opredeljen v členu 2, točka (2), Uredbe (EU) 2023/2859 in o tem uradno obvestijo Evropski organ za vrednostne papirje in trge.*
4. *Za zagotovitev učinkovitega zbiranja in upravljanja informacij, predloženih v skladu z odstavkom 1, se Komisija pooblasti za sprejetje izvedbenih ukrepov, da določi:*
 - (a) vse druge metapodatke, ki morajo biti priloženi informacijam;*
 - (b) strukturiranje podatkov v informacijah; ter*
 - (c) za katere informacije se zahteva strojno berljiv format in kateri strojno berljiv format se v takih primerih uporabi.*

Člen 18

Vzorčne pogodbene klavzule

Da bi podjetjem zagotovili podporo za lažje zagotavljanje skladnosti s členom 10(2), točka (b), in členom 11(3), točka (c), Komisija *v posvetovanju z državami članicami in deležniki* sprejme smernice o prostovoljnih vzorčnih *pogodbenih* klavzulah *do ... [30 mesecev od začetka veljavnosti te direktive]*.

Člen 19

Smernice

- 1.* Da bi zagotovila podporo podjetjem ali organom držav članic glede tega, kako bi morala podjetja *praktično* izpolnjevati svoje obveznosti skrbnega pregleda, *in za zagotovitev podpore deležnikom*, Komisija v posvetovanju z državami članicami in deležniki, Agencijo Evropske unije za temeljne pravice, Evropsko agencijo za okolje, *Evropskim organom za delo* ter po potrebi z mednarodnimi *organizacijami in drugimi* organi, ki imajo strokovno znanje s področja skrbnega pregleda, izda smernice, vključno s *splošnimi smernicami in* smernicami za določene sektorje ali smernicami za določene negativne vplive.

2. *Smernice, ki se izdajo na podlagi odstavka 1, vključujejo:*

- (a) smernice in najboljše prakse o tem, kako izvajati skrbni pregled v skladu z obveznostmi iz členov 5 do 16, zlasti postopek ugotavljanja na podlagi člena 8, prednostno razvrščanje vplivov na podlagi člena 9, ustrezne ukrepe za prilagoditev nabavnih praks na podlagi člena 10(2) in člena 11(3), odgovorno prekinitev sodelovanja na podlagi člena 10(6) in člena 11(7), ustrezne ukrepe za popravo na podlagi člena 12 ter kako prepoznati deležnike in sodelovati z njimi na podlagi člena 13, tudi prek mehanizma uradnega obveščanja in pritožbenega postopka iz člena 14;*
- (b) praktične smernice o načrtu prehoda iz člena 22;*
- (c) smernice za posamezne sektorje;*

- (d) smernice za oceno dejavnikov tveganja na ravni podjetja, poslovnih dejavnosti, geografskih in kontekstualnih dejavnikov tveganja, dejavnikov tveganja na ravni produktov in storitev ter sektorskih dejavnikov tveganja, vključno s tistimi, ki so povezani s konfliktnimi območji in območji z visokim tveganjem;*
- (e) sklicevanja na podatke in vire informacij, ki so na voljo za izpolnjevanje obveznosti iz te direktive, ter na digitalna orodja in tehnologije, ki bi lahko olajšali in podprli skladnost;*
- (f) informacije o tem, kako deliti vire in informacije med podjetji in drugimi pravnimi subjekti za namene skladnosti z določbami nacionalnega prava, sprejetimi na podlagi te direktive, na način, ki je v skladu z varstvom poslovnih skrivnosti na podlagi člena 5(3) ter varstvom pred morebitnimi povračilnimi in maščevalnimi ukrepi, kot je določeno v členu 13(5);*
- (g) informacije za deležnike in njihove predstavnike o tem, kako sodelovati v postopku skrbnega pregleda.*

3. *Smernice iz odstavka 2, točke (a), (d) in (e), se objavijo do ... [30 mesecev po začetku veljavnosti te direktive]. Smernice iz odstavka 2, točke (b), (f) in (g), se objavijo do ... [36 mesecev po začetku veljavnosti te direktive].*
4. *Smernice iz tega člena se objavijo v vseh uradnih jezikih Unije. Komisija redno pregleduje smernice in jih po potrebi prilagodi.*

Člen 20

Spremljevalni ukrepi

1. Države članice za zagotavljanje informacij in podpore podjetjem, *njihovim poslovnim* partnerjem *in deležnikom* posamično ali skupaj vzpostavijo in upravljajo namenska spletna mesta, platforme ali portale. V zvezi s tem se posebna pozornost nameni MSP, ki so prisotna v verigah *dejavnosti* podjetij. *Ta spletna mesta, platforme ali portali omogočajo zlasti dostop do:*
 - (a) *vsebine in meril za poročanje, kot jih določi Komisija v delegiranih aktih, sprejetih na podlagi člena 16(3);*

- (b) smernic Komisije o prostovoljnih vzorčnih pogodbenih klavzulah iz člena 18 in smernic, ki jih izda na podlagi člena 19;*
- (c) enotne službe za podporo iz člena 21; ter*
- (d) informacij za deležnike in njihove predstavnike o tem, kako sodelovati v postopku skrbnega pregleda.*

2. Brez poseganja v pravila o državni pomoči lahko države članice finančno podprejo MSP.
Države članice lahko tudi zagotovijo podporo deležnikom, da bi olajšale uveljavljanje pravic iz te direktive.
3. Komisija lahko na podlagi obstoječih ukrepov Unije, ki podpirajo skrbni pregled v Uniji in tretjih državah, dopolni podporne ukrepe držav članic ter oblikuje nove ukrepe, vključno z olajšanjem pobud industrije ali večdeležniških pobud, da bi podjetjem pomagala pri izpolnjevanju njihovih obveznosti.

4. ***Brez poseganja v člene 25, 26 in 29*** lahko podjetja pri izvajanju ■ obveznosti iz členov 7 do 16 ***sodelujejo*** v pobudah industrije ■ in večdeležniških pobudah, kolikor so te pobude primerne za podporo izpolnjevanju ■ navedenih obveznosti. ***Zlasti lahko podjetja po oceni svoje ustreznosti uporabijo ustrezno analizo tveganja, ki jo je izvedla industrija ali večdeležniške pobude ali člani teh pobud, ali pri njej sodelujejo, in lahko v okviru teh pobud sprejmejo učinkovite ustrezne ukrepe ali se jim pridružijo. Pri tem podjetja spremljajo učinkovitost takih ukrepov in po potrebi še naprej sprejemajo ustrezne ukrepe za zagotavljanje izpolnjevanja svojih obveznosti.***

Komisija in države članice lahko olajšajo razširjanje informacij o takih ■ pobudah in njihovih rezultatih. Komisija v sodelovanju z državami članicami izda smernice, ***v katerih določi merila ustreznosti in metodologijo za podjetja za ocenjevanje*** ustreznosti pobud industrije in večdeležniških pobud.

5. *Brez poseganja v člene 25, 26 in 29 podjetja lahko uporabljajo preverjanje podjetij v svojih verigah dejavnosti in iz teh podjetij, ki ga opravi neodvisna tretja oseba, da bi podprla izvajanje obveznosti skrbnega pregleda, če je tako preverjanje ustrezno za podporo izpolnjevanju zadevnih obveznosti. Preverjanje, ki ga opravi neodvisna tretja oseba, lahko izvede drugo podjetja ali industrija ali večdeležniška pobuda. Neodvisne tretje osebe, ki opravijo preverjanje, delujejo objektivno in popolnoma neodvisno od podjetja, niso v nikakršnem nasprotju interesov, niso izpostavljene niti neposrednemu niti posrednemu zunanjemu vplivu ter se vzdržijo vseh dejanj, ki so nezdržljiva z njihovo neodvisnostjo. Glede na naravo negativnega vpliva imajo izkušnje in kompetence na področju okolja ali človekovih pravic ter so odgovorne za kakovost in zanesljivost preverjanja, ki ga izvajajo.*

Komisija v sodelovanju z državami članicami izda smernice, v katerih določi merila ustreznosti in metodologijo za podjetja za ocenjevanje ustreznosti tretjih oseb, ki opravijo preverjanje, ter smernice za spremljanje točnosti, učinkovitosti in celovitosti preverjanja, ki ga opravijo tretje osebe.

Člen 21

Enotna služba za podporo

- 1. Komisija vzpostavi enotno službo za podporo, prek katere lahko podjetja iščejo informacije, smernice in podporo glede izpolnjevanja svojih obveznosti iz te direktive.***
- 2. Ustrezni nacionalni organi v vsaki državi članici sodelujejo z enotno službo za podporo, da bi pomagali pri prilagajanju informacij in smernic nacionalnim okoliščinam ter pri razširjanju teh informacij in smernic.***

Člen 22

Boj proti podnebnim spremembam

1. Države članice zagotovijo, da podjetja iz člena 2(1), **točke (a), (b) in (c)**, ter člena 2(2), **točke (a), (b) in (c)**, sprejmejo **in uveljavijo načrt za prehod za blažitev podnebnih sprememb, katerega cilj je po najboljših močeh** zagotoviti, da sta poslovni model in strategija podjetja združljiva s prehodom na trajnostno gospodarstvo in omejitev globalnega segrevanja na 1,5 °C v skladu s Pariškim sporazumom **ter ciljem doseganja podnebne nevtralnosti, kot je določen v Uredbi (EU) 2021/1119, vključno z njenimi vmesnimi cilji podnebne nevtralnosti in cilji podnebne nevtralnosti do leta 2050, ter po potrebi izpostavljenostjo podjetja dejavnostim, povezanim s premogom, nafto in plinom.**

Zasnova načrta za prehod za blažitev podnebnih sprememb iz prvega pododstavka vsebuje:

- (a) časovno omejene cilje v zvezi s podnebnimi spremembami za leto 2030 in v petletnih korakih do leta 2050 na podlagi prepričljivih znanstvenih dokazov ter po potrebi tudi cilje absolutnega zmanjšanja emisij toplogrednih plinov za emisije obsega 1, 2 in 3 za vsako od teh kategorij;*
- (b) opis opredeljenih vzvodov razogljčenja in načrtovanih ključnih ukrepov za doseganje ciljev iz točke (a), po potrebi vključno s spremembami portfelja proizvodov in storitev podjetja ter sprejetjem novih tehnologij;*
- (c) obrazložitev in količinsko opredelitev naložb in financiranja, ki podpirajo izvajanje načrta za prehod za blažitev podnebnih sprememb; ter*
- (d) opis vloge upravnih, poslovodnih in nadzornih organov v zvezi z načrtom za prehod za blažitev podnebnih sprememb.*

2. *Za podjetja, ki poročajo o načrtu za prehod za blažitev podnebnih sprememb v skladu s členom 19a, 29a ali 40a Direktive 2013/34/EU, se šteje, da so izpolnila obveznost sprejetja načrta za prehod za blažitev podnebnih sprememb iz odstavka 1 tega člena.*

Za podjetja, ki so vključena v načrt za prehod za blažitev podnebnih sprememb svojega matičnega podjetja, sporočena v skladu s členom 29a ali 40a Direktive 2013/34/EU, se šteje, da so izpolnila obveznost sprejetja načrta za prehod za blažitev podnebnih sprememb iz odstavka 1 tega člena.

3. *Države članice zagotovijo, da se načrt za prehod za blažitev podnebnih sprememb iz odstavka 1 posodobi vsakih 12 mesecev in da vsebuje opis napredka, ki ga je podjetje doseglo pri doseganju ciljev iz odstavka 1, drugi pododstavek, točka (a).*

Člen 23

Pooblašчени zastopnik

1. Države članice **zahtevajo, da** podjetje iz člena 2(2), **ki posluje v državi članici**, za svojega pooblaščenega zastopnika imenuje fizično ali pravno osebo, ki ima sedež ali stalno prebivališče v eni od držav članic, v katerih podjetje posluje. Imenovanje je veljavno, ko pooblašчени zastopnik potrdi, da je imenovanje sprejel.

2. Države članice **zahtevajo, da pooblaščen zastopnik ali podjetje zagotoviti**, da je nadzorni organ države članice, v kateri ima pooblaščen zastopnik stalno prebivališče ali sedež, **uradno obveščen o** imenu, naslovu, elektronskem naslovu in telefonski številki pooblaščenega zastopnika **in – če to ni isti organ – pristojni nadzorni organ, kot je določeno v členu 24(3)**. Države članice zagotovijo, da mora pooblaščen zastopnik kateremu koli nadzornemu organu na zahtevo predložiti kopijo imenovanja v uradnem jeziku države članice.
3. Države članice **zahtevajo, da pooblaščen zastopnik ali podjetje obvestiti** nadzorni organ države članice, v kateri ima pooblaščen zastopnik stalno prebivališče ali sedež, in – če to ni isti organ – **pristojni nadzorni organ, kot je določeno v členu 24(3)**, o tem, da je to podjetje tisto iz člena 2(2).

4. Države članice **zahtevajo**, da vsako podjetje pooblasti svojega pooblaščenega zastopnika za prejemanje sporočil nadzornih organov o vseh zadevah, ki so potrebne za zagotavljanje skladnosti z določbami **nacionalnega prava** za prenos te direktive in njihovo izvrševanje. Podjetja morajo svojemu pooblaščenemu zastopniku zagotoviti potrebna pooblastila in sredstva za sodelovanje z nadzornimi organi.
5. ***Kadar podjetje iz člena 2(2) ne izpolnjuje obveznosti iz tega člena, bi morale biti vse države članice, v katerih tako podjetje posluje, pristojne za to, da v skladu z njihovim nacionalnim pravom uveljavijo izpolnjevanje teh obveznosti. Država članica, ki namerava uveljaviti obveznosti iz tega člena, o tem uradno obvesti nadzorne organe prek evropske mreže nadzornih organov, ustanovljene v skladu s členom 28, da jih druge države članice ne bi uveljavile.***

Člen 24

Nadzorni organi

1. Vsaka država članica imenuje enega ali več nadzornih organov za nadzorovanje izpolnjevanja obveznosti iz določb nacionalnega prava, sprejetih na podlagi členov 7 do 16 ter člena 22.

2. Kar zadeva podjetje iz člena 2(1), je pristojen nadzorni organ države članice, v kateri je registrirani sedež podjetja.
3. Kar zadeva podjetje iz člena 2(2), je pristojen nadzorni organ države članice, v kateri ima podjetje podružnico. Če podjetje nima podružnice v nobeni državi članici ali pa so njegove podružnice v različnih državah članicah, je pristojen nadzorni organ države članice, v kateri je podjetje ustvarilo večino svojega čistega prihodka v Uniji v poslovnem letu, ki je leto pred zadnjim poslovnim letom, in sicer pred datumom iz člena 37 ali datumom, ko podjetje prvič izpolni merila iz člena 2(2), odvisno od tega, kateri datum je poznejši.

Podjetje iz člena 2(2) lahko na podlagi spremembe okoliščin, ki vodijo do tega, da podjetje ustvari večino svojega prihodka v Uniji v neki drugi državi članici, predloži ustrezno utemeljeno zahtevo za zamenjavo nadzornega organa, ki je v zvezi s tem podjetjem pristojen za nadzorovanje zadev, zajetih v tej direktivi.

4. ***Kadar matična družba izpolni obveznosti, ki izhajajo iz te direktive, v imenu svojih hčerinskih družb v skladu s členom 6, pristojni nadzorni organ matične družbe sodeluje s pristojnim nadzornim organom hčerinske družbe, ki bo še naprej pristojen za zagotavljanje, da za hčerinsko družbo velja izvajanje pooblastil v skladu s členom 25. V zvezi s tem evropska mreža nadzornih organov, ustanovljena v skladu s členom 28, omogoča potrebno sodelovanje, usklajevanje in zagotavljanje medsebojne pomoči v skladu s členom 28.***
5. Kadar država članica imenuje več kot en nadzorni organ, zagotovi, da so pristojnosti posameznih nadzornih organov jasno opredeljene in da ti med seboj tesno in učinkovito sodelujejo.
6. Države članice lahko kot nadzorne organe za namene te direktive imenujejo tudi organe za nadzor reguliranih finančnih podjetij.

7. Države članice do ... ***[dve leti od datuma začetka veljavnosti te direktive]*** obvestijo Komisijo o imenih in kontaktnih podatkih nadzornih organov, imenovanih na podlagi tega člena, ter o posameznih pristojnostih v primeru imenovanja več nadzornih organov. Komisijo obvestijo o vseh spremembah v zvezi s tem.
8. Komisija objavi, tudi na svojem spletnem mestu, seznam nadzornih organov ***in, kadar ima država članica več nadzornih organov, pristojnosti posameznih organov v zvezi s to direktivo.*** Komisija seznam redno posodablja na podlagi informacij, ki jih prejme od držav članic.

9. Države članice zagotovijo neodvisnost nadzornih organov in zagotovijo, da ti organi in vse osebe, ki delajo ali so delale zanje, ter revizorji, **■** izvedenci ***in katere koli druge osebe***, ki delujejo v njihovem imenu, svoja pooblastila izvajajo nepristransko, pregledno in ob ustreznem spoštovanju obveznosti varovanja poklicne skrivnosti. Države članice zlasti zagotovijo, da so nadzorni organi pravno in funkcionalno neodvisni ***ter niso pod neposrednim ali posrednim zunanjim vplivom, tudi*** s strani podjetij, ki spadajo na področje uporabe te direktive, ali drugih tržnih interesov, da njihovo osebje in osebe, odgovorne za njihovo upravljanje, niso v nasprotju interesov, da spoštujejo zahteve glede zaupnosti ter da se vzdržijo vseh dejanj, ki so nezdružljiva z njihovimi nalogami.
10. ***Države članice zagotovijo, da nadzorni organi objavijo letno poročilo o svojih dejavnostih v skladu s to direktivo in ga dajo na voljo na spletu.***

Člen 25

Pooblastila nadzornih organov

1. Države članice zagotovijo, da imajo nadzorni organi ustrezna pooblastila in sredstva za opravljanje nalog, ki so jim dodeljene v skladu s to direktivo, vključno s pooblastilom, da ***od podjetij zahtevajo, da predložijo*** informacije in izvajajo preiskave v zvezi z izpolnjevanjem obveznosti iz ***členov 7 do 16. Države članice od nadzornih organov zahtevajo, da nadzorujejo sprejetje in zasnovo načrta za prehod za blažitev podnebnih sprememb v skladu z zahtevami iz člena 22(1).***
2. Nadzorni organ lahko začne preiskavo na lastno pobudo ali na podlagi utemeljenih pomislekov, o katerih je bil obveščen na podlagi člena 26, če meni, da ima dovolj informacij, ki kažejo na to, da podjetje morda krši obveznosti iz določb nacionalnega prava, sprejetih na podlagi te direktive.

3. Inšpekcijski pregledi potekajo v skladu z nacionalnim pravom države članice, v kateri se izvajajo, in s predhodnim opozorilom podjetju, razen če predhodno opozorilo ovira učinkovitost inšpekcijskega pregleda. Če želi nadzorni organ v okviru preiskave izvesti inšpekcijski pregled na ozemlju države članice, ki ni njegova matična država članica, lahko na podlagi člena 28(3) zaprosi za pomoč nadzorni organ v tej državi članici.
4. Če nadzorni organ na podlagi ukrepov, sprejetih na podlagi odstavkov 1 in 2, ugotovi neizpolnjevanje določb nacionalnega prava, sprejetih na podlagi te direktive, določi ustrezen časovni okvir, v katerem mora zadevno podjetje sprejeti popravne ukrepe, če so ti mogoči.

Sprejetje popravnih ukrepov ne izključuje naložitve **kazni** ali uveljavljanja civilne odgovornosti v skladu s členom 27 oziroma členom 29.

5. Nadzorni organi imajo pri opravljanju svojih nalog vsaj naslednja pooblastila:
- (a) odredijo lahko:
 - (i) *prenehanje kršitev določb nacionalnega prava, sprejetih na podlagi te direktive, z izvedbo ukrepa ali prenehanjem ravnanja;*
 - (ii) *prenehanje ponavljanja zadevnega ravnanja in*
 - (iii) *kadar je ustrezno, popravne ukrepe, sorazmerne s kršitvijo in potrebne za njeno odpravo;*
 - (b) uvedejo lahko *kazni* v skladu s členom 27 *in*
 - (c) *zaradi neposrednega* tveganja nastanka resne in nepopravljive škode sprejmejo začasne ukrepe.

I

6. *Nadzorni organi izvajajo pooblastila iz tega člena v skladu z nacionalnim pravom:*

(a) neposredno;

(b) v sodelovanju z drugimi organi ali

(c) z vložitvijo zahtevka pri pristojnih sodnih organih, s čimer se zagotovi, da so pravna sredstva učinkovita in imajo enak učinek kot kazni, ki jih neposredno naložijo nadzorni organi.

7. Države članice zagotovijo, da ima vsaka fizična ali pravna oseba *v skladu z nacionalnim pravom* pravico do učinkovitega pravnega sredstva zoper pravno zavezujočo odločitev nadzornega organa v zvezi z njo.

8. *Države članice zagotovijo, da nadzorni organi vodijo evidenco preiskav iz odstavka 1, v kateri so navedeni zlasti vrsta in rezultati preiskav, ter evidenco vseh izvrševalnih ukrepov, sprejetih v skladu z odstavkom 5.*
9. *Odločitve nadzornih organov glede skladnosti podjetja z določbami nacionalnega prava, sprejetimi na podlagi te direktive, ne posegajo v civilno odgovornost podjetja iz člena 29.*

Člen 26

Utemeljeni pomisleki

1. Države članice zagotovijo, da imajo fizične in pravne osebe pravico, da kateremu koli nadzornemu organu ***prek lahko dostopnih kanalov*** podajo utemeljene pomisleke, če na podlagi objektivnih okoliščin utemeljeno domnevajo, da podjetje ne izpolnjuje določb nacionalnega prava, sprejetih na podlagi te direktive.

2. *Države članice zagotovijo, da nadzorni organ na zahtevo oseb, ki predložijo utemeljene pomisleke, sprejme potrebne ukrepe za ustrezno varstvo identitete te osebe in njenih osebnih informacij, katerih razkritje bi bilo zanjo škodljivo.*
3. Če utemeljeni pomislek spada v pristojnost drugega nadzornega organa, ga organ, ki utemeljeni pomislek prejme, posreduje drugemu organu.
4. Države članice zagotovijo, da nadzorni organi **v ustreznem roku** ocenijo utemeljene pomisleke in po potrebi izvajajo svoja pooblastila v skladu s členom 25.

5. Nadzorni organ čim prej in v skladu z ustreznimi določbami nacionalnega prava ter v skladu s pravom Unije obvesti osebe iz odstavka 1 o rezultatu ocene podanih utemeljenih pomislov in navede razloge za ta rezultat. ***Nadzorni organ obvesti tudi osebe, ki predložijo take utemeljene pomisleke in imajo v skladu z nacionalnim pravom pravni interes v zadevi, o svoji odločitvi, da sprejme ali zavrne katero koli zahtevo za ukrepanje, ter predloži opis nadaljnjih korakov in ukrepov ter praktične informacije o dostopu do upravnih in sodnih revizijskih postopkov.***
6. Države članice zagotovijo, da imajo osebe, ki podajo utemeljene pomisleke v skladu s tem členom in ki imajo v skladu z nacionalnim pravom pravni interes v zadevi, dostop do sodišča ali drugega neodvisnega in nepristranskega javnega organa, pristojnega za pregled postopkovne in vsebinske zakonitosti odločitev, ravnanj ali opustitev ravnanja nadzornega organa.

Člen 27

Kazni

1. Države članice določijo pravila o ***kaznih, vključno z denarnimi kaznimi***, ki se uporabljajo za kršitve določb nacionalnega prava, sprejetih na podlagi te direktive, in sprejmejo vse potrebne ukrepe za zagotovitev, da se te kazni izvajajo. Te ***kazni*** so učinkovite, sorazmerne in odvračilne.
2. Pri odločanju o uvedbi ***kazni*** in, če se takšne kazni uvedejo, pri določanju njihove narave in ustrezne ravni se ▯ ustrezno upoštevajo:
 - (a) *narava, teža in trajanje kršitve ter resnost učinkov, ki izhajajo iz te kršitve;*
 - (b) *vse izvedene naložbe in vso ciljno usmerjeno podporo, zagotovljeno na podlagi členov 10 in 11;*

- (c) vsako sodelovanje z drugimi subjekti za obravnavanje zadevnih vplivov;*
- (d) obseg, v katerem so bile sprejete odločitve o prednostni razvrstitvi v skladu s členom 9;*
- (e) vse zadevne prejšnje kršitve določb nacionalnega prava, sprejetih na podlagi te direktive, ki jih je storilo podjetje, ki so bile ugotovljene s končno odločbo;*
- (f) obseg, v katerem je podjetje izvedlo kakršne koli popravne ukrepe v zvezi z zadevnim primerom;*
- (g) pridobljene finančne koristi ali preprečene izgube, ki jih ima podjetje zaradi kršitve;*
- (h) vse druge oteževalne ali olajševalne dejavnike v zvezi z okoliščinami zadevnega primera.*

3. *Države članice določijo vsaj naslednje kazni:*

(a) *denarne kazni;*

(b) *če podjetje v veljavnem roku ne izpolni odločbe o naložitvi denarne kazni, javna izjava, v kateri sta navedena podjetje, odgovorno za kršitev, in narava kršitve.*

4. Kadar se naložijo denarne kazni, te temeljijo na *svetovnem čistem* prihodku podjetja. *Zgornja meja denarnih kazni znaša vsaj 5 % svetovnega čistega prihodka podjetja v poslovnem letu pred sprejetjem sklepa o uvedbi kazni.*

Države članice zagotovijo, da se pri izračunu denarnih kazni za podjetja iz člena 2(1), točka (b), in člena 2(2), točka (b), upošteva konsolidirani prihodek, ki ga prijavi končna matična družba.

5. Države članice zagotovijo, da ■ vsaka odločitev nadzornih organov *glede kazni* v zvezi s *kršitvami* določb *nacionalnega prava, sprejetih na podlagi te direktive, ostane javno dostopna vsaj pet let in je poslana evropski mreži nadzornih organov, vzpostavljeni na podlagi člena 28. Objavljena odločitev ne vsebuje nikakršnih osebnih podatkov iz člena 4(1) Uredbe (EU) 2016/679.*

Člen 28

Evropska mreža nadzornih organov

1. Komisija vzpostavi evropsko mrežo nadzornih organov, ki jo sestavljajo predstavniki nadzornih organov. *Evropska mreža nadzornih organov* olajšuje sodelovanje nadzornih organov ter koordinacijo in usklajevanje njihovih regulativnih, preiskovalnih in nadzornih praks ter praks sankcioniranja in po potrebi izmenjavo informacij med njimi.

Komisija lahko povabi agencije Unije z ustreznim strokovnim znanjem na področjih, ki jih zajema ta direktiva, da se pridružijo evropski mreži nadzornih organov.

2. *Države članice sodelujejo z evropsko mrežo nadzornih organov, da bi opredelile podjetja v svoji pristojnosti, in sicer zlasti tako, da zagotovijo vse informacije, ki so potrebne za oceno, ali podjetje iz tretje države izpolnjuje merila iz člena 2. Komisija vzpostavi varen sistem za izmenjavo informacij v zvezi s čistim prihodkom, ki ga v Uniji ustvari podjetje iz člena 2(2), ki nima podružnice v nobeni državi članici ali pa so njegove podružnice v različnih državah članicah, prek katerega države članice redno pošiljajo informacije, ki jih imajo v zvezi s čistim prihodkom, ki ga ustvarijo taka podjetja. Komisija te informacije analizira v razumnem roku in državo članico, v kateri je podjetje ustvarilo večino svojega čistega prihodka v Uniji v poslovnem letu pred zadnjim poslovnim letom, uradno obvesti, da je to podjetje tisto iz člena 2(2) in da je nadzorni organ države članice pristojen v skladu s členom 24(3).*

3. Nadzorni organi drug drugemu zagotovijo relevantne informacije in medsebojno pomoč pri opravljanju svojih nalog ter uvedejo ukrepe za učinkovito medsebojno sodelovanje. Medsebojna pomoč vključuje sodelovanje z namenom izvajanja pooblastil iz člena 25, tudi v zvezi z inšpekcijskimi pregledi in zahtevami po informacijah.
4. Nadzorni organi sprejmejo vse ustrezne ukrepe, potrebne za odgovor na zaprosilo za pomoč drugega nadzornega organa, brez nepotrebnega odlašanja in najpozneje v enem mesecu po prejemu zaprosila. ***Če je to potrebno zaradi okoliščin primera, se lahko ta časovni okvir na podlagi ustrezne utemeljitve podaljša za največ dva meseca.*** Takšni ukrepi lahko vključujejo zlasti prenos relevantnih informacij o poteku preiskave.
5. Zaposila za pomoč morajo vsebovati vse potrebne informacije, vključno z namenom in obrazložitvijo zaprosila. Nadzorni organi uporabijo informacije, prejete na podlagi zaprosila za pomoč, samo za namen, za katerega so bile zahtevane.

6. Nadzorni organ, ki je zaprosilo prejel, obvesti nadzorni organ, ki je zaprosilo poslal, o rezultatih oziroma po potrebi o stanju ukrepov, sprejetih v odziv na zaprosilo za pomoč.
7. Nadzorni organi si ne zaračunavajo pristojbin za dejavnosti in ukrepe, sprejete na podlagi zaprosila za pomoč.

Nadzorni organi pa se lahko dogovorijo o pravilih o vzajemnih nadomestilih za posebne izdatke, nastale zaradi zagotavljanja pomoči v izjemnih okoliščinah.

8. Nadzorni organ, ki je pristojen na podlagi člena 24(3), obvesti evropsko mrežo nadzornih organov o tem in o vsaki zahtevi za zamenjavo pristojnega nadzornega organa.
9. Če obstajajo dvomi glede dodelitve pristojnosti, se informacije, na katerih temelji ta dodelitev, posredujejo evropski mreži nadzornih organov, ki lahko koordinira prizadevanja za iskanje rešitve.

10. Evropska mreža nadzornih organov objavi:

- (a) odločitve nadzornih organov, ki vsebujejo kazni iz člena 27(5), in**
- (b) okvirni seznam podjetij iz tretjih držav, za katere velja ta direktiva.**

I

Člen 29

Civilna odgovornost *podjetij in pravica do polne odškodnine*

- 1. Države članice zagotovijo, da *je podjetje lahko odgovorno* za škodo, *povzročeno fizični ali pravni osebi*, če:**
 - (a) *podjetje namerno ali iz malomarnosti ni izpolnilo* obveznosti iz členov 10 in 11, kadar je cilj pravice, prepovedi ali obveznosti iz Priloge k tej direktivi zaščita fizične ali pravne osebe, ter**
 - (b) je zaradi **I** neizpolnitve obveznosti iz točke (a) nastala škoda pravnim interesom fizične ali pravne osebe, ki so zaščiteni v skladu z nacionalnim pravom.**

Podjetje ne more biti odgovorno, če so škodo povzročili le poslovni partnerji v njegovi verigi dejavnosti.

I

2. *Če je podjetje spoznano za odgovorno v skladu z odstavkom 1, ima fizična ali pravna oseba v skladu z nacionalnim pravom pravico do polne odškodnine za škodo. Polna odškodnina po tej direktivi ne pomeni čezmernih odškodnin, bodisi kazenskih odškodnin, večkratnih zneskov odškodnin ali drugih vrst odškodnin.*
3. *Države članice zagotovijo, da:*
 - (a) *nacionalna pravila o začetku, trajanju, zadržanju ali prekinitvi zastaralnih rokov neupravičeno ne ovirajo vložitve odškodninskih tožb in v nobenem primeru niso bolj omejujoča od pravil o nacionalnih ureditvah splošne civilne odgovornosti;*

zastaralni rok za vložitev odškodninskih tožb v skladu s to direktivo je vsaj pet let in v nobenem primeru ni krajši od zastaralnega roka, določenega na podlagi nacionalnih ureditev splošne civilne odgovornosti;

zastaralni rok ne začne teči, dokler kršitev ne preneha in tožeča stranka ni seznanjena ali se od nje ne more razumno pričakovati, da je seznanjena z:

- (i) ravnanjem in dejstvom, da to ravnanje pomeni kršitev;*
 - (ii) dejstvom, da ji je kršitev povzročila škodo, in*
 - (iii) identiteto kršitelja;*
- (b) stroški postopkov za tožeče stranke niso nedopustno dragi;*
- (c) lahko tožeče stranke zahtevajo opustitvene ukrepe, vključno s skrajšanimi postopki; taki opustitveni ukrepi so v obliki dokončnega ali začasnega ukrepa za prenehanje kršitev določb nacionalnega prava, sprejetih na podlagi te direktive, z izvedbo ukrepa ali prenehanjem ravnanja;*

- (d) določijo se razumni pogoji, pod katerimi lahko vsak domnevni oškodovanec pooblasti sindikat, nevladno organizacijo za človekove pravice ali okolje ali drugo nevladno organizacijo in, v skladu z nacionalnim pravom, nacionalne institucije za človekove pravice s sedežem v državi članici, da brez poseganja v nacionalna pravila o civilnem postopku vložijo tožbo za uveljavljanje pravic domnevnega oškodovanca;*

sindikat ali nevladna organizacija je lahko pooblaščen v skladu s prvim pododstavkom te točke, če izpolnjuje zahteve, določene v nacionalnem pravu; te zahteve lahko vključujejo ohranjanje stalne prisotnosti ter da sindikat ali nevladna organizacija v skladu s svojim statutom ni komercialno vključena in ne le začasno vključena v uresničevanje pravic, zaščitenih na podlagi te direktive, ali ustreznih pravic iz nacionalnega prava;

- (e) ko je zahtev vložen in tožeča stranka predloži obrazloženo utemeljitev, ki vsebuje dejstva in dokaze, ki so na voljo pod razumnimi pogoji in zadostujejo za utemeljitev verodostojnosti njenega odškodninskega zahtevka, ter navede, da podjetje razpolaga z dodatnimi dokazi, bi morala imeti sodišča možnost, da odredijo, naj podjetje take dokaze razkrije v skladu z nacionalnim postopkovnim pravom;*

nacionalna sodišča omejijo razkritje zahtevanih dokazov na to, kar je potrebno in sorazmerno za utemeljitev potencialnega zahtevka ali odškodninskega zahtevka, in zavarovanje dokazov na to, kar je potrebno in sorazmerno za utemeljitev takega odškodninskega zahtevka; pri ugotavljanju, ali je odredba za razkritje ali zavarovanje dokazov sorazmerna, nacionalna sodišča preučijo, v kolikšni meri je zahtevki ali obramba podprta z razpoložljivimi dejstvi in dokazi, ki utemeljujejo zahtevo za razkritje dokazov; obseg in stroške razkritja, pa tudi pravne interese vseh strank, tudi vseh zadevnih tretjih oseb, vključno s preprečitvijo vsesplošnega iskanja informacij, ki po vsej verjetnosti niso pomembne za stranke postopka; ali dokazi, katerih razkritje se zahteva, vsebujejo zaupne informacije, zlasti v zvezi s tretjimi osebami, in ali obstajajo ureditve za varstvo takšnih zaupnih informacij;

države članice zagotovijo, da imajo nacionalna sodišča pristojnost, da odredijo razkritje dokazov, ki vsebujejo zaupne informacije, kadar menijo, da so pomembni za odškodninsko tožbo; zagotovijo tudi, da imajo nacionalna sodišča pri odreditvi razkritja takšnih informacij na voljo učinkovite ukrepe za varstvo takšnih informacij.

4. ***Podjetja, ki so sodelovala v pobudah industrije ali večdeležniških pobudah ali uporabila preverjanje, ki ga opravi neodvisna tretja oseba, ali pogodbene klavzule za podporo pri izvajanju obveznosti skrbnega pregleda, se lahko kljub temu štejejo za odgovorna v skladu s tem členom.***
5. Civilna odgovornost podjetja za škodo, ki izhaja iz te določbe, ne posega v civilno odgovornost njegovih hčerinskih družb ali katerih koli neposrednih in posrednih poslovnih partnerjev v **■** verigi ***dejavnosti podjetja.***
- Če škodo skupaj povzročita podjetje in njegova hčerinska družba, neposredni ali posredni poslovni partner, sta solidarno odgovorna, brez poseganja v določbe nacionalnega prava o pogojih solidarne odgovornosti in regresni pravici.***
6. Pravila o civilni odgovornosti iz te direktive ***ne omejujejo odgovornosti podjetij v skladu s pravnim sistemom Unije ali nacionalnimi pravnimi sistemi ter*** ne posegajo v pravila Unije ali nacionalna pravila o civilni odgovornosti v zvezi z negativnimi vplivi na človekove pravice ali negativnimi vplivi na okolje, ki določajo odgovornost v primerih, ki jih ta direktiva ne zajema, ali določajo strožjo odgovornost kot ta direktiva.

7. Države članice zagotovijo, da **imajo** v primerih, ko pravo, ki se uporablja za zahteve, vložene v ta namen, ni nacionalno pravo države članice, prednost in se obvezno **uporabljajo določbe** nacionalnega prava, s katerimi se prenaša ta člen.

Člen 30

Prijava kršitev in zaščita prijaviteljev

Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da se Direktiva (EU) 2019/1937 uporablja za prijavo kršitev **določb nacionalnega prava za prenos** te direktive in zaščito oseb, ki prijavijo take kršitve.

Člen 31

Javna podpora, javno naročanje in javne koncesije

Države članice zagotovijo, da se izpolnjevanje obveznosti, ki izhajajo iz določb nacionalnega prava za prenos te direktive, ali njihovo prostovoljno izvajanje šteje za okoljski ali socialni vidik, ki ga lahko javni naročniki v skladu z direktivami 2014/23/EU, 2014/24/EU in 2014/25/EU upoštevajo kot del meril za oddajo javnih naročil in podeljevanje koncesijskih pogodb, in za okoljski ali socialni pogoj, ki ga lahko javni naročniki v skladu z navedenimi direktivami določijo v zvezi z izvajanjem takih javnih naročil in koncesijskih pogodb.

I

Člen 32
Sprememba Direktive (EU) **2019/1937**

V delu I, točka E.2, Priloge k Direktivi (EU) 2019/1937 se doda naslednja točka:

„(vi) **■** Direktiva (EU) .../... Evropskega parlamenta in Sveta z dne ... o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti in spremembi Direktive (EU) 2019/1937 **in Uredbe (EU) 2023/2859 (UL L ..., ...)**⁺.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko, datum in sklic na UL za direktivo iz dokumenta 2022/0051(COD).“

Člen 33

Sprememba Uredbe (EU) 2023/2859

V Uredbi (EU) 2023/2859, del B Priloge, se doda naslednja točka:

„17. Direktiva (EU) .../... Evropskega parlamenta in Sveta z dne ... o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti in spremembi Direktive (EU) 2019/1937 in Uredbe (EU) 2023/2859 (UL L ..., ...)“.

+ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko, datum in sklic na UL za direktivo iz dokumenta 2022/0051(COD).“

Člen 34

Izvajanje prenosa pooblastila

- 1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov je preneseno na Komisijo pod pogoji, določenimi v tem členu.***

2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz člena **3(2) in člena 16** se prenese na Komisijo za nedoločen čas *od ... [datuma začetka veljavnosti te direktive]*.
3. Prenos pooblastila iz člena **3(2) in člena 16** lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne učinkovati dan po njegovi objavi v *Uradnem listu Evropske unije* ali na poznejši datum, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.
4. Komisija se pred sprejetjem delegiranega akta posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenujejo posamezne države članice, v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje.
5. Komisija takoj po sprejetju delegiranega akta o njem sočasno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.

6. Delegirani akt, sprejet na podlagi člena **3(2) ali člena 16**, začne veljati le, če mu niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje v roku dveh mesecev od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če pred iztekom tega roka tako Evropski parlament kot Svet obvestita Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Ta rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za dva meseca. ■

Člen 35

Postopek v odboru

1. ***Komisiji pomaga odbor. Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta⁴⁸.***
2. ***Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 4 Uredbe (EU) št. 182/2011.***

⁴⁸ Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13).

Člen 36

Pregled *in* poročanje

1. *Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo o potrebi po določitvi dodatnih zahtev v zvezi s skrbnim pregledom glede trajnostnosti, prilagojenih reguliranim finančnim podjetjem v zvezi z zagotavljanjem finančnih storitev in naložbenih dejavnosti, ter o možnostih za take zahteve v zvezi s skrbnim pregledom in njihovih učinkih v skladu s cilji te Direktive.*

V poročilu se upoštevajo drugi zakonodajni akti Unije, ki se uporabljajo za regulirana finančna podjetja. Objavi se v najkrajšem možnem času po ... [datum začetka veljavnosti te direktive], vendar najpozneje ... [dve leti od datuma začetka veljavnosti te direktive]. Po potrebi se mu priloži zakonodajni predlog.

2. Komisija *do* ... [*šest* let po datumu začetka veljavnosti te direktive] *in nato vsaka tri leta* Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo o izvajanju te direktive *in njeni učinkovitosti pri izpolnjevanju njenih ciljev, zlasti pri obravnavanju negativnih vplivov. Poročilu se po potrebi priloži zakonodajni predlog. V prvem poročilu se med drugim ocenijo* naslednja vprašanja:

(a) *vplivi te Direktive na MSP, skupaj z oceno učinkovitosti različnih ukrepov in instrumentov za podporo, ki jo MSP zagotavljajo Komisija in države članice;*

(b) področje uporabe te direktive v smislu zajetih podjetij, ali zagotavlja učinkovitost te direktive glede na njene cilje, enake konkurenčne pogoje za zajete subjekte in ali se podjetja ne morejo izogniti uporabi te direktive, med drugim tudi:

- ali je treba člen 3(1), točka (a), revidirati tako, da bodo v tej direktivi zajeti subjeki, ustanovljeni kot pravne oblike, drugačne od tistih iz Priloge I ali Priloge II k Direktivi 2013/34/EU;*
- ali je treba v področje uporabe te direktive vključiti poslovne modele ali oblike gospodarskega sodelovanja s tretjimi družbami, ki niso zajete v členu 2;*

- *ali je treba spremeniti pragove glede števila zaposlenih in čistega prihodka iz člena 2 in ali je treba v sektorjih z visokim tveganjem uvesti sektorski pristop;*
 - *ali je treba revidirati merilo čistega prihodka, ustvarjenega v Uniji, iz člena 2(2);*
- (c) ali je treba pregledati opredelitev pojma „verige dejavnosti“;*
- (d) ali je treba Prilogo k tej Direktivi spremeniti, tudi glede na mednarodni razvoj dogodkov, in ali bi jo bilo treba razširiti, da bi zajemala dodatne negativne vplive, zlasti negativne vplive na dobro upravljanje;*

- (e) ali je treba pregledati pravila o boju proti podnebnim spremembam iz te direktive, zlasti kar zadeva zasnovano načrtov prehoda za ublažitev podnebnih sprememb, njihovo sprejetje in izvajanje teh načrtov s strani podjetij, pa tudi pooblastila nadzornih organov v zvezi s temi pravili;*
- (f) z učinkovitostjo mehanizmov izvrševanja, vzpostavljenih na nacionalni ravni, kazni in pravil v zvezi s civilno odgovornostjo;*
- (g) ali so potrebne spremembe ravni harmonizacije iz te direktive, da se zagotovijo enaki konkurenčni pogoji za podjetja na notranjem trgu, vključno z zbliževanjem in razhajanjem določb nacionalnega zakona pri prenosu te direktive.*

Člen 37

Prenos

1. Države članice najpozneje do ... [■] dve leti od datuma začetka veljavnosti te direktive] sprejmejo in objavijo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo. Komisiji takoj sporočijo besedilo teh ukrepov.

Te ukrepe uporabljajo:

- (a) od ... ***[tri leta od datuma začetka veljavnosti te direktive] za podjetja iz člena 2(1), točki (a) in (b), ustanovljena v skladu z zakonodajo države članice ter ki so imela v povprečju več kot 5 000 zaposlenih in ustvarila več kot 1 500 000 000 EUR svetovnega čistega prihodka v zadnjem poslovnem letu ... [tri leta od datuma začetka veljavnosti te direktive], za katero so bili ali bi morali biti sprejeti letni računovodski izkazi, razen ukrepov, potrebnih za skladnost s členom 16, ki jih države članice uporabljajo za ta podjetja za poslovna leta z začetkom 1. januarja 2028 ali pozneje;***
- (b) od ... [■] štiri leta od datuma začetka veljavnosti te direktive] za podjetja iz člena 2(1), ***točki (a) in (b), ustanovljena v skladu z zakonodajo države članice ter ki so imela v povprečju več kot 3 000 zaposlenih in ustvarila več kot 900 000 000 EUR svetovnega čistega prihodka v zadnjem poslovnem letu pred ... [štiri leta od datuma začetka veljavnosti te direktive], za katero so bili ali bi morali biti sprejeti letni računovodski izkazi, razen ukrepov, potrebnih za skladnost s členom 16, ki jih države članice uporabljajo za ta podjetja za poslovna leta z začetkom 1. januarja 2029 ali pozneje;***

- (c) *od ... [tri leta od datuma začetka veljavnosti te direktive] za podjetja iz člena 2(2), točki (a) in (b), ustanovljena v skladu z zakonodajo tretje države ter ki so ustvarila več kot 1 500 000 000 EUR čistega prihodka v Uniji v poslovnem letu pred zadnjim poslovnim letom pred ... [tri leta od datuma začetka veljavnosti te direktive], razen ukrepov, potrebnih za uskladitev s členom 16, ki jih države članice uporabljajo za ta podjetja za poslovna leta z začetkom 1. januarja 2028 ali pozneje;*
- (d) *od ... [štiri leta od datuma začetka veljavnosti te direktive] za podjetja iz člena 2(2), točki (a) in (b), ustanovljena v skladu z zakonodajo tretje države ter ki so ustvarila več kot 900 000 000 EUR čistega prihodka v Uniji v poslovnem letu pred zadnjim poslovnim letom pred ... [štiri leta od datuma začetka veljavnosti te direktive], razen ukrepov, potrebnih za uskladitev s členom 16, ki jih države članice uporabljajo za ta podjetja za poslovna leta z začetkom 1. januarja 2029 ali pozneje;*
- (e) *od ... [pet let od datuma začetka veljavnosti te direktive] za vsa druga podjetja iz člena 2(1), točki (a) in (b), in člena 2(2), točki (a) in (b), ter podjetja iz člena 2(1), točka (c), in člena 2(2), točka (c), razen ukrepov, potrebnih za uskladitev s členom 16, ki jih države članice uporabljajo za ta podjetja za poslovna leta, ki se začnejo 1. januarja 2029 ali pozneje.*

Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

2. Države članice Komisiji sporočijo besedilo temeljnih ukrepov nacionalnega prava, sprejetih na področju, ki ga ureja ta direktiva.

Člen 38

Začetek veljavnosti

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 39

Naslovniki

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V ...,

Za Evropski parlament

predsednica

Za Svet

predsednik/predsednica

PRILOGA

DEL I

1. PRAVICE IN PREPOVEDI IZ MEDNARODNIH INSTRUMENTOV O ČLOVEKOVIH PRAVICAH

- 1. Pravica do življenja, ki se razlaga v skladu s členom 6(1) Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah. Kršitev te pravice med drugim vključuje zasebne ali javne varnostnike, ki ščitijo sredstva, objekte ali osebe podjetja in ki povzročijo smrt osebe, ker podjetje ni dalo navodil ali vršilo nadzora;**
- 2. prepoved mučenja, krutega, nečloveškega ali ponižujočega ravnanja, ki se razlaga v skladu s členom 7 Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah. To med drugim vključuje zasebne ali javne varnostnike, ki ščitijo sredstva, objekte ali osebe podjetja in ki osebo mučijo ali z njo ravna kruto, nečloveško ali ponižujoče, ker podjetje ni dalo navodil ali vršilo nadzora;**

3. ***pravica*** do svobode in varnosti, ***ki se razlaga*** v skladu s členom 9(1) ***Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah***;
4. ***prepoved*** samovoljnega ali nezakonitega vmešavanja v zasebno življenje osebe, njeno družino, dom ali dopisovanje ter ***nezakonitih*** napadov na njeno ***čast ali dobro ime, ki se razlaga*** v skladu s členom 17 ***Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah***;
5. ***prepoved*** poseganja v svobodo misli, vesti in vere, ***ki se razlaga*** v skladu s členom 18 ***Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah***;
6. ***pravica*** do pravičnih in ugodnih delovnih pogojev, vključno s pravičnim zaslužkom ***in*** ***ustrezno zjamčeno plačo za zaposlene delavce ter ustreznim zjamčenim dohodkom za samozaposlene delavce in male gospodarske subjekte, ki jih zaslužijo v zameno za delo in proizvodnjo***, človeka vrednim življenjem, varnimi in zdravimi delovnimi pogoji ter razumno omejitvijo delovnega časa, ***ki se razlaga*** v skladu s ***členoma 7 in 11*** Mednarodnega pakta o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah;

7. ***prepoved*** omejevanja dostopa delavcev do ustreznega stanovanja, če so delavci nastanjeni v stanovanjih, ki jih zagotavlja podjetje, ter omejevanja dostopa delavcev do ustrezne hrane, obleke, vode in sanitarne ureditve na delovnem mestu, ***ki se razlaga*** v skladu s členom 11 Mednarodnega pakta o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah;
8. ***otrokova pravica do najvišje dosegljive ravni zdravja, ki se razlaga*** v skladu s členom 24 Konvencije o otrokovih pravicah; ***pravica do izobraževanja, ki se razlaga*** v skladu s členom 28 Konvencije o otrokovih pravicah; ***pravica do ustrezne življenjske ravni, ki se razlaga*** v skladu s členom 27 Konvencije o otrokovih pravicah; ***otrokova pravica do zaščite pred ekonomskim izkoriščanjem in pred opravljanjem kateregakoli dela, ki je lahko nevarno ali ki moti otrokovo šolanje ali škodi njegovemu zdravju ali telesnemu, umskemu, duhovnemu, nravstvenemu ali družbenemu razvoju, ki se razlaga*** v skladu s členom 32 Konvencije o otrokovih pravicah; ***otrokova pravica*** do zaščite pred vsemi oblikami spolnega izkoriščanja in spolnih zlorab ter do zaščite pred ugrabitvijo, prodajo ali nezakonitim premeščanjem na drug kraj v njegovi državi ali zunaj nje z namenom izkoriščanja, ***ki se razlaga*** v skladu s členoma 34 in 35 Konvencije o otrokovih pravicah;

9. **prepoved** zaposlitve otrok, mlajših od starosti, ki je predvidena za dokončanje obveznega šolanja, nikakor pa ne mlajših od 15 let, razen če drugače določa pravo kraja zaposlitve v skladu s členom 2(4) *Konvencije Mednarodne organizacije dela o minimalni starosti za sklenitev delovnega razmerja, 1973 (št. 138)*, ki se razlaga v skladu s členi 4 do 8 Konvencije Mednarodne organizacije dela o minimalni starosti za sklenitev delovnega razmerja, 1973 (št. 138);
10. **prepoved najhujših oblik** dela otrok ■ (osebe, mlajše od 18 let), **ki se razlaga** v skladu s členom 3 Konvencije Mednarodne organizacije dela o prepovedi najhujših oblik dela otrok, 1999 (št. 182). To vključuje:
- (a) vse oblike suženjstva ali suženjstvu podobnega ravnanja, kot so prodajanje otrok in trgovanje z njimi, služenje zaradi zadolženosti in tlačanstvo ter prisilno ali obvezno delo, vključno s prisilno ali obvezno mobilizacijo otrok za sodelovanje v oboroženih spopadih;

- (b) izkoriščanje, zvodništvo ali ponujanje otrok za prostitucijo, za izdelavo pornografije ali pornografske nastope;
- (c) izkoriščanje, zvodništvo ali ponujanje otrok za nezakonite dejavnosti, še zlasti za izdelavo drog *in* trgovanje z njimi, *in*
- (d) delo, ki zaradi svoje narave ali okoliščin, v katerih se opravlja, lahko ogrozi zdravje, varnost ali moralno otrok;

11. ***prepoved prisilnega ali obveznega dela, kar pomeni*** kakršno koli delo ali storitev, ki se zahteva od katere koli osebe pod grožnjo kakršne koli kazni in za opravljanje katere se ta oseba ni prostovoljno javila, na primer kot posledice služenja zaradi zadolženosti ali trgovine z ljudmi, ***ki se razlaga v skladu s členom 2(1) Konvencije Mednarodne organizacije dela o prisilnem ali obveznem delu, 1930 (št. 29).*** Za prisilno *ali obvezno delo* se ne štejejo dela ali storitve, ki so v skladu s členom 2(2) Konvencije Mednarodne organizacije dela o prisilnem ali obveznem delu, 1930 (št. 29), ali s členom 8(3), točki (b) in (c), Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah;

12. **prepoved** vseh oblik suženjstva *in trgovine s sužnji, vključno s praksami*, ki so podobne suženjstvu, tlačanstva ali drugih oblik prevlade ali zatiranja na delovnem mestu, kot so skrajno ekonomsko ali spolno izkoriščanje in poniževanje, *ali trgovine z ljudmi, ki se razlaga v skladu s* členom 8 Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah;

I

13. **pravica** do svobode združevanja in zbiranja ter pravica do organiziranja in kolektivnih pogajanj, *ki se razlagata v skladu s* členoma 21 in 22 Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah, členom 8 Mednarodnega pakta o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah, Konvencijo Mednarodne organizacije dela o sindikalni svobodi in varstvu sindikalnih pravic, 1948 (št. 87), ter Konvencijo Mednarodne organizacije dela o uporabi načel o pravicah organiziranja in kolektivnega dogovarjanja, 1949 (št. 98). **Med te pravice sodijo:**

- (a) delavci lahko svobodno ustanavljajo sindikate ali se jim pridružijo;

- (b) ustanovitev, pridružitve in članstvo v sindikatu ne smejo biti razlog za neupravičeno diskriminacijo ali povračilne ukrepe;
 - (c) *sindikati* lahko svobodno delujejo v skladu z ■ ustavami in pravili brez vmešavanja oblasti *in*
 - (d) pravico do stavke ter pravico do kolektivnih pogajanj;
14. *prepoved* neenakega obravnavanja pri zaposlovanju, razen če to upravičujejo zahteve zaposlitve, *ki se razlaga* v skladu s členoma 2 in 3 Konvencije Mednarodne organizacije dela o enakem nagrajevanju, 1951 (št. 100), členoma 1 in 2 Konvencije Mednarodne organizacije dela o diskriminaciji pri zaposlovanju in poklicih, 1958 (št. 111), ter členom 7 Mednarodnega pakta o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah. *To* vključuje zlasti *naslednje*:
- (a) neenako plačilo za delo enake vrednosti *ter*

- (b) *diskriminacijo na podlagi nacionalnega ali socialnega porekla, rase, barve kože, spola, veroizpovedi, političnega prepričanja;*

15. *prepoved* povzročanja kakršne koli merljive degradacije okolja, kot so škodljivo spreminjanje tal, onesnaževanje vode ali zraka, škodljive emisije, prekomerna poraba vode, *degradacija tal* ali drugi vplivi na naravne vire, *kot je krčenje gozdov*, ki:
- (a) *izrazito* škodujejo naravni podlagi za shranjevanje in proizvodnjo živil;
 - (b) osebi onemogočajo dostop do varne in čiste pitne vode;
 - (c) osebi otežujejo dostop do sanitarnih objektov ali jih uničujejo;
 - (d) škodujejo zdravju, varnosti, običajni uporabi zemljišč ali *zakonito pridobljeni lastnini* osebe;

(e) izrazito negativno vplivajo na ekosistemske storitve, s katerimi ekosistem neposredno ali posredno prispeva k dobremu počutju ljudi;

ki se razlagajo v skladu s členom 6(1) Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah ter *členoma 11 in 12* Mednarodnega pakta o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah;

16. *pravica posameznikov, skupin in skupnosti do zemljišč in virov ter pravica, da niso prikrajšani za sredstva za obstoj, kar vključuje* prepoved nezakonitega izseljevanja ali prisvajanja zemljišč, gozdov in voda pri pridobivanju, obdelovanju ali drugi uporabi zemljišč, gozdov in voda, vključno s krčenjem gozdov, katerih uporaba zagotavlja preživetje osebe, *ki se razlaga* v skladu s *členoma 1 in 27 Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah ter členi 1, 2 in 11* Mednarodnega pakta o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah.

2. *INSTRUMENTI ČLOVEKOVIH PRAVIC IN TEMELJNIH SVOBOŠČIN*

I

- Mednarodni pakt o državljanskih in političnih pravicah;
- Mednarodni pakt o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah;

I

- Konvencija o otrokovih pravicah;

I

- Osnovne/temeljne konvencije Mednarodne organizacije dela:
- Konvencija o sindikalni svobodi in varstvu sindikalnih pravic, 1948 (št. 87);

- Konvencija o uporabi načel o pravicah organiziranja in kolektivnega dogovarjanja, 1949 (št. 98);
- Konvencija o prisilnem ali obveznem delu, 1930 (št. 29), in njen protokol iz leta 2014;
- Konvencija o odpravi prisilnega dela, 1957 (št. 105);
- Konvencija o minimalni starosti za sklenitev delovnega razmerja, 1973 (št. 138);

I

- Konvencija o prepovedi najhujših oblik dela otrok, 1999 (št. 182);
- Konvencija o enakem nagrajevanju, 1951 (št. 100);
- Konvencija o diskriminaciji pri zaposlovanju in poklicih, 1958 (št. 111).

PREPOVEDI IN OBVEZNOSTI, VKLJUČENE V OKOLJSKE INSTRUMENTE

- I**
1. **Obveznost izogibanja** negativnim vplivom na biološko raznovrstnost ali **njihovega zmanjšanja** na najmanjšo možno mero, **ki se razlaga** v skladu s členom 10, **točka (b)**, Konvencije o biološki raznovrstnosti iz leta 1992 in **pravom, ki se uporablja v zadevni jurisdikciji**, vključno z obveznostmi iz Kartagenskega protokola glede razvoja, prevoza, uporabe in sproščanja živih spremenjenih organizmov ter ravnanja z njimi in obveznostmi iz Nagojskega protokola o dostopu do genskih virov ter pošteni in pravični delitvi koristi, ki izhajajo iz njihove uporabe, h Konvenciji o biološki raznovrstnosti z dne 12. oktobra 2014;
 2. **prepoved** uvoza, izvoza, **ponovnega izvoza ali vnosa iz morja** brez dovoljenja osebkov vrst iz **dodatkov I do III** h Konvenciji o mednarodni trgovini z ogroženimi prosto živečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami (CITES) z dne 3. marca 1973, **ki se razlaga** v skladu s členi III, IV in V **Konvencije**;

3. ***prepoved*** proizvodnje, ***uvoza in izvoza*** proizvodov z dodanim živim srebrom ***iz Priloge A***, del I, h Konvenciji Minamata o živem srebru z dne 10. oktobra 2013 (Konvencija Minamata), ***ki se razlaga v skladu s členom 4(1) Konvencije***;
4. ***prepoved*** uporabe živega srebra ali živosrebrovih spojin v proizvodnih postopkih ***iz*** Priloge B, del I, h Konvenciji Minamata po datumu opustitve, ki je za ***posamezne*** postopke določen v tej konvenciji, ***ki se razlaga v skladu s členom 5(2) Konvencije***;
5. ***prepoved nezakonite*** obravnave odpadkov z živim srebrom, ***ki se razlaga v skladu s členom 11(3) Konvencije Minamata in členom 13 Uredbe (EU) 2017/852 Evropskega parlamenta in Sveta¹***;
6. ***prepoved*** proizvodnje in uporabe kemikalij ***iz Priloge A*** k Stockholmski konvenciji o obstojnih organskih onesnaževalih z dne 22. maja 2001, ***ki se razlaga v skladu s členom 3(1), točka (a), točka (i), Konvencije in Uredbe (EU) 2019/1021 Evropskega parlamenta in Sveta²***;

¹ ***Uredba (EU) 2017/852 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. maja 2017 o živem srebru in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1102/2008 (UL L 137, 24.5.2017, str. 1).***

² ***Uredba (EU) 2019/1021 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o obstojnih organskih onesnaževalih (UL L 169, 25.6.2019, str. 45).***

7. ***prepoved nezakonitega*** rokovanja z odpadki, njihovega zbiranja, skladiščenja in odstranjevanja, ***ki se razlaga v skladu s členom 6(1), točka (d), točki (i) in (ii),*** Stockholmske konvencije o obstojnih organskih onesnaževalih ***in členom 7 Uredbe (EU) 2019/1021;***
8. ***prepoved*** uvoza ***ali izvoza*** kemikalije iz Priloge III k Rotterdamski konvenciji o postopku soglasja po predhodnem obveščanju za določene nevarne kemikalije in pesticide v mednarodni trgovini z ***dne 10. septembra 1998, ki se razlaga v skladu s členom 10(1), členom 11(1), točka (b), in členom 11(2) Konvencije in navedbo pogodbenice uvoznice ali izvoznice*** Konvencije v skladu s postopkom soglasja po predhodnem obveščanju;
9. ***prepoved nezakonite*** proizvodnje, porabe, ***uvoza in izvoza nadzorovanih*** snovi ***iz prilog A, B, C in E k Montrealskemu protokolu o substancah,*** ki škodljivo delujejo na ozonski plašč, ***k Dunajski konvenciji*** o varstvu ozonskega plašča, ***ki se razlaga v skladu s členom 4B Montrealskega protokola in določbami o licenciranju na podlagi prava, ki se uporablja v zadevni jurisdikciji;***

10. **prepoved** izvoza nevarnih **ali drugih** odpadkov, **ki se razlaga v skladu s členoma 1(1) in (2) Baselske konvencije** o nadzoru prehoda nevarnih odpadkov preko meja in njihovega odstranjevanja z dne 22. marca 1989 (Baselska konvencija) **in Uredbo** (ES) št. 1013/2006 Evropskega parlamenta in Sveta³:
- (a) v pogodbenico **Konvencije**, ki je prepovedala uvoz takšnih nevarnih in drugih odpadkov, **ki se razlaga v skladu s členom** 4(1), točka (b), Baselske konvencije;
 - (b) v državo uvoznico, ■ ki ni pisno odobrila določenega uvoza, kadar ta država uvoznica ni prepovedala uvoza takšnih nevarnih odpadkov, **ki se razlaga v skladu s členom** 4(1), točka (c), Baselske konvencije;
 - (c) v državo nepogodbenico Baselske konvencije, **ki se razlaga v skladu s členom** 4(5) Baselske konvencije;
 - (d) v državo uvoznico, če se s takimi nevarnimi ali drugimi odpadki v tej državi ali drugod ne ravna na okolju varen način, **ki se razlaga v skladu s členom** 4(8), prvi stavek, Baselske konvencije ■ ;

³ **Uredba (ES) št. 1013/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2006 o pošiljkah odpadkov (UL L 190, 12.7.2006, str. 1).**

11. ***prepoved*** izvoza nevarnih odpadkov iz držav iz Priloge VII k Baselski konvenciji v države, ki niso navedene v Prilogi VII, ***za dejavnosti iz Priloge IV k Baselski konvenciji, ki se razlaga v skladu s členom 4A Baselske konvencije ter členoma 34 in 36 Uredbe (ES) št. 1013/2006*** ;
12. ***prepoved*** uvoza nevarnih odpadkov in drugih odpadkov iz držav nepogodbenic, ***ki niso ratificirale*** Baselske konvencije, ***ki se razlaga v skladu s členom 4(5) Baselske konvencije***;
13. ***obveznost izogibanja negativnim vplivom na lastnino ali njihovega zmanjšanja na najmanjšo možno mero, označeno za naravno dediščino, kakor je opredeljena v členu 2 Konvencije o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine z dne 16. novembra 1972 (Konvencija o svetovni dediščini), ki se razlaga v skladu s členom 5, točka (d), Konvencije o svetovni dediščini in pravom, ki se uporablja v zadevni jurisdikciji***;

14. *obveznost izogibanja negativnim vplivom na mokrišča ali njihovega zmanjšanja na najmanjšo možno mero, kot so opredeljena v členu 1 Konvencije o močvirjih, ki so mednarodnega pomena, zlasti kot prebivališča močvirskih ptic z dne 2. februarja 1971 (Ramsarska konvencija), ki se razlaga v skladu s členom 4(1) Ramsarske konvencije in pravom, ki se uporablja v zadevni jurisdikciji;*
15. *obveznost preprečevanja onesnaževanja z ladij, ki se razlaga v skladu z Mednarodno konvencijo o preprečevanju onesnaževanja morja z ladij z dne 2. novembra 1973, kot je bila spremenjena s Protokolom iz leta 1978 (Konvencija MARPOL 73/78). To vključuje:*
- (a) *prepoved izpusta v morje:*
- (i) *nafte ali naftnih mešanic, kot so opredeljene v členu 1 Priloge I h Konvenciji MARPOL 73/78, ki se razlaga v skladu s členi 9 do 11 Priloge I h Konvenciji MARPOL 73/78;*
- (ii) *zdravju škodljivih tekočin, kot so opredeljene v členu 1(6) Priloge II h Konvenciji MARPOL 73/78, ki se razlaga v skladu s členoma 5 in 6 Priloge II h Konvenciji MARPOL 73/78, ter*

(iii) odpadnih voda, kot so opredeljene v členu 1(3) Priloge IV h Konvenciji MARPOL 73/78, ki se razlaga v skladu s členoma 8 in 9 Priloge IV h Konvenciji MARPOL 73/78;

(b) prepoved nezakonitega onesnaževanja s škodljivimi snovmi, ki se po morju prevažajo v pakirani obliki, kot so opredeljene v členu 1 Priloge III h Konvenciji MARPOL 73/78, ki se razlaga v skladu s členi 1 do 7 Priloge III h konvenciji MARPOL 73/78, in

(c) prepoved nezakonitega onesnaževanja z odpadki z ladij, kakor je opredeljena v členu 1 Priloge V h konvenciji MARPOL 73/78, ki se razlaga v skladu s členi 3 do 6 Priloge V h konvenciji MARPOL 73/78;

16. obveznost preprečevanja, zmanjšanja in nadziranja onesnaževanja morskega okolja z odmetavanjem, ki se razlaga v skladu s členom 210 Konvencije Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu z dne 10. decembra 1982 (Konvencija UNCLOS) in pravom, ki se uporablja v zadevni jurisdikciji.